İstanbul'un her tarafı 1 Mayıs alanı oldu. Polisin yarattığı vahşet sonucunda 1 Mayıs'a kan düştü.

DAHA GÜÇLÜ 1 MAYISLARA

1 Mayıs sabahı tüm İstanbul işgal altına alındı. Panzerler, askeri araçlar, tabancalar ve sopalar devletin resmi güçleri tarafından 1 Mayıs güçlerine karşı acımasızca kullanıldı.

İlk defa geçen yılda başlayan 1 Mayıs'ın tekrar kazanılma mücadelesi göze göz dişe diş bir şekilde sokaklara yansımaya başladı. 1 Mayıs adım adım mücadele edilerek kazanılmaktadır.

1 Mayıs 1989'un en önemli yanı gelişen işçi sınıfı hareketinin ekonomik karakteri ile 1 Mayıs'ın sınıf karakterinin çakıştığı bir yıl olmasıdır. 1 Mayıs 1989'da 1 Mayıs'ın kamuoyuna maledilmesinde azınsanmayacak adımlar atılmıştır.

Devamı 11. Sayfa'da

Gençlik Dünyası

Aylık Gençlik Gazetesi Nisan-Mayıs/Sayı: 18/1000 TL (KDV dahil)

Ekmek ve Özgürlük Direnişleri Yayılıyor

İşçi sınıfı el koyuyor!

Ülkemiz son dokuz yılın en yaygın işçi eylemleriyle karşı karşıya. Öncesinden bir hareketlilik bekleniyor idiyse de sanırız kimse bu çapta ve bu yaygınlıkta bir kararlılık ummuyordu. Anlaşılan o ki yeşil üniformalı ordunun ülkeye el koymasından dokuz yıl sonra, mavi üniformalı işçi ordusu da söyleyecek sözleri olduğunu dostlarına ve düşmanlarına ilan ettiler.

Bilindiği gibi direnişler kamu sektörüne ait işyerlerinde sürüyor. Direnen işyerleri ve katılım bilançosu günlük basın tarafından yeterince açıklandığı için biz daha çok olayların analizine ve değerlendi-

Devamı 11. Sayfa'da

Türkiye işçi sınıfı tarihi günler yaşıyor

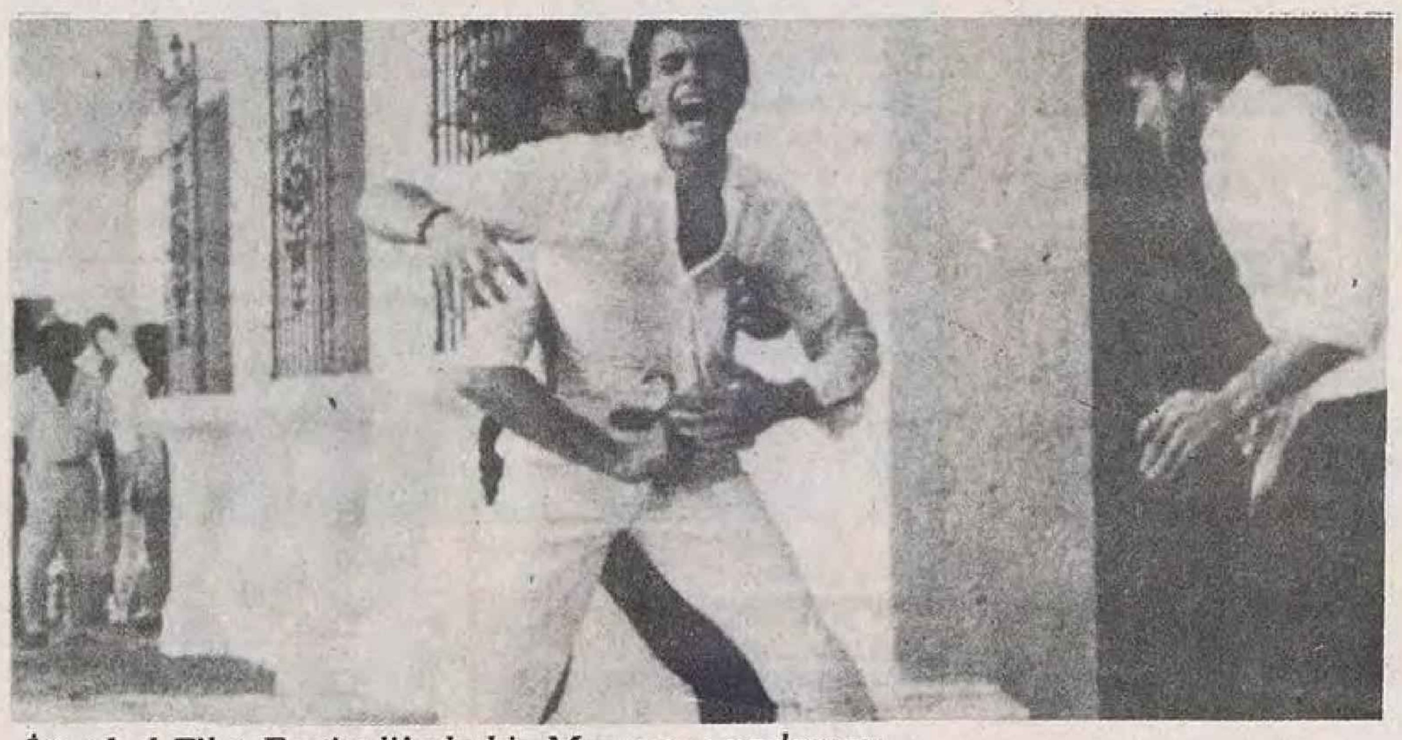
İstanbul Uluslararası Film Festivali'nin ardından...

Çağdaş tapınaklarda evrensel ayinler

Eski adı İstanbul Sinema Günleri, yeni adı İstanbul Uluslararası Film Festivali'nin 8.'si 1-16 Nisan tarihleri arasında gerçekleştirildi. Şenlik bu yıldan itibaren FİYAPF (Uluslararası film Festivalleri Birliği) üyesi olarak uluslararası festivaller arasında yer alacak.

Her filmin en fazla üç kez gösterilmesi zorunluluğu daha fazla filmin izlenmesi imkanını kazandırdı. 160 filmin hangi birine gideceğini şaşıran seyircilerin büyük çoğunluğunu gençler oluşturuyordu. Biletlerin 4000 TL. olması ve seyredilecek filmlerin parasının toplu ödenmesi zorunluluğu çoğu sinema severi festival dışında bıraktı. Yine de salonlar doluydu. G.G.Marquez uyarlamaları, Bertolucci ve Altın Lale filmleri ayakta ve yerlere

Devamı 11. Sayfa'da

İstanbul Film Festivali'nde bir Marquez uyarlaması.

Merhaba Umut Antalya'da

Antalya'da gençlik ve halk elele, dayanışma örneği gösterdi. Halk ve gençliğin katıldığı şölende dokuz yılın hasreti giderildi. 'Merhaba Umut' şölenine gençliğin beklenenin üzerinde ilgi göstermesi, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde yerlerini alacaklarının işaretidir.

12 Eylül faşizminin özellikle işçi sınıfı ve gençlik mücadelesini yok etme çabasının başarıya ulaşmadığı gösterilmiştir. Gençliğin gelecek, geleceğin de sosyalizm olduğunu şölendeki müzik grupları ve konuşmacılar anlatırken; salon alkışlarla çınlatıldı. Şölen iki seans şeklinde yapıldığı halde salon tıklım tıklım doldu.

Merhaba Umut şölenine katılan konuşmacılardan İşçi Gündemi'nden gazeteci Veli Gürcan ile eğitimci şair Vecihi Timuroğlu büyük ilgi gördü. Gençliğin susturulamayacağını, üniversitelerin çağdaş bilim yuvası olması gerektiğini vurgularken, bu bilim yuvasının bağımsız ve özerk olması gerektiğini belirttiler. Gençliğin işçi sınıfının mücadelesinde yerini aldığını belirten konuşmacılar baskının, işkence-

Devamı 11. Sayfa'da

Sheffield çılgınlığı

Sheffield'de 3000 fanatik 95 kişiyi öldürdü

Heysel faciasından sonra politik liderler ve spor otoriteleri böyle birşeyin bir daha olmayacağına yemin ediyorlardı. Şimdi oldu, hem de Brüksel'dekinden çok daha fazla ölüyle. Sheffield'da 95 kişi kapitalizmin anarşik yapısının kurbanı oldu.

Liverpool-N.Forest arasında yapılacak olan kupa maçının 6. dakikasında, İngiltere'nin haritadaki yerini gösteremeyen, yıllardır işsiz dolaşan, yarısından çoğunun lise mezunu bile ol(a)madığı, fuhuşun ve uyuşturucunun devlet politikası haline geldiği bir toplu-

Devamı 11. Sayfa'da

Kızılordu'nun çelişkisi

Televizyonda, radyoda, okullarda ve boyalı basının hemen tamamında "Kızılordu'nun Akdenize inme emelleri"nden bahsedilir. Sovyetlerin taktikleri tefarruatlı bir şekilde anlatılır... Kızılordu Korosu 18-22 Mart tarihlerinde Ankara ve İstanbul'daydı ve bu iki metropol şehri fethetti (!) Tabiki sadece şarkı söylediler. Sovyetler Birliği halklarının ruhunu, toplam 200 kişiden oluşan koristleri, orkestrası, dansçıları ve solistleriyle dört konserde yaklaşık yirmibin kişiye sergiledi-

Devamı 11. Sayfa'da

Kadın Kurultayı düzenleniyor

İlk olarak İHD Kadın Komisyonu'nun Ekim 1988'de yaptığı çağrıyla bir araya gelen ve süreç içinde çeşitli kadın grupları, örgütleri ve tek tek kadınların oluşturduğu bir platforma dönüşen KADIN PLATFORMU, 19, 20, 21 Mayıs 1989 tarihlerinde İstanbul'da bir KADIN KURULTAYI düzenliyor.

Türkiye'de kadınlara uygulanan ayrımcılığı, kadınların ezilmişliğini ve mücadele biçimlerini tartışmak, talepler üretmek için toplanması amaçlanan kurultayda, hem küçük grup çalışmaları, hem de büyük oturumlar yer alacak. Kadınlar yaşadıklarını dile getirecek tanıklıklar ve toplumda kadınların konumunu politik ve teorik açıdan ele alan tebliğler verecekler.

KURULTAY PROGRAMI şöyle:
Kadınlara Karşı Ayrımcılık
-Eğitimde

Devamı 11. Sayfa'da

Bilindiği gibi Türkiye Öğrenci Dernekleri Platformu tarafından çoğunlukla kararlaştırılan "Yüksek Öğrenim Gençliği Kurultayı" Ankara Valiliği'nin izin vermemesi üzerine yapılamadı. 15-16 Nisan tarihlerinde yapılması planlanan kurultaya ilişkin olarak çeşitli öğrenci grupları bildiriler yayınladılar, açıklamalar yaptılar. Bunlardan ÇAĞDAŞ ÜNİVERSİTELİLER ile YENİ AŞAMA'cıların yayınladıkları bildirileri aynen yayınlıyoruz.

Yüksek Öğrenim Gençliği Kurultayı İçin

İKİ GÖRÜŞ

YANILSAMALARI KIRALIM: DEMOKRATİK VE GERÇEK BİR YÜKSEK ÖĞRENİM KURULTAYINA DOĞRU

Kurultay, ortak bir amaç üzerinde anlaşmış kişi ya da kurumların gerçekleştirdiği bir organizasyon ve örgütlülüktür. Bu anlamda kurultay, çalışmayı sonuca götürecek öznel ve nesnel ortamların kolektif üretildiği ve sonuçlarının da kolektif olarak paylaşıldığı bir niteliğe sahiptir.

Kurultay: Geniş toplantı ya da toplanma anlamına gelmekle birlikte, kurultay konusu olgu ya da şey hakkında gerekli ön hazırlıkların yapıldığı, içeriğin düzenlendiği, gerekli inceleme ve araştırmaların hedefler doğrultusunda önceden gerçekleştirildiği, konu sujelerinin katılımının demokratik bir çerçevede saptandığı ve gerçekleştiği bir platformdur. Böylesi bir kurultayın meşruiyeti ancak ve ancak kapsadığı ve adına hareket ettiği insan unsurunun (demokratik yüksek öğrenim güçlerinin) iradesini yansıttığı ölçüde mümkündür.

12 Eylül Askeri Diktatörlüğü, Yüksek Öğrenim Gençliği alanına Demokles'in kılıcı gibi YÖK'ü dikti. Tüm baskı ve antidemokratik uygulamalara, yasal ve keyfi saldırılara rağmen, Yüksek Öğrenim Gençliği demokratik mücadelesini yeşertmesini bildi. Bu noktadan sonra, iç sorunlarından (alana ilişkin yanlış politikalar, dar grupçuluk, sekterizm...) gerekse, yukarıda saydığımız nedenlerden dolayı Demokratik Yüksek Öğrenim hareketi dumura uğradı. Bu koşullar altında, Yüksek Öğrenim alanının Deemokratik hareketi bilim emekçisiyle, çalışanıyla, öğrencisiyle bir bütün olarak kendini ifade etmek zorunluluğuyla karşı karşıya geldi. Demokratik bir Yüksek Öğrenim Kurultayı işte bu koşullarda ihtiyaca dönüştü.

Böyleyken, "Kurultay" Demokratik Öğrenci Hareketine "yukarıdan" onun iradesini atlayarak ve sınırlayarak (ki, "Kurultay"a katılım temsilcilerle sınırlanmıştır); o'na sunulmaya kalkıldı. Kuşkusuz YÖ alanının ve sujelerinin sorunlarını ve bu sorunların çözümünü hedefleyen bir Kurultay, tüm demokratik güçlerin savunması gereken bir oluşumdur. Bu oluşum, alandaki tüm demokratik unsurların kolektif üretim ve katılımını öngörmesi, buna hizmet edecek uygun araç-yöntem ve mekanizmaların yaratılması, işletilmesi, bizi sonuca götürecek en küçük verinin bile değerlendirilmesi gerekirken, "Kurultay" tam bir oldu-bittiye getirilmiş ve "çıkış" için uygun bir zemin yaratma mantığıyla kavranılmıştır! Kurultay'dan bir sonuç alınabilmesi için en alt birimlerden en üst birimlere kadar çözüm önerilerinin belirlenmesi gerekirken, bu sürecin işletilmemesi, yığınlarla ilişkilerin zorlanmaması nedeniyle de, kitle, içinde bulunduğu "tecrit" haline uygun bir davranış içerisine girmiştir!

Tüm bu sakatlıklar zincirinde bir da zaten işleyişi sağlıksız olan birim derneklerden program istenmesi "naylon program yarışına" prim vermiştir.

Yukarıda çizdiğimiz bu tablodan da anlaşılacağı üzere olması gereken ile olan arasında tam bir karşıtlık -uçurum- vardır. Bu sürecin aşılması, demokratik duyarlı ve doğru davranış yönünde çabasına bağlıdır.

"Kurultay", bu haliyle ancak bir tartışma platformu olabilir. Tartışma platformuna da dönüştürülmelidir. Tüm demokratik güçler, doğru bulduğumuz aşağıdaki öneri paketi doğrultusunda "Kurultay"a katılmalı ve aşağıdaki öneriyi savunmalıdır.

1) Türkiye ve Kuzey Kürdistan Demokratik Öğrenci Dernekleri en kısa zamanda yeniden bir araya gelmeli ve gerçek bir Yüksek Öğrenim Kurultayı'nın nasıl organize edileceğini tartışmalı ve karara bağlamalıdır. Kurultay'ın amacı, dağınık, bölük-pörçük demokratik güçlerin programatik düzeyde biraraya getirilmesi olarak saptanmalıdır.

2) Bu süreçte organizasyonu üstlenecek, İstanbul, Ankara, İzmir, Diyarbakır ve diğer dağınık yerleşmiş üniversitelerden coğrafya dikkate alınarak (koordinasyon kaygılığı açısından) 10-15 dernekten oluşan bir organizasyon komitesi oluşturulmalı.

3) Bu organizasyon komitesinin insiyatifinde katılım sınırlaması olmaksızın Türkiye'nin ve Kuzey Kürdistan'ın değişik merkezlerinde geniş katılımlı Yüksek Öğrenim alanının sorunlarının tartışılacağı ve sonuçların çıkartılabileceği tartışma platformları gerçekleştirilmelidir.

a) Bu süreçte, derneklerde, yurtlarda öğrenci gençliğin sorunlarını çok yönlü olarak araştırıp incelemek ve çözümler önermek ve üretmekle görevli komisyonlar oluşturulmalıdır. Ulaştığı sonuçları geniş yığınlarla tartışmalıdır.

b) Bütün örgütlenmelerinden başlayarak, üniversite ve il örgütlenmeleri sağlıklı işler hale getirilmelidir. Öğrenci derneği olmayan fakülte ve üniversitelere destek verilerek öğrenci derneklerini oluşturabilmeleri sağlanmalıdır.

c) Sendikalarla, tüm DKÖ'lerle, 1402'liklerle, aydınlar, öğretim görevlileri ve üniversite çalışanları ile ilişkiye geçilmeli ve çok yönlü katkıları sağlanmalı ve bunların da sürece katılmaları sağlanmalıdır.

d) Bu süreçte, dernekler dışında öbekleşmiş demokratik güçlerin derneklere çekilmesi zorlanmalı ve de sağlanmalıdır.

> *"Biçim, içeriğin biçimi değilse, her türlü değerden yoksundur."*
> *(MARKS)*
>
> *"Birşeyi bilmek için, bütün yanlarını, bütün bağlantılarını ve ara bağlantılarını kavramamız, incelememiz gerekir. Bunu tam olarak asla başaramayacaksak ta, çok yanlılık, yanılgılara ve katılığa karşı en iyi bir güvencedir."*
> *(LENİN)*

e) Tartışma platformu sonunda, bir deklarasyonla gerçek bir YÖ Kurultayı takvim ve programı oluşturulmalıdır.

4) Tartışma platformu, YÖ Kurultayı'nın içeriğinin doldurulması ve koşulların olgunlaştırılması için bir ön çalışma olarak görülmelidir.

5) Tartışma platformu sonundan itibaren, tüm öğrenci dernekleri YÖ Kurultayı'nı tek gündemleri haline getirmelidir. Kurultaya katılım konusunda, demokratik programa sahip her 30 öğrenciye bir delege tekabül edecek şekilde delegasyon sistemi kabul edilmelidir.

6) Kurultay sonunda, Kurultayı yaşatacak bir biçim ve karar çıkarılması zorlanmalıdır. Tüm çabalar, genel bir Demokratik Yüksek Öğrenim Programının oluşturulması noktasında somutlaşmalı ve yoğunlaşmalıdır. Mümkün olmazsa, Kurultay ortak bir program oluşturuluncaya kadar Türkiye ve Kuzey Kürdistan Demokratik Yüksek Öğrenim Hareketi'nin sorunlarının ve çözüm önerilerinin tartışıldığı ve tavsiye kararların alındığı bir tavsiye kurulu haline dönüştürülmelidir.

YENİ AŞAMA'cılar

BU KOMEDİYE BİR SON VERİN

80'den sonra Türkiye'de Üniversiteli gençlik kesiminde ilk örgütlenme çalışmaları hepimizin bildiği gibi 84 yılı sonlarında başladı. Fakülte ve Üniversite dernekleri tüm ülke düzeyinde, önce metropol şehirlerde daha sonra taşrada tek tek kuruldular. Derneklerin oluşum ve kuruluş süreciyle birlikte, derneklerde yer alan öğrencilerin anlayış farklılığı ve birlikte çalışmaları sorunu da ön plana çıkmaya başladı.

Bu yoğun arayış ve yoğun tartışma döneminde, merkezi Öğrenci Postası Dergisi'nin çıkartılıp kapanmasından, Türkiye Öğrenci Dernekleri Platformu'nun verimsiz bir şekilde arada bir toplanmasına, derneklerin yasallık, üyelik, lokal vb. sorunlarından, derneklerin nasıl çalışacağına, ilkeler sorununun çözümünden Merkezi Öğrenci Federasyonu'nun yaratılmasına kadar bir dizi temel konuda tartışmalar yapıldı, anlayış farklılıkları dile getirildi, aynı çatı altında birlikte çalışmanın yolları arandı.

Yoğun iç tartışmanın ve arayışın, herhangi bir örgütsel - tarihsel geleneğe dayanarak başlayamayışı adeta bir yoktan varetme, yeniyi yaratma kararlılığını da gündeme getirdi. Tıpkı bir ananın çektiği doğum sancıları gibi, gülen, haykıran, üzülen, ağlayan, kaygılanan, düşünen binlerce öğrencinin dinmek bilmeyen sancıları, sancıları, sancıları...

Bu çelişkili, karmaşık, sancılı sürecin içinden bir türlü çıkamayan bazı "kafası karışık" arkadaşlarımız, önce henüz doğmamış çocuğa don biçmeye kalktılar, bekledikleri çocuk doğmayınca şimdi de "Kurultay" adını verdikleri komedi ile zorla doğum yaptırmaya çalışıyorlar. Hem de doğacak çocuğun felçli, sakat olması pahasına.

Evet, çelişkiyi çözemeyen çelişkinin esiri olur. Şayet çelişkiyi çözme yetkisine sahip değilseniz tıpkı ilkel insanın amansız doğa karşısındaki aczine düşersiniz. Halbuki çağımız sadece doğa karşısında değil, insanın sömürücü ve baskıcı güçler karşısındaki görkemli zaferlerine tanıklık ediyor. İnsanoğlu ilk kez bilimle, mücadele ve örgütle kendi kaderini kendisi belirliyor.

Konumuzun hemen kavranmasını güçleştiren etken, "devrimcilik" ünvanına toz kondurmayan bazı öğrenci arkadaşlarımızın içine düştükleri ilkellik ve aczin ulaştığı tehlikeli boyuttur.

Ele alacağımız olay, Ankara Öğrenci Dernekleri'nin önerisiyle Türkiye Öğrenci Dernekleri Platformu'nun Mart ayı toplantısında alınan 14-15 Nisan'da Ankara'da bir Gençlik Kurultayı yapılması kararıdır.

Bu karar, Türkiye Öğrenci hareketinde, derneklerde birlikte olmak ve birlikte çalışma eğilimini yok edecek, herkesce bilinen anlayış farklılıklarını "uzlaşmacı bir zemine" kaydıracak çok tehlikeli bir yönelimi açığa çıkarmıştır.

Bir söz vardır: Zorla güzellik olmaz diye. Sevginin, kardeşliğin, dayanışmanın ideallerimizin yön verdiği öğrenci dernekleri, muhtemel sonuçları şimdiden belli olan "tekbenci"liğe ve grup kaprislerine kurban edilmek isteniyor.

Hayır buna izin verilemez. Hiç kimse bu gidişata kayıtsız kalamaz, göz yumamaz. Peki, bizi böylesine ciddi endişelere sevkeden adına "Kurultay" denilen şey nedir?

"Şey"in adı her şey olabilir, ama asla "Gençlik Kurultayı" olamaz.

İşte geçmişte TÖB-DER'in yaptığı Demokratik Eğitim Kurultayı. İşte şimdilerde hazırlığı süren ve 4 aylık bir hazırlıktan sonra Mayıs'ta yapılacak Kadın Kurultayı. Sözü edilen kurultayın bunlarla -ilericiler tarafından yapılması dışında- hiçbir benzerliği, hiçbir paralelliği yoktur.

Şayet, bir tanesi hazırlık safhasında, bir tanesi de yabancısı olmadığımız eğitim alanında yapılmış kurultay örnekleri olmasa belki bu kadar sert tepki göstermek büyük haksızlık olabilirdi.

Ama bir kurultayın amaç ve kapsamının ne olduğu, kimlerin katılacağı, nasıl gerçekleştirileceği apaçık ortadayken, Türkiye Dernekler toplantısında tartışma yapmaya Kurultay demek ne ölçüde gerçeği yansıtır? Kurultay konusunda gösterilen bilim ve örnek dışı bu tarifi zor gayri ciddi tavıra derhal bir son verilmelidir. Bizim bildiğimiz Üniversiteli olmanın asgari bilimsel formasyonu vardır. Üstelik Kurultay yapılacaksa da en iyisini Üniversiteliler yapmakla yükümlüdür.

- Peki Kurultay nedir, amaç ve kapsamı nasıl belirlenir?

Kurultayların bildiğimiz toplantı, panel, kongre vb. etkinliklerden farklı kendine has özellikleri vardır. Bunlar;

A- Belli bir toplumsal kesimin veya belli bir toplumsal sorunun tüm boyutlarıyla araştırıcı bir gözle ele alınması, sorgulanması,

B- İlgili toplumsal olayla genel toplumsal yapılanma arasındaki bağlantı ve iç içeliğin sergilenmesi,

C- Ele alınan konunun bir demet halinde çeşitli alt başlıklarla programatize edilerek önceden hazırlanan tebliğler şeklinde kitleye sunulması,

D- Bir tartışma platformu olarak bilimselliği, araştırmacılığı önde tutması tartışmaların özgürce ve katılımcı bir tutumla örgütlenmesi,

E- Sorumluluk üstlenecek kişi örgüt ve hareketlerin kurultayda hangi düzeyde temsil edileceğinin netleştirilmesi,

F- Kurultayın gerekli araştırma, duyuru, tanıtım, broşür, kitapçık vb. etkinlikleri hazırlanıp kamuoyuna sunulması için, Kurultay takviminin kesinleştirilmesi vb. özellikler olarak sıralanibilir.

Kısacası bir cümlede özetlemek gerekirse Kurultaylar belli bir toplumsal sorunun etraflıca ele alınıp çözümler üretildiği bilimsel tartışma platformlarıdır.

Hazırlığı için bir aylık bir süre tanınan, dahası bir hafta kala Ankara'da tek bir okulda ve tek bir dernekte dahi Kurultaya hazırlık çalışması yapılmayan bir toplantıya nasıl Kurultay; hem de "Gençlik Kurultayı" denilebilinir.

Bırakınız öğrencileri Dernek yöneticilerinin ve üyelerinin dahi, nasıl olacağını bilmedikleri şeyi Genç İnsan Dergisi çok iyi biliyor olmalı ki; "İşte Gerçek Gençlik Kurultayı" diye manşetten yayın yapabiliyor.

Ayrıca öğrenci hareketinde Kurultay konusu yeni bir şey değildir. Galiba birileri öğrencileri sürü, kendilerini de çoban belliyorlar. Geçen yıl öğrenci kitlesinin önemli bir çoğunluğu YÖK tartışmalarının en sıcak olduğu günlerde "Kurultay yapalım" istemini yükselttiğinde sudan bahanelerle yan çizen "Devrimci Gençler" şimdi birden "Kurultaycı" oluverdiler.

Sonuç oalarak, programı, bileşimi, işleyişi hâlâ ilan edilmemiş, adına "Kurultay" denilen bu oldubittiye **ÇAĞDAŞ ÜNİVERSİTELİLER** olarak katılmayacağız.

Tüm dernek yönetici ve üyelerini, bütün üniversitelileri; bilim adamlarından öğretmenlere, velilerden öğrencilere, kitle örgütlerinden siyasal partilere herkese açık kitlesel, demokratik gerçek bir öğrenci Kurultayını hazırlayıp-örgütlemeye çağırıyoruz.

NOT: Türkiye Öğrenci Hareketinin aktif bir parçası olarak, bundan böyle öğrencileri ilgilendiren her konuda görüşlerimizi kapsamlı olarak ve tartışılmak üzere sunacağız.

ÇAĞDAŞ ÜNİVERSİTELİLER

BU KOMEDİYE BİR SON VERİN.

80'den sonra Türkiye'de Üniversiteli gençlik kesiminde ilk örgütlenme çalışmaları hepimizin bildiği gibi 84 yılı sonlarında başladı. Fakülte ve Üniversite dernekleri tüm ülke düzeyinde, önce metropol şehirlerde daha sonra taşrada tek tek kuruldular. Derneklerin oluşum ve kuruluş süreciyle birlikte, derneklerde yer alan öğrencilerin anlayış farklılığı ve birlikte çalışmaları sorunu da ön plana çıkmaya başladı.

Bu yoğun arayış ve yoğun tartışma döneminde, merkezi Öğrenci Postası Dergisi'nin çıkartılıp kapanmasından, Türkiye Öğrenci Dernekleri Platformu'nun verimsiz bir şekilde arada bir toplanmasına, derneklerin yasallık, üyelik, lokal vb. sorunlarından, derneklerin nasıl çalışacağına, ilkeler sorununun çözümünden Merkezi Öğrenci Federasyonu'nun yaratılmasına kadar bir dizi temel konuda esaslı tartışmalar yapıldı, anlayış farklılıkları dile getirildi, aynı çatı altında birlikte çalışmanın yolları arandı.

Yoğun iç tartışmanın ve arayışın, herhangi bir örgütsel - tarihsel geleneğe dayanarak başlayamayışı adeta bir yoktan varetme, yeniyi yaratma kararlılığını da gündeme getirdi. Tıpkı bir ananın çektiği doğum sancıları gibi, gülen, haykıran, üzülen, ağlayan, kaygılanan, düşünen binlerce öğrencinin dinmek bilmeyen sancıları, sancıları, sancıları...

Bu çelişkili, karmaşık, sancılı sürecin içinden bir türlü çıkamayan bazı "kafası karışık" arkadaşlarımız, önce henüz doğmamış çocuğa don biçmeye kalktılar, bekledikleri çocuk doğmayınca şimdi de "Kurultay" adını verdikleri komedi ile zorla doğum yaptırmaya çalışıyorlar. Hem de doğacak çocuğun felçli, sakat olması pahasına.

Evet, çelişkiyi çözemeyen çelişkinin esiri olur. Şayet çelişkiyi çözme yetkisine sahip değilseniz tıpkı ilkel insanın amansız doğa karşısındaki aczine düşersiniz. Halbuki çağımız sadece doğa karşısında değil, insanın sömürücü ve baskıcı güçler karşısındaki görkemlı zaferlerine tanıklık ediyor. İnsanoğlu ilk kez bilimle, mücadele ve örgütle kendi kaderini kendisi belirliyor.

Konumuzun hemen kavranmasını güçleştren etken, "devrimcilik" ünvanına toz kondurmayan bazı öğrenci arkadaşlarımızın içine düştükleri ilkellik ve aczin ulaştığı tehlikeli boyuttur.

Ele alacağımız olay, Ankara Öğrenci Dernekleri'nin önerisiyle Türkiye Öğrenci Dernekleri Platformu'nun Mart ayı toplantısında alınan 14 - 15 Nisan'da Ankara'da bir Gençlik Kurultayı yapılması kararıdır.

Bu karar, Türkiye Öğrenci hareketinde, derneklerde birlikte olmak ve birlikte çalışma tek bir dernekde dahi Kurultaya hazırlık çalışması yapılmayan bir toplantıya nasıl Kurultay; hem de "Gençlik Kurultayı" denilebilinir.

Bırakınız öğrencileri Dernek yöneticilerinin ve üyelerinin dahi, nasıl olacağını bilmedikleri şeyi Genç İnsan Dergisi çok iyi biliyor olmalı ki; "İşte Gerçek Gençlik Kurultayı" diye manşetten yayın yapabiliyor.

Ayrıca öğrenci hareketinde Kurultay konusu yeni bir şey değildir. Galiba birileri öğrencileri sürü, kendilerini de çoban belliyorlar. Geçen yıl öğrenci kitlesinin önemli bir çoğunluğu YÖK tartışmalarının en sıcak olduğu günlerde "Kurultay yapalım" istemini yükselttiğinde sudan bahanelerle yan çizen "Devrimci Gençler" şimdi birden "Kurultaycı" oluverdiler.

Sonuç olarak, programı, bileşimi, işleyişi hala ilan edilmemiş, adına "Kurultay" denilen bu oldubittiye ÇAĞDAŞ ÜNİVERSİTELİLER olarak katılmayacağız.

Tüm dernek yönetici ve üyelerini, bütün üniversitelileri; bilim adamlarından öğretmenlere, velilerden öğrencilere, kitle örgütlerinden siyasal partilere herkese açık kitlesel, demokratik gerçek bir öğrenci Kurultayını hazırlayıp örgütlemeye çağırıyoruz.

ÇAĞDAŞ ÜNİVERSİTELİLER

NOT: Türkiye Öğrenci Hareketinin aktif bir parçası olarak, bundan böyle öğrencileri ilgilendiren her konuda görüşlerimizi kapsamlı olarak ve tartışılmak üzere sunacağız.

Demokratik Kitle Örgütlerinde

NASIL ÇALIŞILIR

Murat Gökdemir

Demokratik kitle örgütleri mesleki örgütler olmasından dolayı o kesime mensup tüm insanları ırk, dil din, cins ve siyasi ayrıma tabi tutmadan ortak çıkarlar temelinde biraraya getirirler. Heterojen olan bu yapısından kaynaklanan farklı gruplar demokratik kitle örgütlerinin vazgeçilmez özelliğidir. Bu guruplar farklarını o örgütün niteliğini belirleyen demokratik çalışma programlarında ve mücadele biçimlerinde ifade ederler. Bu gruplar o kitle örgütlerinde çalışırken demokratik muhtevaya uygun isimlere ihtiyaç duyarlar. Demokratik kitle örgütlerinin dışında var olan siyasi yapılarda bu anlayışa uygun olarak çalışırlar. Evrensel olarak kabul gören bu çalışma tarzı ülkemizde de öğrenci dernekleri dışında tüm sendikal ve mesleki örgütlerde hayata geçmektedir. Geçmişte TÖB-DER, günümüzde oualar ve barolar ve EĞİT-DER'deki "Demokratik Merkeziyetçiler", "Birlik-Dayanışma", "Devrimci Öğretmen", "Çağdaş Avukatlar" vb. adlar demokratik kitle örgütlerinde çalışan gurupların kullandıkları adlar olarak örnek teşkil ederler.

Yukarıda saydığımız gurup adları her ne kadar bir siyasi yapının kitle örgütü içinde temsilcileri veya sempatizanları tarafından kurulmuş olsa bile içinde çalışan demokratik kitle örgütüne izdüşümü bire bir olamaz. Bu guruplar, o kitle örgütünde var eden siyasi anlayışlarından ziyade o demokratik kitle örgütünün yapısına uygun olarak önerdikleri program mücadele ve çalışma tarzlarıdır. Bu anlayışı destekleyen herkes gurubun siyasi eğiliminin taraftarı olsun olmasın bu gurubun demokratik kitle örgütündeki mensupları ve taraftarıdırlar. Örneğin "Demokratik Merkeziyetçiler" her ne kadar bir siyasi yapının kitle örgütü içindeki temsilcileri tarafından kurulmuş olsa da, içinde çalışan örgütün (TÖB-DER) eylemine yönelik getirdiği yaklaşımlarla aynı siyasi yapıdan olmadığı halde aynı programı destekleyen ve aynı ad altında çalışan öğretmenleri temsil etmekteydi.

Siyasi yapıların demokratik kitle örgütlerinde kendi isimleriyle çalışmamaları asıl kimliklerini gizledikleri anlamına gelmez. Bunu zorunlu kılan demokratik kitle örgütlerinin yapısıdır. Ekonomik ve demokratik yönü ağır basan bir kitle örgütünde siyasi iktidarı hedefleyen siyasi adlarla çalışılmaz. Dayandığımız kurumun kendisi ve programı demokratikken, çalışan gurupların isimleri sosyalist olamaz.

Böyle bir çalışma tarzı, kitlesellleşmeyi hedefleyen bir derneğin niteliğine aykırıdır. O gurubu kitlelerden uzaklaştırır ve darlaştırır. Bütün öğrenci kesimini muhakkak bir kitle örgütünde bir siyasi gurubun taraftarı olarak görmek demektir ki; bu tamamen yanlıştır.

Bütün bu söylediklerimiz varolan siyasi yapıların demokratik kitle örgütleri tabanında yapacakları her türlü ideolojik ve siyasi çalışmayı engellemez. Ama bu çalışma hiçbir zaman kendini demokratik kitle örgütlerinin çalışma, program ve hedeflerine ikame edilemez.

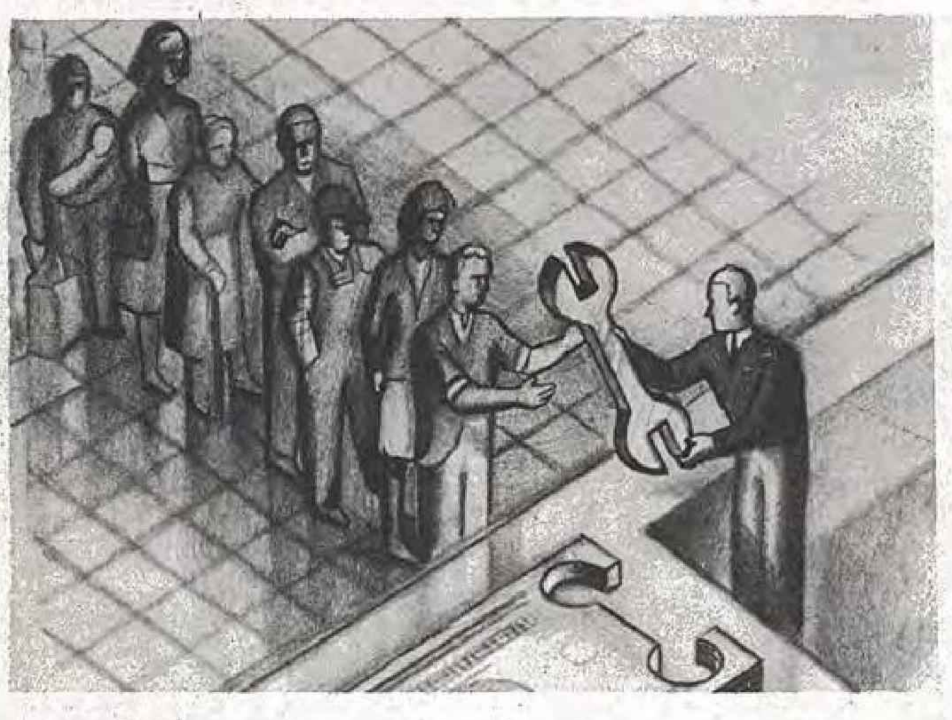
Sonuç olarak buğün öğrenci derneklerinde Yarıncılar, Çözümcüler, Yeni Aşamacılar vb. gibi siyasi dergi veya gurup adlarıyla çalışmak yanlıştır. Bir an önce öğrenci derneklerinde bu çarpık çalışma anlayışını düzeltmek gerekir.

"LAİK" EYLÜLCÜLER

26 Mart yerel seçimlerinden toplumun tüm kesimleri, bu arada üniversiteliler de etkilendi. En büyük değişiklik "Gelin, YÖK'ü kaldıralım" demeye kadar varan ve çok büyükçe vaatleri olan MEB Bakanı Hasan Celal Güzel'in de hükümetin eleğinden geçmesiydi. Ülkücü bakanlar furyasından biz öğrencilere de Avni Akyol düştü. Henüz icraatlarına başlamadı ama yeni bakan, H.C. Güzel kadar büyük oynamayacağını, anayasaya fazlasıyla bağlı olduğunu konuşmalarında belirtiyor. Yerel seçimler öncesinde tırmanışa geçen türban gösterileri hakkında ise pek görüş belirtmedi. Oysa Cumhurbaşkanı ve Doğramacı laiklik ve demokrasi gereklerinin çatışması sonucu farklı beyanlarda bulunmuşlardı. Türban olaylarının kızıştığı o dönemde, Konya Belediye Başkan Adayı Hilmi Ürün "Belediye başkanı olduğu takdirde her türlü haremlik-selamlık hizmetini yerine getireceğini, öncelikle kadın hastanesi ve üniversiteli genç kızlara özel servis uygulamalarını başlatacağını" söyleyerek "Müslüman Halkının" ilgisini çekmişti.

Seçim yapıldı. Konya'da Refah Partisi Adayı Hilmi Ürün Belediye Başkanı oldu. Selçuk Üniversitesi'ndeki kız öğrenciler için özel servis uygulamasını başlattı. Aradan geçen bir haftada pek bir tepki olmadı (ne öğrencilerden ne de 'laik' ve ilerici kişilerden).

Ama 12 Nisan'da S.Ü. Rektörü Halil Cin, yardımcılarıyla birlikte kız öğrenci servisine binip, servis levhasını indirerek olayı protesto edince laiklik konusu yeniden gündeme geldi. Uygulamadan memnun olan ve de olmayan öğrenciler oturma eylemleri yaptılar. B. Başkanı ise uygulamanın öğrenci ve velilerin istekleri üzerine başlatıldığını, servislere istemeyenin binmek zorunda olmadığını söyleyip tepkilere kulak asmıyordu. Ama tam bu sırada "laik" Cumhurbaşkanı olaya el koydu. Rektörü yanına çağırdı, Ürün de uygulamaya son verdi. Bir kere daha bir gericilik olayı mutlu sonla bitecekken, Şanlıurfa'nın RP'li Belediye Başkanı parti ve meslek arkadaşını desteklediğini açıkladı. Hatta büyük bir açık sözlülükle "Ben Atatürkçü ve laik değilim, Müslümanım" dedi ve yeni bir kıyamet koptu. H.İbrahim Çelik, gözaltına alındı, RP soruşturulmaya başlandı, arkasındaki gizli örgüt arandı. Bu arada Ürün de soruşturmaya tabii tutuldu. Suçları; Anayasa'nın 163. maddesine muhalefet. Yani laikliğe aykırı olarak dini kurumlar kurmak ya da propagandasını yapmak suçları. İyi de din dersini zorunlu yapan, binlerce imam hatip lisesi kuran, dini programlar aksamasın diye açık oturumu ileri saate alan resmi ideolojinin kendisi değil mi?

Kim kimi neyle suçluyor? Kim laik, laiklik ne demek? İşin içinden çıkılmıyor. Türkiye'de din olgusunun temelleri ve toplumda nasıl bir etkileşime sahip olduğu detaylıca ve bilimsel olarak incelenmedikçe, biz bu işin içinden çıkamayacağız. Ama Eylülcüler ve Türk-İslamcılar dilediklerince, toplumun bu en zayıf duygusundan yararlanmaya devam edecekler.

AKDENİZ'DE ÖĞRENCİ AVI

Antalya polisi, 12 Eylül'de devrimci demokrat güçler üzerinde estirdiği terörle haklı bir üne kavuşmuştur.

Huzur ve refah ortamının(!) yerini yavaş yavaş demokratik mücadeleye, dayanışmaya bırakması üzerine eski alışkanlıklarıyla siyasi şube yeniden sahneye çıkmış öğrenciler üzerinde sürek avı başlamıştır.

Keyfi tutuklamalar, usulsüz gözaltılar gençliğin ve demokrat güçlerin mücadelesini durduramamıştır.

Siyasi şube eskisi gibi bodrum katlarında teknolojik sorgu (!) yaparak örgütler kuramayınca hırsını öğrenci gençlikten çıkarmaktadır. Ana sınıflarında bile olan duvar gazetesi çıkartıyorlar diye, tıp fakültesi öğrencilerinden iki tanesi gözaltına alınmış; tehditle böyle zararlı (!) işlerden vazgeçmeleri konusunda uyarılmıştır.

Doğulu öğrenciler zaten azılı birer bölücü olarak potansiyel suçlu damgasıyla diken üstünde okuma mücadelesi vermektedirler. Üç Doğulu öğrenci yanyana gezse yeni birörgüt bulduğunu sanan polis, Doğulu öğrencilerin evlerini ikinci adres yapmışlardır.

Akdeniz Üniversitesi öğrenci derneğinin kurulma çalışmaları siyasi şubenin iştahının iyice artmasına neden olmuş, bütün kurucu üyeler polisin yakın korumasına (!) alınmış, kurucu arkadaşlarımızın can güvenliği böylece sağlanmıştır.

Dernek başvurusu yapılırken öğrenci derneği başkanı Salih Kaya polis tarafından çok sevilmiş, iki-üç gün zorunlu misafir edilmiştir. Polisin bu ilgisinden duygulanan arkadaşımız, nüfus cüzdanını vererek siyasi şube müdürünün nüfusuna geçmeyi düşünmüştür.

Akdeniz Üniversitesi öğrenci derneğinin açtığı davayı kazanacağını bilen siyasi şubenin vatan sever öğrenci sevmez elemanları kurucu arkadaşlarımızın evlerini basıp arkadaşlarımızı çok korkutmuşlardır.

Mayıs ayının ilk haftasında Akdeniz Üniversitesi öğrenci derneğinin açtığı mahkemenin öğrenci derneği lehine sonuçlanacağına olan inancımızla Gençlik Dünyası okurlarına başarılar diliyoruz.

Akdeniz Üniversitesi'nden bir grup öğrenci

---

5 Nisan 1989
Ankara

TEKZİP

Sayın Gençlik Dünyası gazetesi yöneticileri, değerli arkadaşlar,

Gazetinizin son sayısında yeralan ve Süleyman Kaya ile yapılan bir söyleyişiyi de içeren, dergimiz Yeni Katılım ile ilgili yayını büyük bir şaşkınlık ve üzüntüyle karşıladık.

Gerek "Röportajların Değerlendirilmesi" başlıklı yazıda yansıtılan görüşler, gerekse S.Kaya'ya atfen yayınlanan dergimizin "TBKP'nin ODTÜ'deki uzantısı olduğu şeklindeki ifade gerçeği doğru biçimde yansıtmamaktadır çünkü 12 Eylül faşizminin yarattığı derin depolitizasyonun ortadan kaldırılmasına ve kültürel yıkımın onarılmasına katkıda bulunmak için ODTÜ'lülerin ürünlerini sergileyebilecekleri ve farklı fikirlerin tartışılabileceği bir platform olmayı amaçlayan Yeni Katılım'ın sayfaları fikirlerini tartışmak ve ürünlerini sergilemek için kendine güvenen herkese açıktır, dolayısıyla hiçbir politik anlayışın tekelinde değildir.

Öte yandan asılsız olması bir yana, S.Kaya'ya atfedilen ifadenin yayınlanmasını başlıbaşına çok büyük bir hata olarak değerlendiriyoruz. Sizlerin kötü niyetli olmadığınız konusunda kuşku duymadığımızdan olayı sorumlu arkadaşların acemiliğine ve tecrübesizliğine yoruyoruz: Apaçık bir biçimde ihbarcı konumuna düştüğünüz tartışma götürmez bir gerçektir (örneğin bu yayının DGM'de TCK/ 141'den yargılanmasına yakında başlanacak olan dergimiz İdari Müdürü ve yazarı arkadaşımız Serdar Yıldız aleyhinde kullanılabilmesi olasıdır!). Bu durum tarihe kara bir leke olarak geçecek ve eminiz aradan yıllar geçse de utançla anımsanacak, anımsattırılacaktır.

Hem sözkonusu yayının yasal sakıncalarını belki biraz olsun azaltmak, hem de kuşku duymadığımız iyi niyetinizi sergilemek için bu tekzibi harfi harfine yayınlayacağınıza inanıyoruz.

Çalışmalarınızda başarılar dileğiyle.

Yeni Katılım dergisi çalışanları adına
Erkal Eren
Dergi sahibi-Sorumlu Yazı işleri Müdürü

Gençlik Dünyası'nın notu: Süleyman Kaya ile yapılan röportajda "Katılım TBKP'nin ODTÜ özelindeki uzantısıdır" belirlemesini Gazetemizin Mart sayısında -yayınlamış olmaktan dolayı Katılım dergisi çevresinden ve Gençlik Dünyası okuyucularından özür dileriz.

İşçilerle elele

Nisan ayı içinde yükselen işçi hareketi toplumun büyük kesiminde destek buluyor. Üniversite öğrencileri de yaptıkları boykot, yürüyüş ve grev ziyaretleriyle işçilerin eylemlerini - onlarınki kadar yoğun ve yığınsal olmasa da- desteklediler. Yapılan eylemlerden bazıları şunlar:

19 Nisan 1989'da İTÜ Maslak Binası yemekhanesinde yaklaşık ikiyüz öğrencinin katıldığı bir yemek boykotu yapıldı. Okunan bir metinle işçilerin haklı mücadelesinin desteklendiği vurgulandı. Aynı gün Marmara Ün. BYYO kantininde yüze yakın öğrenci 1 Mayıs Marşını söyled iler ve işçilerin toplumsal mücadelenin öncüleri olduğunu ve onları desteklediklerini dile getirdiler. 20 Nisan'da da İstanbul Ün. Merkez Binada yaklaşık 300 öğrenci işçileri desteklemek amacıyla yemek boykotu ve yürüyüş yaptı.

20 Nisan '89 günü çeşitli üniversitelerden bir grup öğrenci Alboy' daki grevci işçileri ziyaret ettiler.

Şarkılardan, şiirlerden, büyüklerimizden dinlediğimiz ve kitaplardan okuduğumuz işçi sınıfının üretimden gelen gücünü bugünlerde somut bir şekilde yaşıyoruz. Türkiye işçi sınıfı hareketi tarihinin en önemli günlerini yaşıyoruz. Ve öğrenci derneklerinin işçilerin eylem tipinden öğrenecekleri çok şey var.

Ajan olun kurtulun!

MİT Ajan Bulma ve Koruma komisyonu yaptığı basın toplantısında bir aylık kamu çalışmaları hakkında bilgi verdi. Raporda kısaca şöyle deniyordu:

"İleri teknoloji sayesinde işkence yöntemlerimiz 67'ye yükseldi. Ajan olabileceğini tahmin ettiğimiz müşterilerimizi yoldan beyaz reno'larla alıyor ve şubeye kadar refakat ediyoruz. Gözleri bağlanan müşterilerimize cee yapılıyor. Ajan-da armağan ediliyor. Kabul etmeyenlerle küsülüyor ve misketler geri alınıyor.

Şubemizde solcu öğrencilere hizmet eden aletler bulunuyor. Yurdun dört bir yanına dağılmış yaygın şubeler aracılığıyla solcu öğrencilere hizmet veriyoruz. Komisyonumuz sınıf geçme, maaş verme ve kira ödeme gibi kolaylıklar da getirmiştir.

Kullandığımız kod isimleri ve telefon numaralarını MİT yayınlarında yakında çıkacak olan 'Yeşil Rehber'den elde edebilirsiniz. Bu arada yeni açılan Diyarbakır şubemizin kodu "Eşeğin adı ne" ve telefon numarası da 136 83-136 84'dür.*

Bütün basın mensuplarına bu toplantıya katıldıkları için teşekkür ederiz. Burada yapılan açıklamalar dışarıya sızarsa hepinizi öldürürüz. Hadi şimdi gidin!

** Yazının bu bölümü 19 Nisan tarihli Cumhuriyet gazetesinden alınmıştır.*

Diyarbakır'da Genel Kurul'lar

FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ'NDE

Diyarbakır'da Nisan ayı içinde iki fakültede genel kurul yapıldı.

Dicli üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Öğrenci Derneği 1.Olağan Genel Kurulu 8 Nisan'da yapıldı. Genel Kurulda konuşan öğrenciler, öğrenci gençliğin mücadelesinin, tüm baskı ve anti-demokratik uygulamalara karşı gün geçtikçe geliştiğini ve gelişen dernekleşme hareketinin kitleselleşmesiyle birlikte yeni bir ivme kazanacağını belirttiler. Daha sonra Newroz bayramı kutlamalarına katıldıkları gerekçesiyle 23 öğrencinin gözaltına alınması şiddetle kınandı. Ayrıca öğrenci gençliğin örgütlenme sorununun birim derneklerden başlayarak merkezileşmeye doğru yönelmesinin gerekliliği vurgulandı.

Yönetim Kurulu Başkanlığına, Newroz kutlamalarına katıldığı gerekçesiyle tutuklu yargılanan Mazhar Kara yeniden seçildi. Diğer üyeliklere ise Günay Reşit sertaşar, Metin Çivi, Aslan Şeker, Musa Erbey seçildiler.

HUKUK FAKÜLTESİ'NDE

Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesinde, tüm zorluklara karşın gerçekleştirilen 1. Olağan Genel Kurulun önemli bir özelliği dokuz yıl aradan sonra, fakültede bu kurulun toplanmasıydı. Böyle bir demokratik hakkın kazanılmış olması olumlu bir gelişme olarak değerlendirildi. Genel Kurul öncesi hazırlıkların yetersiz oluşu, konuşmacıların dernek anlayış terzlarını açıklamaktan çok kişileri eleştirmeleri, Genel Kurulun olumsuz bir hava içinde geçmesine neden oldu. Toplantı sonunda, Yönetim Kuruluna Ümit Arışlıel (Başkan), Hikmet Akın, Adnan Çay, Bayram Aydemir ve İsmet Avşar seçildi.

İ.Ü. Orman Fakültesi'nde II.Olağan Genel Kurul

İ.Ü.Orman Fakültesi Öğrenci Derneği ORFÖD 2. Olağan Genel Kurulu'nu 8 Nisan 1989'da yaptı. Fakültenin konferans salonunda yapılan toplantıya derneğin 104 üyesinden 84'ünün yanısıra bazı konuklar da katıldı.

Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu Rapor verdikten sonra, çeşitli üyeler derneğin faaliyetleriyle ilgili görüşlerini ve eleştirilerini dile getirdiler. Çeşitli dergi ve derneklerin toplantıya gönderdikleri mesajlar okundu. Tüzük tartışmaları yapılırken, aidatın artırılması konusunda sert tartışmalar oldu. Divan Başkanı'nın ve konuşmalara müdahale edenlerin söz hakkına saygılı davranması istendi. Liste tartışmalarında liste yöntemi kabul edilmesine rağmen, bu yasalara uygun olmadığından çarşaf liste usulü uygulandı.

Yönetim ve Denetim Kurulu için aday olan dört liste vardı. 'Devrimci Gençliğin Sesini Yükseltelim', 'Dev-Genç' ve adı belirtilmemiş iki programdan; 'Devrimci Gençliğin Sesini Yükseltelim' listesi oylamayı 4-1 kazandı.

İ.T.Ü. İnşaat Fakültesi'nde Genel Kurul

İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi Öğrenci Derneği Genel Kurulu 4 Nisan'da Ayazağa Kampüsü'nde yapıldı. Eski bir öğretim görevlisi olarak, Sungur Savran'ın yaptığı konuşmadan sonra Genel Kurul'da Yönetim Kurulu adaylığı için üç ayrı liste çıkartıldı.

Konuşmalardan sonra, derneğin kısa bir değerlendirmesi yapıldı. Ardından listeler açıklanarak, adaylar kendilerini ve çalışma programlarını birer konuşmayla tanıttılar. Bu arada dernekten ihraç edilmiş bir öğrencinin Yönetim Kurulu adayı olarak gözükmesi tartışmalar yarattı. "Devrimci ahlak" konusunda suçlamalarla süren tartışma, ilerde "ihracın hesabının sorulacağı" şeklinde bir savunmayla noktalandı.

Son aşamada yapılan oylama sonucunda, listelerden ikisinin adaylarından oluşan yeni bir Yönetim Kurulu oluşturuldu.

...Kısa ...Kısa ...Kısa ...Kısa ...Kısa ...Kısa

Fakir kızların yaptığı...

20.3.1989 Pazartesi günü Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği'nden içlerinde dernek başkanı da olmak üzere 3 kişi gözaltına alındı. Gözaltına alınan öğrencilerden biri Yenişehir Kız öğrenci Yurdu'nda kaldığı için aynı günün akşamı yurt polisler tarafından basıldı.

Başlarında yurt müdiresi olmak üzere üç polis bu öğrencinin dolabını alt-üst ettiler. Polisler bir yandan dolapları karıştırırken bir yandan da "Bu tür işleri hep fakir kızlar yapıyor, kendilerini ancak böyle tatmin ediyorlar" diye yüksek sesle konuşuyorlardı.

Polise arama konusunda büyük yardımları dokunan müdire ertesi gün saat 17.00'a kadar bütün kızların dolaplarının yedek anahtarını idareye teslim etmelerini kesin talimat olarak verdi. Ve aynı gün hiçbir gerekçe göstermeden özellikle Hukuk Fakültesi'nde okuyan bir öğrencinin dolabı didik didik arandı.

A.Ü. Hukuk'da gözaltı

23 Mart 1989 Perşembe günü yaklaşık yüz kadar öğrenci, 20 Mart'da A.Ü. Hukuk Fakültesi öğrencisi üç kişinin göz altına alınmasını protesto etmek amacıyla Hukuk Fakültesi önünde oturma eylemi yaptılar. Eylemde, neredeyse katılan öğrencilerin sayısına eşit sivil polisin bulunması da dikkatleri çekiyordu.

Öğrenciler oturma eylemi sırasında "Polis-idare işbirliğine son", "Bilim içeri polis dışarı" gibi sloganlar attılar. Eylem sonunda alkış tutarak dağılan öğrencilerin polis tarafından fotoğrafları çekildi ve videoya alındı. Öğrenciler dağılırken içlerinde Gazi Üniversitesi Öğrenci Maliye Meslek Yüksek Okulu Öğrenci Derneği Başkanı Kani Bakşe'nin de bulunduğu ikisi A.Ü.SBF'den biri de Hukuk Fakültesinden olmak üzere toplam dört öğrenci gözaltına alındı.

Tıp eğitimine rapor

13 Nisan Perşembe günü Çapa Tıp Fakültesi 14 Mart Anfisinde "Türkiye'de Tıp Eğitiminin Sorunları" adlı bir panel düzenlendi.

Yaklaşık 150 öğrencinin izlediği panele konuşmacı olarak TTB Merkez Konseyi Üyesi, Hacettepe Ün. Tıp Fak. Öğretim Üyesi Doç.Dr. Nevzat Eren, Cerrahpaşa Tıp Fak. Öğ.Üyesi Uğur Derman, Çağdaş Hipokrat Dergisinden Barlas Sülü ve İst. Tıp Fak. Sağlık Etkinlikleri Kolu adına Özer Güvenç katıldı. Paneli İst. Tabib Odası Başkanı Feruh Korkut yönetti.

Konuşmacılar; eğitim ve bilimin sınıfsal içeriği, düzene uygun kafalara duyulan ihtiyaç, liberal piyasa koşullarına göre biçimlenmiş hekim tipi, tıp eğitimi-sağlık, politikasının içiçe geçmişliği gibi konular üzerinde durdular. Bu sorunların tıp fakültelerindeki yansımalarını 'Sağlık Etkinlikleri Kolu'nun 'Tıp Eğitimi Raporu'na dayanarak örneklendirdiler.

Panelin sonunda öğrenci, öğretim üyesi ve tüm çalışanlarıyla tıp fakültelerinin, Tabib odalarının, Türk Tabibler Birliğinin daha aktif bir mücadelede ortaklaşa ve eşgüdün içerisinde çalışmaları gerektiği ve sorunun ancak radikal bir müdahale ile çözümlenebileceği sonucuna varıldı.

Hacettepe özerkmiş...

Hacettepe Merkez Kampüsü öğrencilerinin 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nü kutlama etkinlikleri polis tarafından engellendi. İstanbul'da ve Türkiye'nin birçok üniversitesinde kutlanabilen 8 Mart'ın Hacettepe'de engellenmesi herhalde üniversitelerin "özerk" kurumlar olduğunun kanıtı olsa gerek!

Son söz yenilerin olacak

GAVRIL PETROSYAN

Sanatçıların yaşadığı ünlü Arbat Sokağı

Bugün artık sanat ve kültür alanındaki yeniden yapılanmanın ilk sonuçları üzerine konuşabiliriz. Yaratıcı Sovyet aydınları 'yapmalı', 'yapılması gerekir', veya 'zorunludur' gibi sözlerle belirlenen sözün öze uyması durumundan, eylemler aşamasına geçmiştir. Değişiklikler, edebiyatta olduğu gibi filmcilik ve sahne sanatlarında da gözle görülür hale gelmiştir.

Yazarlar birliği, edebiyat dergileri ve yayınevlerinin başına, modern görüşlü ve gerçek otorite sahibi insanlar, okuyucuların eserlerini bildiği ve değer verdiği kimseler geçmiştir. Bazılarının başlangıçta zannettiği gibi bu, sadece bir takımın bir diğeriyle yer değiştirmesi değil, ülkenin toplumsal yaşamındaki diğer değişikliklerle yakından ilişkili olan edebiyat alanındaki politikada uzun bir süreden beri özlenen yön değişikliğidir. Son zamanlarda "Novi Mir", "Snamya", "Moskva", "Druşba Narodov", "Junost" ve "Aurora" dergilerinde yayınlanan veya yakında yayınlanacak olan, ya da kısa bir süre önce henüz basılmasına izin verilmeyen eserler bunu kanıtlamaktadır. Bu, gerçekçilikten sıçrayan ve okuyucuyu derinden etkileyen bir edebiyattır. Bunun üzerine çok tartışılmakta ve söz dalaşı yapılmaktadır. Bu kitaplardan bugün herkes söz etmektedir.

Eleştirinin de artık daha yürekli ve daha demokratik olduğu da dikkate değer. Bu gün sadece pek tanınmamış yazarların eserleri değil, Yazarlar Birliği yönetim kurulu üyeleri olan ve yazarlar arasında büyük saygınlığı olan 'Yuri Bondarev', 'Cengiz Aytmatov', veya 'Vasili Belov' gibilerinin eserleri de eleştirisel olarak yargılanmaktadır. Sovyet edebiyatında artık eleştiri dışında kalan hiç bir yazar yoktur.

Sovyetler Birliği'nde Nikolay Gumilyov ve Vladimir Nabokov yayımlanmaktadır. Amerikan ve İngiliz radyoları bu gerçeği sansasyon olarak abartmakta ve "budamı olmakta?" diye işaret etmektedirler. Ama burada işaret edilecek bir şey yoktur. Aksine adalet yerini bulmaktadır. Yaptıkları adı hak etmiş Rus yazarlarının eserleri kendi ülkelerinde de basılabilmelidir. Onların monarşist görüşleri herhangi bir engel olmaz ve oluşturmaz da. Nitekim Seneca köleci toplumun, Balzac meşrutiyetin, Chateubriand ve Graham Green katolikliğin savunucusu idiler. Sanatçının toplumsal rolü çok büyük ölçüde artmıştır. Bu, doğanın ökolojisi ve kültürün ökolojisi örneklerinde görülebilir. Etkili görevliler ve bütün bakanlıkların çaba gösterdiği Kuzey'deki akarsuların yönünün değiştirilmesinin önlenmesi buna bir örnektir. Daha iki yıl önce, kimse ekonomi görevlileri ile yapılan bu tartışmada, yazarların galip geleceğini önceden söyleyemezdi.

Filmcilik çok değerli bazı filmlerin gösterilmesi ile bize büyük sevinç vermişti. Bu filmler uzun süre raflarda kalıp tozlanmıştı. Çünkü yukarıda tekrar tekrar güvence verenler ve bürokratlar bu filmleri halka göstermekten korkuyorlardı. Bu gün bu filmler her yerde gösterilmektedir. Tabii ki film sanatında hala daha eski biçimde çalışma gevşekliği ve alışkanlığı hissedilmektedir. Ama ben inanıyorum ki, son söz yenilerin olacaktır. Şimdi belirleyici olan cesur ve eleştirel ruhlu filmlerdir.

1 Ocak 1987'den beri SSCB'de 70'den fazla tiyatro, yeni sisteme göre çalışmaktadır. Sanatsal sorunları kendi başına çözme hakkı onlara tanınmıştır. Buna karşılık onlar da, seyirciler karşısında tamamen sorumlu olmaktadırlar. Tiyatrolar, Kültür Bakanlığı aracıları olmadan kendi oyun planları için oyunları kendileri seçmektedirler. Bir süre önce SSCB tiyatro oyuncuları Derneği kuruldu. Başkanlığa getirilen tanınmış oyuncu Kirill Lavrov, "tiyatroların mümkün olan en geniş şekilde kendi kendilerini yönetmesi" adı verilen yeni modelin, oyun planını hazırlamada tek başına karar vermekten, mali kaynaklar üzerine tiyatronun kendisinin ses sahibi olmasına kadar bir çok yetkiyi öngördüğünü yeniden vurgulamıştır.

En zor olan plastik sanatların durumudur. Edebiyat, sahne ve film sanatlarından farklı olarak, 1986 sanat sergisi, yeniden yapılanma sürecini hiç hesaba katmamıştır.

Yeniden korkmak, sanatçı için zarar vericidir. Klişeler sanatı ilginç olmaktan çıkarır. Ne resim, ne plastik, ne de grafik bugünün gerçekliğini oluşturan konu. Nesne ve havasına kapıların kapamamalıdır.

Plastik sanatta da yakında temelli bazı değişikliklerin olacağının hesaba katılması gerektiğine inanıyoruz. SSCB Plastik Sanatçılar Birliği yönetim kurulu'nun Aralık 1986'daki toplantısı bu öngörümüzü güçlendirmektedir.

Fikir tartışması olmadan sanat alanında yeniden yapılanma tabii ki olası değildir. Ama yeniden yapılanmanın sadece bir çok taraftan olması yanın da huzur içinde eski tarzda yaşamayı tercih eden, kendi rahatını düşünen, ama seyirci veya okuyucusunu hiç düşünmeyen bazı karşıtları da vardır. Onlar için yeniden yapılanma, sert bir darbedir. Ama yeniden yapılanmanın "yeni" bayrağı altında ortaya çıkan kişiler de vardır. Burada her zaman olduğu gibi yeteneği olmayan 'gözlerden uzak dahiler' söz konusudur. Daha önce 'usta eserleri'nin reddedildiğini ve şimdi değerlerinin tanınması gerektiğini öne sürerler.

Kültürdeki yeniden yapılanma, geçmişteki hata ve yanılgıları düzeltmekte ve gerçekten yeteneği olanlara çok geniş perspektifler sunmaktadır.

(Sowjetunion Haute dergisinin Mart 1987 sayısından Türkçeleştiren Ahmet An)

Bulancak Sanat Tiyatrosu'nun umudu;

Birlikte üretmenin güzelliğini yaratmak

Giresun'un Bulancak ilçesinde bütün olumsuzluklara karşın ayakta kalmayı başarmış bir tiyatro var. Bulancak Sanat Tiyatrosu (BST) adıyla çalışmalarını sürdüren topluluğun Genel Sanat Yönetmeni Mürsel Gülmez ile yaptığımız röportajı sunuyoruz.

Röportaj: Ahmet Aydın Ali Yılmaz

□ Sayın Gülmez, Bulancak'da tiyatronun doğuşu nasıl oldu?

□ Bulancağın 12 Eylül öncesinden yeni kuşağa miras olarak bıraktığı bir kültür potansiyeli vardı. 12 Eylül'ün yetiştirdiği deǧenere olmuş bir gençlikle karşı karşıyayız. Biz sanatla ilgilenen ve duyarlı olan bir kaç kişiyle Bulancak'da tiyatro yapmak düşüncesini hayata geçirip geçiremeyeceğimizi tartışmalarıyla ilk adımları attık. Daha önce de okullarda tiyatro çalışmaları yapmış olmamız ve OBKT (Ordu Belediyesi Karadeniz Tiyatrosu)'nun ve diğer tiyatro topluluklarının turnelerinin doğurmuş olduğu tiyatro alışkanlığının da bunda etkisi oldu.

□ Neden tiyatro? Amacınızı anlatır mısınız?

□ Biz tiyatroyu bir eğitim yeri olarak düşünüyoruz. Tiyatro çalışmalarında bulunan kişilerin, özellikle de gençlerin kendilerine güven kazanması, kişilik gelişmesi ve kültür yozlaşmasının etkilerini azaltacak yönde gelişimlerinin yararına olacağına inanıyoruz. Ayrıca tiyatromuzdaki yabancılaşmaya alternatif olarak kollektivizmin, birşeyler üretebilmenin güzelliğini yaşatmak; düşünebilen, kültürlü ve sosyal insan tipini yaratmaktır. Bu amaçlara uygun düşen bir dal olduğu için tiyatroyu seçtik.

□ Bugüne kadar kaç oyun sergilediniz, çalıştığınız yeni bir oyun var mı?

□ Turgut Özakman'ın "Güneşte on kişi"(1987) ve Cevat Fehmi Başkut'un "Buzlar Çözülmeden" (1988) adlı oyunlarını oynadık. Bu yıl da Oktay Arayıcı'nın "Rumuz Goncagül" adlı oyununu çalışıyoruz. Ayrıca bu yıl bir de tiyatro kursu açtık. Bu kursda, OBKT'den Coşkun Çetinalp arkadaşımız kurs öğretmeni ve yönetmen olarak çalışmalarımıza destek veriyor.

□ Çalışmalarınız sırasında ne tür güçlüklerle karşılaşıyorsunuz?

□ Öncelikle ekonomik sıkıntılarımız oldukça fazla. Bunu kendi özverimizle ve Bulancak halkının az da olsa artan ilgisiyle karşılamaya çalışıyoruz. Ayrıca Belediye Başkanı Öner Eriş de salon ve benzeri gereksinimlerimizi karşılayarak bizlere yardımcı oluyor. Bizler birçok zorluğun bilincindeyiz. Gençliğin ilgisi oldukça az. Bu tür sosyal etkinliklere gençler korkarak katılıyor. Aile baskısı, çevre baskısı ve diğer baskılar bunu etkiliyor. Bizler de buna karşılık o insanlara, bu tür sanatsal etkinliklerin yararlılığını ve gerekliliğini anlatmaya çalışıyor ve bu baskıları kırmayı hedefliyoruz.

Bugün okullarımızda sosyal etkinliklerin, sanatsal ve kültürel etkinliklerin gereksiz, angarya işler olduğu mantığı egemen. Gençliğin kafasına belli şartlanmalar sokulup, robot gibi yetiştirilmeye çalışılıyor. Bizim buradaki uğraşımız, toplumsal kültür uğraşısının bir parçasıdır. Ya da olmalıdır. Gençlik Dünyası'nın bize karşı gösterdiği bu ilgiye teşekkür ediyoruz.

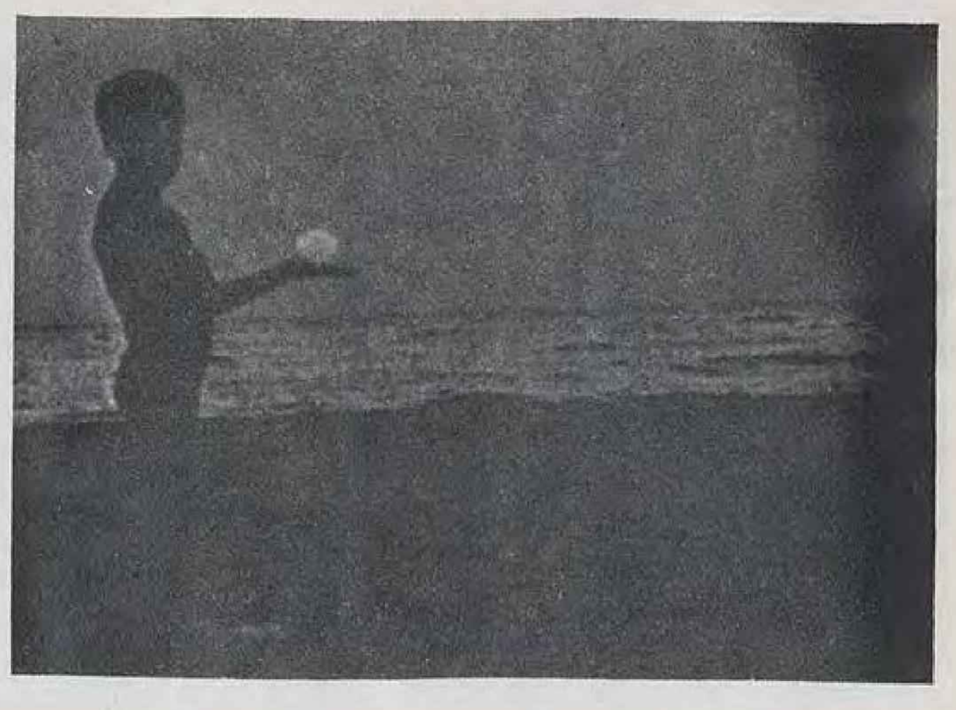
□ Biz teşekkür ederiz. Çalışmalarınızda başarılar.

Bulancak'ta oyun sahneye koymak büyük özveri gerektiriyor.

Trabzon'da şiir günü

Trabzon Temsilciliği

İnsan emeğinin güzelliğinden ve bu güzelliğin yine insanlara ulaşması gereğinden hareketle, Gençlik Dünyası Trabzon Temsilciliği, 18 Mart'ta şair Ahmet İnce'nin katıldığı bir imza ve söyleşi günü düzenledi.

Trabzon'da ender rastlanan özellikle öğrenciler açısındangünlerden biriydi. Şiirin ortaya çıkışı, sanat ürününde salt sanat öğesinin mi, yoksa toplumsal öğenin mi ağırlıklı olduğu, hapishane yaşantısının sanatsal üretime etkisi vb. konular tartışıldı.

Şiirin bir ilham işi olduğu inancı bir kez de Ahmet İnce tarafından eleştirildi, sarsıldı. Böylece şiirin, emekçi sanatçının yaratıcılığı ile, toplumsal gerçeğin oluşturduğu yoğun özün, güzel biçimle sunulması olduğu kavranmış oldu. Şiirde emek (işçilik) gerçeğinin belirleyiciliği, yoğun duygunun coşkun anlatılmasının şiir olduğu yanlışını da yıktı. Ortaya çıkan şey, toplumsal yaratıcılığın estetik boyutta verilmesinin emek ile olabileceği idi. Söyleşi genelde şiir üzerinde yoğunlaştı. Davetlinin şair olmasının sonucuydu bu doğal olarak. Trabzon'da demokrat insanların çıkardığı Kıyı dergisi yetkilileriyle olan konuşma da aynı noktada odaklaştı. Ahmet İnce'nin, şiir konusu dışında sorulacak soruları da yanıtlayabileceğini belirtmesi ise aslında ortam hazırlama açısından güzeldi.

Genel anlamda olumlu sonuçlanan bu etkinlikle Gençlik Dünyası, bu tür çalışmaları Trabzon'da da sürdüreceğini söylemiş oldu. Başlangıcın olumluluğu, devamın moral kaynağı olması açısından önemlidir her zaman. Bu önemli olumluluğa katkıda bulunan şair Ahmet İnce'ye ve emeği geçen herkese teşekkür ederiz.

BİR DOSTA

Acısı paylaşılırdı yalnızlığın
nisan ayında yağmurla birlikte
hem benim, hem de senin

yunanca bir şarkı dinlemiş gibi
burkulurdu da yiğeç arkadaşların
yine kıpırdatmazdın güneşten gözkapaklarını

geçerken soyunmuş bir saygıdeğer
kendisine has içgekişleriyle
sokağından politikanın

bir ömür vardır dostum
zamana paralel yontulan
gülücüklerinle unutulan bir ömür

korku, şeffaflaşıverir çırpınışı ile gözbebeğinde
ve bir hüzün eskir sayfalarında şiirlerin

şiirlerinden bir bere giyerdin bazen
uzanırdın koltuğa ağbeycesine
akşamüstlerinde yorgun
harfsiz, sözcüksüz
kendi yazarın olmayı amaçladığın
bir kitap gibisin

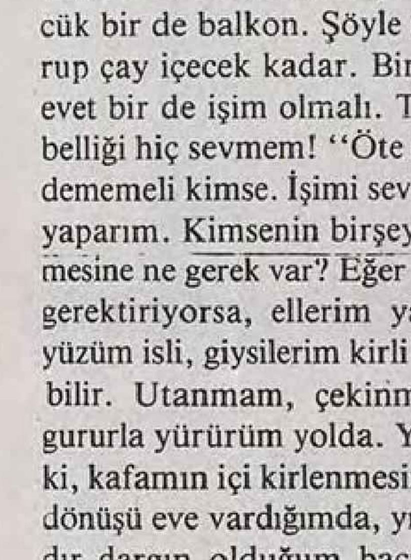
HAKAN GÜZEL

Güneşin geride bıraktığı

Hamdi Gardaş 1940 yılında Çorum'da doğdu. Okumayı büyük ninesinden öğrendi. Köyden gelip terzi çıraklığında çalışarak bir dükkân açtı. Çorum olaylarında dükkânı faşistler tarafından yakıldı.

12 Eylül sonrasında defalarca işkence gören Gardaş'ın "YAHU" adlı bir şiir kitabı bulunmakta. Ayrıca yarım kalmış birçok öykü ve şiir çalışması var.

27 Mayıs 1987'de Çorum'da aramızdan ayrılan bu güzel insanı yitirişimizin 2. yılında saygıyla anıyor ve yaşamı boyunca olmasını istediği fakat hiçbir zaman yaşamadığı "Güneşin Geride Bıraktığı" adlı öyküsünü yayımlıyoruz.

Hamdi Gardaş

Küçük bir evim olmalı... Bahçesine süs ağaçları dikmeliyim. Meyve dikersem çocuklar dadanır... Dalların kırarlar, meyvelerini yolarlar olgunlaşmadan. Ben de, öfkelenir döverim. Sonra da üzülür, kendi kendimi yerim. Çocuk dövülür mü? Sevilir, okşanır, öpülür... Ama, misket elmasının dalı da kırılır mı olgunlaşmadan, kıpkırmızı olmadan, yolunur mu ya?

Bir karım olmalı. Kadınlığının, ağacın, suyun, taşın, toprağın, uluyan kurdun, uçan kuşun, çapanın, çapayı kaldırıp toprağa bağrına bağrına indiren ırgatın; karpuzun dışındaki yeşilliği sevip, içindeki tadı bilmeyenlerin ve herşeyin, herşeyin bilincinde olan bir kadın...

İki de çocuğum olmalı... Bir kız biri oğlan. Gerçi çocuklarım olmasa da gam yemem. Tüm çocuklar benim sayılır çünkü... Severim onları, kimin belinden inerse insinler. Gözleri mavi olanını, yeşil olanını, siyah olanını, üstelik kör olanını daha çok... Karpuz zamanı gelince, oyun yerindeki tüm çocukların elinde birer karpuz dilimi olmalı... Birisinin ayakkabısının altı delik, ayağına diken batıyor, çakıl batıyor. Yüzleri saman sarısı. Oynayamadığı için oyundan atılıyor, çekiliyor bir köşeye, göynüyor, ilkyaz tomurcukları gibi patlayıveriyor birden. Ve giderek, unutuyor oyunu. Önünde pipisi görünüyor, burnundan sümük damlıyor, bir titreme çöküyor ellerine ayaklarına. Öteki, giyimli, kuşamlı kınalıkoça benziyor. Yüzü misket elması gibi kıpkırmızı. Üzülürüm bu ayrılığa, içlenirim. Yaralı ceylana dönerim...

Evimin yönü Kösedağa, Eğerci yaylasına doğru bakmalı. Güzel olmasa bile, küçücük bir de balkon. Şöyle oturup çay içecek kadar. Bir de, evet bir de işim olmalı. Tembelliği hiç sevmem! "Öte git" dememeli kimse. Kimsenin birşey demesine ne gerek var? Eğer işim gerektiriyorsa, ellerim yağlı, yüzüm isli, giysilerim kirli olabilir. Utanmam, çekinmem, gururla yürürüm yolda. Yeter ki, kafamın içi kirlenmesin. İş dönüşü eve vardığımda, yıllardır dargın olduğum bacımla karşılaşmalıyım. Yumurcak bir oğlan çocuğu gelip, elimdeki karpuza sarılmalı. Elimdekinin karpuz olduğunu anlayınca, yüzünü buruşturmalı, küsüp şuracığa oturmalı. "Gaynımın canı gavun istiyor", demeli ağlamsı bir sesle bacım. Geçici olarak yapılmış ve içi samanla döşenmiş büyükçe bir kulübe önünde hasır sandalyeye oturmuş, uzun ağızlığıyla tütün içen manav "pala" ve samanın üstüne öbek öbek yığılmış çitime kavunlar, gözümün önünde gelip gelip geçmeli. Sonra, gözgöze gelmeli ve birden kucaklaşmalıyız bacımla. Özlem, kine olan üstünlüğünü bir kez daha göstermeli.

Bir göz işaretiyle yalnızlamalıyız karımla... (...) Derken, balkona çıkmalıyım. Daha batmamış olmalı güneş. Kuru yere oturmalı, duvara yaslanmalıyım. Altıma minder, böğrüme yastık getirmeli karım. Saçımı karıştırmalı, burnumu sıkmalı ve demeli ki:

-Yazın taşa, kışın yaşa oturma demişler... (...)

Ve dalıp gitmeliyim güneşin batışına, ufuktaki o güzelim guruba... Az sonra, "mis" gibi çay kokusu gelmeli burnuma. Beyaz ve düz bir bardağa doldurmalı çayı karım. (Bardağın nakışlısını sevmem hiç! Herşeyin düzünden ve yalınından hoşlanırım. Öyle alışmışım...) Böğrüme dürterek:

-İşte sana burunkanı çay, demeli, gülerek... Hem güneşin batışını izlemeli, hem de çaylarımızı yudumlamalıyız. O da sevmeli güneşin batışını izlemeyi. En az benim kadar. Hatta benden de çok! Hani, güneş battıktan sonra gelen bir kırmızılık bırakır ya, en çok onu severim işte ben. O da sevmeli o kırmızılığı... Omuzlarıma yaslanıvermeli... Küçük kızım, Birikim:

-Şuyuya bakın. Güneş Kösedağın aydına düşüveydi, demeli... Gülmeliyiz birlikte...

Kutsal kıskançlık

Cavit Yıldırım

"Selam sonsuzluğun aydınlık
bahçesinden
Selam, senelerce senelerce
evvele
Hatırası kalbe ışıklarla
dökülen
En sevgiliye, en iyiye,
en güzele"

A.Muhip Dranas

Yunan tanrılarının çok kıskanç olduklarını biliriz. Birbirlerinin varlıklarını, güçlerini, güzelliklerini ölesiye kıskanmışlardır. Bu tanrıların, birbirlerine karşı duydukları kıskançlığın benzerlerine yazarlar, sanatçılar arasında da rastlıyoruz.

Kadim Yunan tanrılarının kıskançlığına en güzel örneği Homeros'un İlyada Destanı'na kaynaklık eden efsanelerde bulabiliriz: "Savaş Tanrıçası Eris, tanrıçaların da bulunduğu bir düğün sırasında sofraya, üstünde: "En Güzeline" yazılı altın elma atmıştır. Bu güzellik yarışmasını kazandırması için, tanrıça Hera, hakem Paris'e, Asya Krallığını; Athena, akıl, yiğitlik ve savaşta yenilmezliği; Afrodit de güzel Helene'nin aşkını vermeyi vaadederler. Paris, Helene'nin aşkını tercih eder." İşte efsaneden de anlaşılacağı gibi, Tanrıça Afrodit, güzellik kraliçesi seçilebilmek için, belki de tarihte ilk rüşveti teklif etmiş ve kabul de ettirmiştir. Bu rüşvet, para pul değildir; aşktır, aşk...

Platon'un "Devlet"inden aldığım şu sözler Sokrat'a ait: "(...) Homeros eğer adam yetiştirmesini, insanları iyi etmesini bilseydi, bu türlü işleri benzeterek değil, gerçekten bilerek şiirlerine koymuş olsaydı, onu seven sayan birçok insan olmaz mıydı peşinde?" Sokrat'ın, Homeros hakkındaki yargılarının yanlışlığını görebilmesi için, zaman tüneliyle günümüze getirilmesi gerekiyor.

Kıskançlık, yaratıcıların bir özelliği olsa gerek. Kendilerine "şerik" koşulmasını istemiyorlar. M.Ö. "468'de doğmuş -400 yılında ölmüş" olan Sokrat, kendisinden çok önce yaşamış olan Homeros'u kıskanıyordu.

İlginç bir kıskançlık örneğine Friedrich Nietzche'de rastlıyoruz. Andre Gidè, "Dostoyevsky" adlı incelemesinde, O'nun Hz.İsa'yı, İsa'nın cesaretini, aklını, anlatım gücünü delice kıskandığını yazar.

Gorki'nin "Edebiyat Yaşamım"'da yazdıklarına bakılırsa, Tolstoy kendisini kıskanmıştır. Anton Çehov'un ağzından şunları aktarmıştır Gorki: "Tolstoy sana karşı döneklik ediyor, biliyor musun? Kıskanıyor. Sulerzhitki seni ondan daha çok seviyor diye kıskanıyor. Evet ister inan, ister inanma."

Gorki'nin, Tolstoy'a ilişkin yargıları ise çok nettir: "Sulerzhitki'ye karşı neredeyse kadınsı bir sevecenlik duyuyor. Çehov'a karşı babaca bir sevgi... Bu sevgide bir -yaratan-'ın gururu sezilebilir." Öte yandan, Gorki nefis bir anlatımla Tolstoy'un Çehov'a karşı olan sevgisini dile getirmiştir: "Tolstoy, Çehov'u çok severdi. Sevecen bakışları O'nun yüzüne konduğunda, gözlerinin eli var da okşuyor sanırdınız." Tolstoy üzerine yazdığı uzun bir yazısını ise şu tümceyle bitirir: "-Bu adam tanrı gibi dedim kendi kendime."

Salâh Birsel'in "Şiir ve Cinayet"te yazdıklarına bakılırsa; Hügo, Lamartine'den, Vigny ve Chateaubriand'dan nefret ettiğini herkesin içinde açıklamaktan çekinmezmiş. Hügo'nun Stendhal hakkındaki sözleri, O'nu kıskandığını düşündürür bize: "Montesquieu yazdıklarıyla yüzyıllara kalır, Stendhal kalamaz. Çünkü o, yazmak sanatının ne olduğu üzerinde hiç mi hiç düşünmemiştir."

Önceleri Dostoyevsky'i göklere çıkaran Turgenyevler, Bielinskyler birden beğenmez olurlar O'nu. Bielinsky'nin Annenkov'a yazdığı mektupta şu görüşler yer alır: " (...) her yeni eseri yeni bir düşüş... Dostoyevsky'nin dehası konusunda adamakıllı aldanmışız. Eleştiricilerin en başta geleni ben, şeddeli bir eşekmişim meğer... Rousseau'nun İtirafları'nı okudum son günlerde ve bu zata karşı büyük bir nefret uyandı içimde... Öylesine Dostoyevsky'e benziyor ki... Dostoyevsky de bütün insanların kendisini kıskandığına ve kendisine eziyet ettiğine inanmıştır."

Dostoyevsky'nin kardeşi Mişel'e yazdığı mektup, O'nun da durumdan haberdar olduğunu ortaya koyar: "Bizimkiler, başta Bielinsky, Galitkin konusunda benden memnun değiller; beni kızdıran, çileden çıkaran da bu. İlk tepkileri alabildiğine bir hayranlık, bir gürültü, bir kıyamet, bir sürü tartışma idi; ikinci tepkileri ise tenkit." Mektup yakınmalarla sürer.

Remeé Maupurin'in yazarı Edmond de Goncourt'ın, Maupassant'a karşı, içten gelen kıskançlığı, doğal bir antipatisi vardı ki anılarında bazı tümcelerle açıkça söz eder.

Stendhal, Balzac'ı fazlasıyla takdir eder, rakibine gerektiği şekilde karşlık vermekten çekinmezdi. Balzac, Stendhal'ın üslubunda eleştirilecek birşey bulsa, Stendhal de onda eleştirecek birşeyler bulabilirdi. Balzac'ın Stendhal'e şu masum itiraflarını okuyunca, O'nun gerçek bir gönül yüceliği içinde olduğunu anlarız: "(...) Evet, Scehes de La Vie Militaire için tasarladığım bu üstün ve hakiki muhabere tasvirini okuduğum zaman içim burkuldu, kıskanmaktan kendi kendimi yedim; eserimin en güç kısmıydı bu; emin olun bu parça beni mest etti, üzdü, büyüledi, ümitsizliğe düşürdü."

En güzel övgü örneği olarak görebiliriz Balzac'ın yazdıklarını.

İşte bir deha olan Balzac da kıskanmıştır.

Yahya Kemal'in şu sözleri Nâzım Hikmet'i ve Orhan Veli'yi kıskandığını düşündürmez mi bize: "(...) Nâzım da, Orhan Veli de iyi ozan, ama şiir başka yerlerde."

Kemal Sülker'in "Nâzım Hikmet'in Gerçek Yaşamı" adlı yapıtında yazdıklarına bakılırsa, "Bahriye Mektebinde başlayan kıskançlık Necip Fazıl'ın yakasını hiç bırakmamıştır...

Yahya Kemal'in dostluğunu kazanabilmiş olan Hasan İzzettin Dinamo'dan çok şeyler öğreniyoruz: "(...) Orhan Seyfi Orhon, aruzu da çok güzel kullanarak melankolik şiirler yazmış sonra da aruzu Yahya Kemal'i yermek uğruna kullanmıştı. O'nun çok zor yazdığını kınıyor, şöyle diyordu: "Herkes gülüyor sendeki hale/ Öğrenemedim fenni kibale" yani, ebelik öğrenmelisin diyordu. Yahya Kemal, bunların ısırıklarını pire ısırıklarına benzetip geçiyordu da,

"Göl Saatleri" şairi Ahmet Haşim'e hiç gülüp katlanamıyordu." Dinamo, aynı şekilde Haşim'in Yahya Kemal'i çekemediğini belirtir. Birgün Haşim, sınıfta öğrencilerine: "Çocuklar, bugün Boğaz'daki bütün balıklar zehirlenmiş" dedikten sonra, şöyle açıklamada bulunmuş: "Bugün Yahya Kemal, Boğaz'a eski çoraplarını atmış." Tabii tüm öğrenciler, Yahya Kemal'in bekar yaşadığını, Boğaz'a karşı oturduğunu ve çoraplarını yıkamayıp denize fırlattığını biliyorlarmış; basmışlar kahkahayı...

Peyami Safa'nın "Dokuzuncu Hariciye Koğuşu" adlı romanının ilk basımında Nâzım Hikmet'e ithaf vardır. Romanın sonraki basımlarında bunu kaldırmıştır. Sadun Tanju'nun 1984 Mayısı'nda Cumhuriyet Gazetesi'nde yazdıklarına bakılırsa; Sait Faik, ünü günden güne yaygınlaşan Orhan Kemal'den tedirgin olmuştur.

Salah Birsel'i izleyerek söylersek, Dr.Alfred Adler, kıskançlığı, güçlü olmaya götüren özel bir yol olarak tanımlar; Freud ise, Goethe'nin Şiir ve Gerçek adlı yapıtında yer alan bir anının temelinde kıskançlık yattığını ortaya çıkarmıştır. Goethe, kıskançlığa konu olan küçük kardeşi Herman Jacob'un ölümünde hiç gözyaşı dökmemiştir.

Hasan İzzettin Dinamo "Tanıtma Yazılarım Üstüne Bir Açıklama" başlıklı yazısında şöyle açıklamaktadır: "(...) Bende sanatçıları kıskanma duygusu yer etmemiştir. Onlara yalnızca imrenirim. Oysa, benden ışık almaya gelen kişilerin yüzde doksan dokuzunda hep kıskançlığa rastladım. Yaşamım boyunca kıskanç olmayan bir tek şaire rastladım. O da Nâzım Hikmet'ti."

Rouben Osborn, "Marksizm ve Psikanaliz" adlı yapıtında, cinsel eğilimlerin anlatımında bir araç olarak 'Yüceltme' olayını görüyor. Yüceltmeyle cinsel eğilimler, cinsellikle doğrudan ilişkisi olmayan alanlara yönelerek cinsellikten kurtulur, toplumun benimseyebileceği biçimlerde dile gelirler. Bu nedenle, toplumsal ilerlemenin, yeni aşamalara varmanın öznel kaynağı olarak 'yüceltme'yi, onun da güçlü bir ürünü olan 'kıskançlık' olgusunu görmemek elde mi?

Yukarıda verdiğimiz örneklere bakarak şöyle diyesi geliyor insanın: "Dehşet bir şekilde kıskanmayandan ne yazar olur, ne sanatçı." Yalnız bir önemli nokta var; kıskançlıkla hasedi birbirine karıştırmamak gerek. Kıskançlığa evet, hasede hayır! Nâzım Hikmet'in şu dizelerindeki anlamın gizini görmek gerek:

"......
Sevdiğim kadınları deli gibi
kıskandım
Şu kadarcık haset etmedim
Şarlo'ya bile."

Bilemem, acaba istisnalar dışta tutulursa; vargılarımızın aksini iddia eden bulunabilir mi?

Sakarya'da Gençlik Şenliği

Biz Sakaryalı ilerici yurtsever gençler olarak, kentimizin toplumsal ve yönetsel olarak yapısının tüm olumsuzluklarına karşın SAKARYA 1 inci GENÇLİK ŞENLİĞİNİ gerçekleştirdik.

Tüm olumsuzluklara karşın diyoruz, çünkü olumsuz koşullar fazlasıyla vardı. Şenlik yeri olarak ancak bir sinema salonu bulabildik. Bu salon Sakaryalı gençlere yetmezdi ve yetmedide.

Söz demokrasiden açıldığında mangalda kül bırakmayanların gerçek yüzlerini şenlik düzünleme hazırlıklarında ibret verici bir biçimde gördük. Sakarya Valiliği ve Emniyet Müdürlüğü elle tutulur bir gerekçe göstermeden şenliğimizi iki kez erteledi. Hatta bir ara olağanüstü hal gerekçesiyle erteleme kararı aldığı bile söylendi. Gerekçe gülünç olduğu kadar düşündürücüydü. Sakarya ilinin resmi yöneticisi biz yurtsever gençlere karşı ilan edilmemiş bir savaş yürüttüler.

Şenlik Tertip Komitesi üyeleri devamlı olarak izlendiler. Şenlikte görev alan tiyatrocu arkadaşlar da izlenmeden nasiplerini aldılar. Şenlik gecesi Sakarya'nın tüm siyasi polisi "görev" başındaydı. (ve hatta İZMİT'TEN TAKVİYE POLİS getirdiler.)

Şunu açıkça söylemekte yarar vardır: Yeryüzünde ve ülkemizde esen demokrasi rüzgarı gericiliğin asırlık çınarlarını bile devirmektedir. Sakarya'daki bir kaç ayrık otunun ayakta kalması olanaklı olmayacaktır. Gözü dönmüş gerici güçler "Her on yılda bir askeri diktatörlük gelir" mantığıyla bizlere karşı küstahça davrandılar. Biz umuyor ve inanıyoruz ki halkımız bu uğursuz geleneğe artık son verecektir. Ülkemizin bir ayıbı olan "Siyasi Polis'i" lağvetmek demokrasi davasında içten olan her kişi ve kuruluşun başlıca amaçlarından biri olmalıdır.

Biz Sakarya'lı ilerici gençler, gençliğe dayatılan bencillik, kişiliksiz ve depolitizasyon karanlığına karşı, dostluk,dayanışma ve yurtseverliğin aydınlık düşüncelerine sarıldık. Şenliğimiz bu çerçevedeydi.

6 Nisan'da görülmemiş bir katılımla şenliğimiz gerçekleşti. Şenliğimize katılan GRUP YORUM, GRUP MERHABA ve GİTARİST AYSUN TİMURCAN salonda bulunan 1500 gençle bir bütünleşme halindeydi.

Kentimizin gençleri "İÇİMDEKİ ÇOCUK" ve "YAŞASIN 10. KÖY" adlı tiyatro oyunlarını kendileri yazıp oynadılar.

Bizler birkez daha inandık ki tüm baskılara, zorbalıklara karşın ülkemizdeki demokrasi rüzgarı daha da hızla esecektir. Bizlerde 1 inci GENÇLİK ŞENLİĞİ daha hızla ve yığınsal olarak, gerçekleştireceğiz.

1 inci gençlik şenliğinin büyüyerek gelişeceğine inanıyor, tüm gençlik ile bütünleşip kucaklaşacağını umuyoruz.

Susmayacağız baskılara boyun eğmeyeceğiz.

SAKARYALI
DEVRİMCİ
DEMOKRAT
GENÇLER

KARİKATÜR VE TOPLUM

Mehmet Başak

Doğa ve toplum sürekli bir hareket içindedir, başka bir deyişle madde harekettir. Hareketin biçimi ne olursa olsun temelde çelişkinin evrenselliği yasasına bağlıdır. Bütün şeylerin gelişmesine yol açan ve mücadeleyi ilerleten şey, herşeyin içinde yatan çelişik güçlerin karşılıklı bağımlılığı ve mücadelesidir.

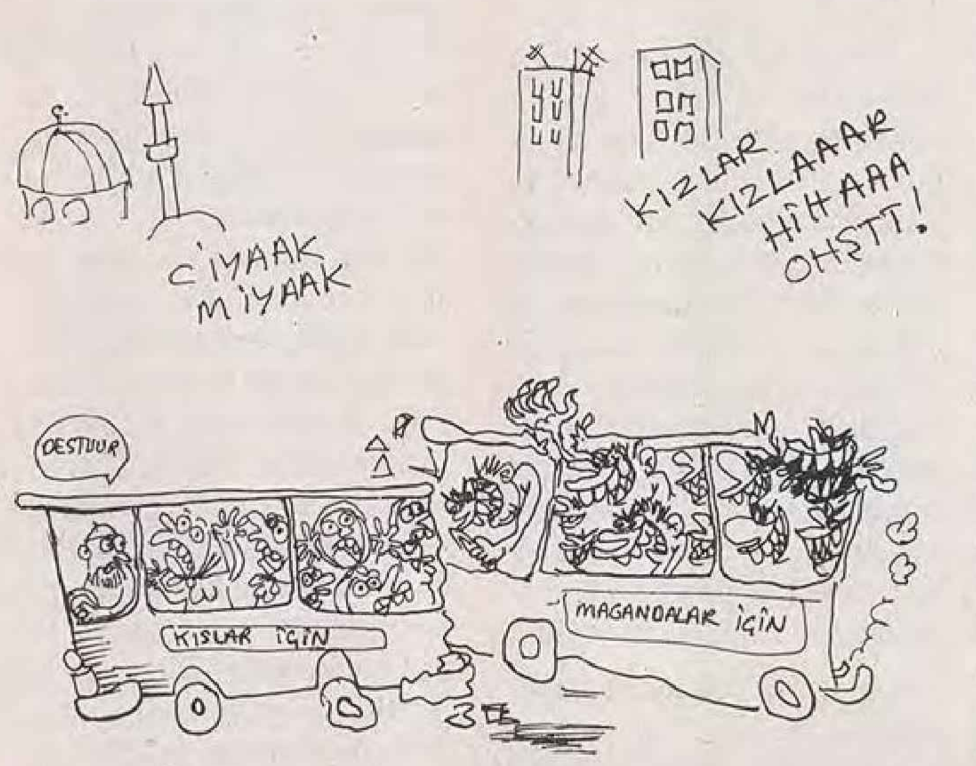
Sınıflı toplumdaki temel çelişki ve esas olan, sınıf mücadelesidir. Sınıf mücadelesini ise karşıt ve çelişik güçlerin çatışması ilerletir. Doğada şeylerin içinde bulunan karşıt güçlerin doğal çatışması sonucu olan değişikliğin, insanın dış müdahalesiyle hızlandığını görürüz. Sınıf mücadelesinin silahlarından biri de sanattır. Sanat, insan faaliyetinin, çevresini değişime uğratmasındaki nesnel etkinliğinin kendi için önemini değerlendirerek, realiteyi, artistik imajlar halinde estetiksel tarzda kavrama ve temsil etmektir. Sanat yapıtı algılanmadıkça, alımlayıcı kitle tarafından özümlenmediği, kendi başına yer aldığı sürece, sanatsal olarak gerçek varlığını kazanamaz.

Karikatür sanatı, bir olayın karşısında eleştirel bir tavır takınması ve çelişkileri sergilemesi, acımasızca üstüne gitmesi bakımından yetkin bir sanat dalıdır. Bu eleştirel tavrı sömürücü güçleri mahkûm etmeli, devrimci geleneği doğrultusunda, değişen toplumsal koşullara uygun biçimde kendini yenileyerek, demokrasi mücadelesini sürdürmelidir.

Karikatür, gülmeyle işlevini yerine getirir. Gülmece, abartıda ve kabalıkta aranmamalı, çok başarılı ustaca yapılarak, ince, zarif fakat etki gücü yüksek parlak bir gülmece olmalıdır. Güldürürken, toplumsal sorunlar hakkında ciddi bir biçimde düşündürmeye, sorunlara ve çözüme ilişkin doğru bir bakış açısı kazandırmaya çalışır. Karikatür, mesajın ulaşacağı okuyucunun kültür seviyesine yakın olmalı ve okurun üzerinde bırakacağı etkiler hesaplanarak nasıl yönlendireceği dikkate alınmalıdır. Oğuz ARAL bu konuda: "Karikatür bir kavga aracı ise insanlara bir mutluluk getirecekse, halka en iyi, en açık ve en kolay biçimde yaklaşabilmelidir" der.

Sınıflı bir toplumda yaşayan karikatürcü, çelişkileri görür. Emekçilerin yoksulluğunu, patronların zenginliğini sanatının pazarda nasıl meta gibi satın alınmak istediğini görür ve kendi de sömürülür. Genellikle ezilenden, sömürülenden yana tavır alarak, sınırları aşıp, kavuşturmalara, tutuklanmalara aldırmaksızın iyiden güzelden ve haklıdan yana mücadelesini sürdürür. Fakat karikatürcülerin her zaman ilerleme yanlısı oldukları da söylenemez. Kimi zaman yeni yöntem ve yeniliklere karşı çıkmışlardır. Bunlar, ister iktidarın etkisiyle, ister çizerin ideolojik yabancılaşmasından dolayı çelişkileri eksik olmamış ve de egemen güçlerin yanında olan tavırlarıyla toplumsal (!) ve demokratik(!) karikatürler çizmişlerdir. Bunlar toplumsal sorunları sözde yansıtarak, emekçi halkın değişik, ayrı ayrı gibi gösterdikleri gruplarını birbirine düşman haline getirmeye çalışarak hedef şaşırtmacasına gitmişlerdir. Örneğin, Fransız devrimine saldıran İngiliz karikatürcüleri bir yana, pahalılığın suçunu bakkalda, manavda göstermek; trafik sorununun sorumlusu olarak minibüs şoförlerini veya haklarını alabilmek için işi yavaşlatma eylemine giden İ.E.T.T. çalışanlarında gösteren; bürokratik zorlukları, memurların "bugün git yarın gel"ine bağlayan iktidar yanlısı karikatürler gösterilebilir.

Leninizm, dar pratiğe yapışmak veya sayıca büyük olanı fetişleştirmek değildir. Leninizm, teorisiz pratiğin her zaman kısır olduğunu bilerek, pratiği geliştirip, teori ile birleştiren, bilinçsiz kütlenin bilinçlenmesini sağlayıp, pratiği teori ile zenginleştiren bir süreçtir. Karikatürün pratiğine bakacak olursak, ortaya şu çıkıyor: Mizah dergilerinin yüzbinlerce hitap etmesi belirleyici olamıyor. Bazı mizah dergileri, özellikle televizyon reklamları ve dizilerinin karikatürleştirilmiş şekli veya vulger gülmece anlayışına uygun pornografik, kaynanacı karikatürler yayınlamaktalar. Ve bu şekilde böyle ciddi bir sanatı kitle uyutucusu haline getirilmesi, çok acı. Yalnız yüzbinlerce gitmek yeterli değil, bakış açısını unutmamak, kütleye ne götürdüğünü bilmek gerekiyor. Amaç, dimdik ayakta durabilen, kimseye dayanma ihtiyacı duymadan, kendi başına karar verebilen bir kitle yaratabilmek olmalıdır.

Eğitim kuşaktan kuşağa bilgi aktaran, kesintisiz bir süreçtir. Karikatür eğitimde, okulda, okul dışı eğitimde, yetişkinlerin eğitiminde bir işlev kazanabilir. Okuma-yazma bilmeyenlerin de karikatürden anladıklarını düşünecek olursak, bilim ve kültür konularının basite indirgenmesinde karikatürden yararlanabilir. Karikatür eğitimde ve okuma yazma seferberliklerinde çok az ülke tarafından kullanılmıştır. 19'uncu yüzyılda Disteli'nin yaptığı ilk gülmeceli takvim, Hint Reform Derneği'nin yayınladığı **Sulav Samachara** dergisinde çıkan eğitici karikatürler veya Küba'da ülkenin çeşitli yörelerinde yayınlanan karikatür dergisinin salt eğitici çizgilerle çıkması örnek gösterilebilir.

Karikatürcüler bazı ülkelerde, kendi çıkarlarını korumak için örgütlenirler: Dernekler, sendikalar ya da sendikalarda bölümler kurarlar. Örneğin, "Club de Caricaturistas de Mexico" çizerleri merkezi New York'da bulunan "National Cartoonists Society" (NCS) ye de üyeler. Karikatürcüler desenlerinin dağıtımı için ajans ve büro açtıkları da görülmüştür.

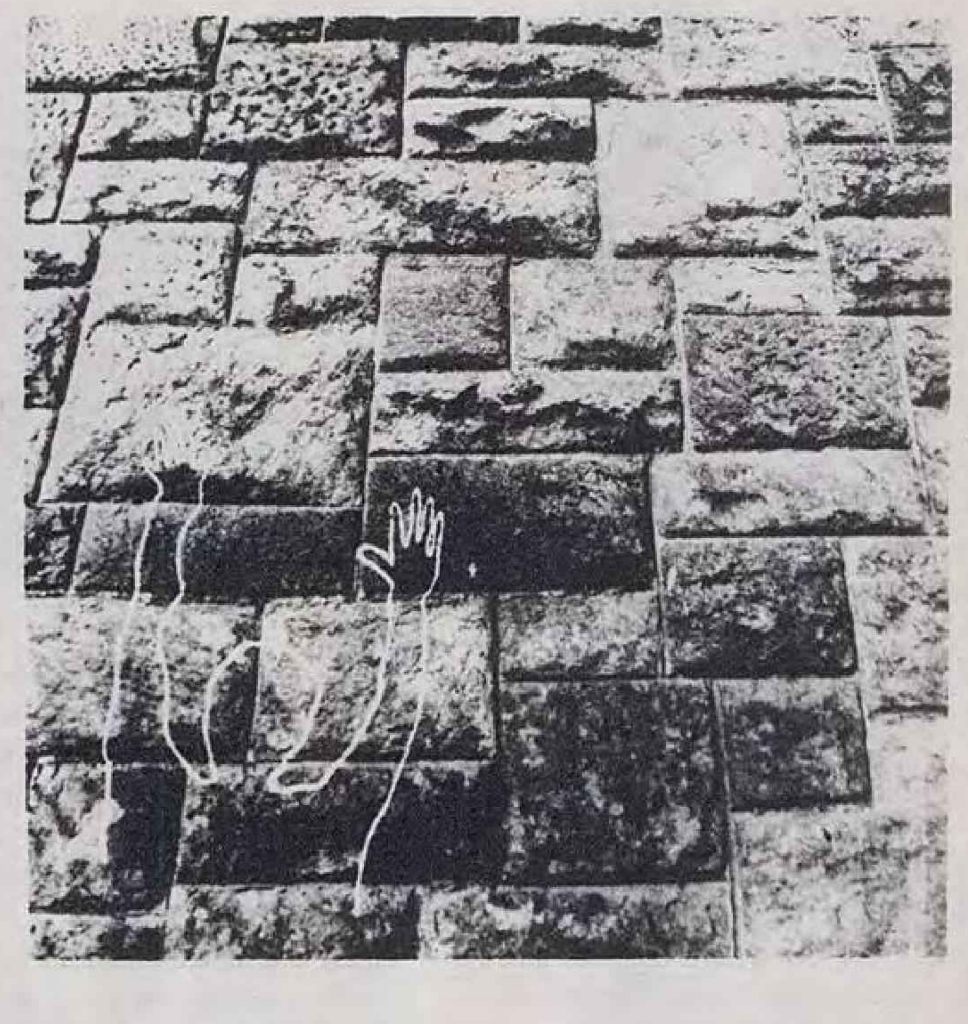
Karikatür, her yerde okurun kültürel düzeyiyle yalından ilgilidir. Karikatürün özellikle yazısız karikatürün, uluslararası bir dil olduğunu söylerken, sanatçının hangi nedenlerle deseni çizdiğini, okurun bilmesi gerekir. Küba'da siyasal bir durum için çizilmiş karikatür, bir Hintli için hiçbir anlam taşımayabilir. İmgeler ve simgeler her yerde aynı anlamı vermezler. Bir ülkede güldürü imgesi olan bir konu başka bir ülkede etkisiz kalırken, başka bir ülkede kutsal kabul edilen imge, güldürüye yol açabilir.

Sanat, karikatür ve kültürün yaşam sorunu olduğunun bilincinde, bu konularda güçlü olmak, üretimde, paylaşımda ve demokrasi savaşımında yer almak istiyorsak, sanat eğitimini önemsemeliyiz. Gençler, yaratılan kendine güvensizlikle ve sanat eğitiminin eksikliği nedeniyle eski sanatçılardan yapıtlarına eleştiri beklerler. Amaçları, yapıtlarının değerlendirilmesi ve kitlelere ulaşmasıdır. Burada yetişkin sanatçının görevi; genç sanatçının yapıtları hakkında iyi veya kötü bir eleştiri yapmak, bu eleştiriyi sanatçıya ulaştırabilmektir. Bu eleştirinin genç sanatçıya ulaşması, genç sanatçının kusurlarını görmesini sağlayarak, bunlardan arınmaya çalışmasını sağlayacaktır.

Karikatürün hem sanat tarihinde hem düşünce alanında önemli yeri vardır. Sosyal bir ortam içinde topluma ve insana yönelerek, evrenseli hedefleyen, bir kitle iletişim biçimi olan karikatür, ezilenden, sömürülenden yana geleneksel bir tavır yaratmıştır. Daha çok ömrü olan karikatürün, yarın ki tekniği ve biçemi ne olur bilemeyiz ama yaşamı daha hoş kılacak, haklıdan yana olan gülmece iletilerinin varolması dileğimizdir.

ORDUSUZ GENERALLER

Eğer hayat öğrenci hareketini belirli bir durgunluk noktasına getirmişse bu durumun bizden kaynaklanan yanına tölerans olmamalı, aksine eleştirel bir tutum takınmalıyız. Öncelikle öznel hatalarımızdan başlamalı ve çelişkinin karşısına politik olarak yetkin ve programlı çıkmalıyız. Gerçeklik öznel müdahalenin objektifliğiyle dönüştürülebilir.

Bu ay orta sayfamızı öğrenci derneği aktivistlerinin beş yıldan bu yana hemen hergün sorduğu bir soruya ayırdık. "Öğrenci hareketi nereye gidiyor?". Bu gidişin nereye olduğunu kavrayabilmek için onun hangi dinamikler üzerine şekillendiğini irdelemek gerekiyor. Bu irdelemeyi farklı dergi sayfalarından ya da öğrenci derneklerinden farklı biçim ve tandanslarda almak mümkün. Gidişat konusunda herkesin hemfikir olduğu en geniş payda **'tıkanıklık'**.

"Gençliğin devrimci eyleminin birliğini sağlanamaması", "kitlenin taleplerinin önemsenmemesi", "Merkezi bir yapının olmaması" v.b. gibi birçok tesbit tıkanıklığı tarif etmeyi amaçlıyor. Tabi bunlar hep bilinen ve kısmen katıldığımız olgular. Fakat biz tıkanıklığın nedenleri konusunda (dışımızdaki nesnelliği de gözardı etmeden) çubuğu öznel hatalarımızdan yana bükmekten yanayız. Hem de öyle ki, kendimize -bu hatanın bir parçası olarak -"biz apolitiğiz" diyecek kadar...

Tıkanıklık belirli bir noktaya kadar gelip sonrasına hareket edememektir. Hayatın sürekli ilerlemesi hiçbir 'şey'i statik kılmadığına göre bu tıkanıklık da yaşamın kendi gelişim dinamiğine göre şekillenecektir. Bu dinamik devrimci bir öz taşıyorsa şekillenme de devrimci ve ilerici olacaktır. İşte tıkanıklığı devrimci bir etki ile aşmak, yani onu insanlık çıkarından yana çevirmek, ancak onu çok iyi tahlil etmekle olası. Eğer hayat bizi (öğrenci hareketini) belirli bir durgunluk noktasına getirmişse bu durumun bizden kaynaklanan yanına tölerans olmamalı aksine eleştirel bir tutum takınmalıyız. Öncelikle öznel hatalarımızdan başlamalı ve çelişkinin karşısına politik olarak yetkin ve programlı çıkmalıyız. Öznelliğimizi ramp ışığına çıkartıp en ince detayına kadar incelemeliyiz. Gerçeklik öznel müdahalenin objektifliğiyle dönüştürülebilir.

Bizim bu ramp ışığının altında gördüklerimiz şunlardır: **(şöyle yaptınız, böyle ettiniz demek anlamsız. Yaptık ve ettik demeği daha doğru buluyoruz ve kabulleniyoruz. Ayrıca öğrenci hareketinden bahsederken birebir sosyalist gençlerden sözediyoruz. Çünkü derneklerde sosyalistlerden başka öğrenci yok.**

BİRİNCİSİ: Depolitiğiz. Sosyalistler tesbih böceği değillerdi ve radyasyondan etkilendiler. Yani, faşizm şartları altında her geçen gün biraz daha teslim alınan öğrencilerin karşısına ve onlardan yana bir dernek çıkartamadık. Faşizm insanların içini boşaltırken bizler dünyanın hiçbir yerinde görülmemiş, ilkeler tartışması yaptık. Öyle hale geldik ki, dernek toplantılarına yeni gelen öğrencileri polis sandık. Dernekleri sosyalistlerin öz örgütü görüp onu politika dışına çektik. Böylece kimlik sorunu çeken yabancılaşmış insanlar olduk. Dernekleri çalışamaz hale getirdikten sonra günlerimizi kantinlerde ve cafelerde geçirmeye başladık.

İKİNCİSİ: Dernekleri öyle hale getirdik ki, mesela cins ayrımı yapanlar, reformistler, şovenistler vb. gibiler giremez dedik. Her halimizden belli ki biz derneklerde nasıl çalışmak gerektiğini bilmiyoruz. Beş yıldır örgüt tartışması yapıyoruz. Yanısıra yaptığımız bütün tartışmaları her zamanki gibi yarım bıraktık. Eğit-Der kurulalı bir buçuk yıl oluyor, genel kurullarına bile yaptılar. Sapla samanı birbirine karıştırıp Sosyalist öğrenciler derneği gibi bir garabet ortaya çıkarttık.

Bu yaklaşımla derneklerden ne anladığımızı- anlamadığımızı- ortaya seriyoruz. Faşizm şartlarında kitle çalışması gibi dertleri olmayan sosyalistleriz. Platformlarda aldığımız kararlarla kendi ihtiyaçlarımızı kitlenin ihtiyaçları haline getirmeye çalışıyoruz. Toplumsal muhalefetteki payımız bu yaklaşımlarımızdan dolayı yok sayılacak kadar az.

ÜÇÜNCÜSÜ: Demokrasi bilincimiz de tartışma konusu. Farklı seslerin varlığına tahammül edemiyoruz. Nasıl olsa anlaşamayız diye aynı dernek adına üçfarklı grup eylem yapıyor. Yönetimde olmayı seviyor, muhalefette olmayı ise hiç düşünemiyoruz. Dernek toplantılarında bir konu üzerinde ikna olmak ya da ortak kararlar çıkartmak ihtimali yok. Parmaklar kalkar, karar alınır ve herkes katılmak zorundadır. Katılmayana eylem kaçkını, eylem kırıcı denir. Baktık ki istediğimiz kara çıkmıyor, ya çeker gideriz ya da hakaretler yağdırırız. İt, ulan, o... çocuğu gibi küfürler çok alışıldık bir hal aldı. 'Devrimci Öğrenciler Platformu' diye anılmaya başlanılan dernekler toplantısında "gündeme geçiyoruz ama lütfen birbirimize sataşmıyalım " denilebiliyor. Birimimizde dernek çalışması olmadığı halde platformda derneğimizi temsil ettiğmizi söyleyebiliyoruz. Böyle naylon temsilcilerin ve derneklerin varlığı inkar edilemez. Grup çıkarlarımız için her yolu mübah görüyoruz. Marksist literatürde buna Makyavelizm derler.

Dernekler adına yapılan eylemlerde siyasi grubumuzun bildirilerini dağıtabiliyor ve yine siyasi grup imzalı pankartlar açabiliyoruz.

Öğrenci hareketini buraya kadar getirdik. Tıkanıklığın dernek aktivistlerinden kaynaklanan yanının yukarıda saydıklarımız olduğunu düşünüyoruz. Tıkanıklığın aşılması bu üç maddeye verilecek yanıtla orantılı.

Hiçbir yapı beş yıl sonra özeleştiri vermez. Çalışamaz hale gelmiş dernekler artık özeleştiri vermek zorunda. Ordusuz generaller haline geldik ve daha halen kendimize general diyoruz.

ÖĞRENC
HAREKI
NEREYE
GİDİYO

Derneklerdeki tıkanıklık ve çıkış yolu üzerine dernek yöneticilerinden aldığımız yazıları yayınlıyoruz

1-Öğrenci hareketinin bugün içinde bulunduğu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

2- Bugün içinde bulunulan dönemden çıkabilmenin yolu sizce nedir?

Bu soruyu daha sağlıklı yanıtlayabilmek için '80 sonrası öğrenci hareketinin gelişimine kısaca bakmak gerektiğine inanıyorum. Bilindiği gibi 12 Eylül faşizmi, baskı ve terörünü en fazla öğrenci gençlik üzerinde uyguladı. Yüksek öğrenim gençliği kitlelere "terörün kaynağı" olarak gösterildi. Bu baskı ve terör gerici, faşist kurum ve yasalarla (YÖK) sürekli kılınmak istendi. 12 Eylül'ün öğrenci gençlik üzerinde yarattığı depolitizasyon ortamı uzun süre kırılamadı. Ancak öğrenci gençlik üzerindeki ölü toprağını beklenenden daha kısa sürede atarak dernekleşme faaliyetleriyle birlikte akademik-demokratik üniversite mücadelesini başlattı.

Öğrenci gençliğin yaklaşık dört yıldır sürdürdüğü dernekleşme çaba ve mücadelesi (genelde öğrenci hareketi) bugün kendinden, tepkici ve dağınık bir biçimde sürmektedir. Bugün yaşanan tıkanıklığın birçok nedenleri var. Nedir? Bunlar birim derneğin zayıflığıdır, oturamayışıdır, kitleselleşememesidir, var olan mücadele düzeyine uygun merkezi-demokratik örgütlenmesini yaratamayaşıdır.

Bunun yanında yaşanan bir dernekler platformu olumsuzluğu var ki, bugünkü süreçte işlevsiz, hantal bir yapı haline bürünmüştür. Öğrenci hareketinin içinde bulunduğu dağınıklık ve örgütsüzlük acilen çözülmesi, somut adımlar atılması gereken bir sorun durumundadır. Bütün bu sorunların aşılması için öğrenci hareketinin kurumlaşması gerekmektedir.

Öğrenci gençliğin merkezi örgütlülüğünü yaratması birim derneklerin önünü açacak, onları güçlendirecek, sağlıklı bir işlerliğin hayata geçmesine ve çalışmalarına hız vermesine yardımcı olacaktır. Merkezi örgütlülük öğrenci gençlik içinde var olan potansiyelin açığa çıkarılmasına yardımcı olacak ve onların istihdamını sağlayacak, doğru devrimci rotaya yönlendirecektir.

Ayrıca 12 Eylül'le öğrenci kitlesi üstünde yaratılmak istenen depolitizasyon ortamının yıkılması, güçlerin birleştirildiği merkezi etkin bir örgütlülüğün yaratılmasını zorunlu kılıyor.

Cafer Çakmak
Marmara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksek Okulu Öğrenci Derneği Başkanı

Bugün öğrenci gençlik 82'nin, 83'ün öğrenci gençliğiyle kıyaslanamayacağı gibi, öğrenci hareketi de her geçen gün yükselttiği mücadelesiyle sıçrama yapmış, bir ivme kazanmıştır.

Her türlü haksızlık, ağır koşullar, zulüm, işkence karşısında yılmayan ve toplumun en duyarlı kesimini oluşturan öğrenci gençlik gerici eğitim sistemine, bunun da temeline yükselttiği militan mücadelesiyle ispatlıyor. Öğrenci hareketindeki son gelişmeler dikkate alındığında şu sonuç gözlemlenmektedir: Öğrenci gençlik akademik sorunların ve bunların çözümünün demokratik içerik taşıdığını görmekte ve sorunların kalıcı çözümünün demokrasi savaşımında yattığını hissetmektedir.

Hareketin içinde sorun oluşturan temel iki yanlış anlayış bulunmaktadır. Birisi, "kitlesellik" kazanılamıyor, "depolitizasyonu nasıl kıracağız" sorusunu manşetlerden indirmeyen ve suçu öğrenci gençlikte bulan anlayıştır. Asıl kriz içinde olan ve bunu öğrenci hareketine taşıyan bu sol hareket ve anlayışların kendisidir. İkinci yanlış anlayış ise, öğrenci hareketi içinde gittikçe kaybolmaya yüz tutmasına rağmen hâlâ var olan pasifist ve liberal anlayışların tutumudur. Bunlar hareketi burjuvazinin kabul sınırları içinde tutmak için oldukça "özverili" mücadele yürüttüler ve halen de yürütüyorlar. Öğrenci hareketini soyutlayan ve de sınırlayan bu anlayışlar ve getirdiği pratik yanlışlıklar ise aynı zamanda öğrenci gençliğe bir deneyim kazandırdı.

Yapılan son Yıldız, Çapa, 18 Mart eylemleri öğrencilerde hiç de depolitizasyon olmadığını bir kez daha kanıtladı. Depolitizasyon diye getirilen konu aslında, öğrencilerin içi boş, sorunların çözümüne denk düşmeyeceğini bildiği anlayışlara karşı duyarsızlığıdır. Tüm bunlar, öğrenci hareketini doğru bir ideolojik çizgiye oturtmak, mücadeleyi "işçi sınıfının gerçek demokrasi yolundaki devrimci mücadelesine kanalize etmek" acil görevini beraberinde getiriyor.

Tüm bunların ışığında şu saptamayı belirtmek gerekiyor. Sorunlar, devletin niteliğinden, merkezi olarak ve onun kurumlarından kaynaklandığına göre çözümü de ancak merkezi bir örgütlenme ile yaşama geçirilebilir. Şu haliyle öğrencilerin örgütleri olan dernekler sorunların çözümünde yetersiz kalmakta ve üretkenlik vasfını yerine getirememektedir. Merkezi bir öğrenci birliği okullarda dağınıklığın aşılmasını, laf ebeliğinin yerini işin almasını sağlayacaktır.

Gençliğin bir bölümünü oluşturan öğrenci gençlik doğal olarak bir bütün halinde gençliği temsil etmekten uzak konumdadır. Bunun önü ancak, sadece okul tabanlı olmayan, tüm gençliğin, öğrenci, işçi, işsiz gençliğin sesi olacak olan devrimci gençliğin merkezi örgütlenmesiyle açılabilir.

Burada, statü temelinden kalkılmadığı daha bilinçli bir kesimin gönüllü olarak girişeceği bir örgütlenme söz konusu olduğundan ölçütlerini daha yüksek koymak gerekir.

Buna derneklerdeki gibi sadece faşistler değil, artık en kör gözün bile görebileceği, burjuvazinin devrimciler arasında sözcülüğünü yapan uzlaşmacı, pasifist anlayışlarda alınmamalıdır.

Oluşturulması gereken gençliğin merkezi devrimci örgütlenmesinin görevi, öğrenci derneklerine yüklendikçe dernekler bunu kaldıramıyor, güdük kalıyor. Militan eylem isteyen öğrenci kitleleriyle var olan şekliyle örgütlenmiş derneklerin arasındaki boşluk bunu doğrulamaktadır. Yığınları kazanmada, onların somut istemlerinden kalkmak, bunlar çerçevesinde mücadeleyi örgütlemek ve bunu eylemliliğe dökmek can alıcı önem taşımaktadır. Devrimci fikirlerin gücü onun içeriğinde, doğruluğundadır. Ve fikirler, ancak kitlelerle kaynaştığında, benimsendiğinde maddi bir güç haline gelir. Bu anlamıyla fikirleri yaymanın doğru, ileri yöntemlerini geliştirmeli, yetkinleştirmeliyiz.

Sonuç olarak, mücadeleyi bugün gelinen noktadan geri düşürmek isteyen her türlü anlayışa karşı yoğun savaşım verilmeli, öğrencilerin düzene yönelen tepkileri bir üst düzeye çıkarılmalıdır.

İşçi sınıfı ve emekçi halkımızın kötüleşen ekonomik durumu sonucu gerçekleştirdiği grev, boykot ve yürüyüş eylemlerine, öğrenci gençliğin her türlü gerici uygulamalara karşı ortaya koyduğu militan eylemler de eklenince burjuvazinin iç çelişkileri ve zaten var olan nefessizliği artmış, denge burjuvazinin aleyhine değişmeye başlamıştır.

Öğrenci hareketinin kendi içinde sorunları olduğu bir gerçek. Burada esas alınması gereken nokta ise, hareketi gerek küçük burjuva dar anlayışından ve de uzlaşmacı, pasifist çizgiden kurtarmanın, gerekse sorunların çözümünün ancak işçi sınıfının devrimci etkisiyle fırsata dönüşebileceğidir.

Böylece öğrenci hareketinin demokrasi mücadelesinin ön saflarındaki yerini alması ve işçi sınıfı hareketinin gelişim aşamasından kopmaması için mücadele yüksêltilmelidir.

Gençliğin Yolu İşçi Sınıfının Devrim Yoludur.

İ.Ü. Orman Fakültesi Öğrenci Derneği (ORFÖD) Yönetim Kurulu Başkanı
NURİ SAĞLAMSOY

Öğrencil

Öğrenci hareketi, tıkanıklığı aşmak amacıyla çözüm önerisi olarak görülen "Kurultay" ile bundan sonra daha farklı bir **biçim** kazanacak.

'Öğrenci hareketi nereye gidiyor?' sorusunu sağlıklı yanıtlamak için içinde bulunduğumuz dönemde öne çıkan üç olguyu boyutluca incelemek gerekiyor. 'Eğitimin faşist temelde modernizasyonu', 'Faşist öğrencilerin dernek(ler) kurması' ve öğrenci derneklerinin yapacağı "Kurultay".

Milli Eğitim Bakanlığı bu yılın başından itibaren H.C. Güzel'le birlikte ilk, orta ve yüksek eğitimi baştan aşağıya düzenlemeye başladı. İlk ve orta düzeyli okullar Türk-İslâm Sentezi temelinde modernize edilmeye ve paralı okullar haline getirilmeye çalışılırken, üniversitelerde ise daha farklı bir politika izleniyor. (fark sadece biçimde) İktidarın üniversitelerde yapmak istediği ve "yeni" yaklaşımı dolayısıyla yapmak zorunda olduğu; mütevelli heyetlerini ve ÖTK'yı hayata geçirmek. Sanayi, yüksek eğitim bağlantısıyla kapitalizmin ihtiyacı olan eleman tipini kurmak isteyen MEB'ye bu konuda YÖK ayakbağı olsa da bu engeli (!) atlamak hiç de zor değil. Mütevelli heyetleri beraberinde öğrencilerin kendilerini bu heyette temsil zorunluluğunu getiriyor. Bakanlığın seçimi şu andaki derneklerin temsilcilerin-

Cİ
ETİ
R?

Denizi görmeyen onu tarif edemez

Mustafa Kaşeler

Öğrenci hareketi beş yıllık bir geçmişe sahip. Dernekler daha halen gerçek dinamikleri üzerine oturmamışlığın sıkıntısını çekiyor. Beş yıldan bu yana 'DKÖ'ler nasıl çalışır, kimler üye olur, demokratik merkeziyetçilik nedir?' gibi temel konuları bıkkınlık verecek derecede tartıştık, ama hala bir sonuca varılmadı. Oysa bu temel konular gerçek boyutlarıyla ortaya konulmadığı sürece ne tıkanıklık aşılabilecek, ne de bu tartışmalar sönümlenecek. Bu nedenle biz de bir kere daha bu konuları irdelemekte yarar görüyoruz.

ÖĞRENCİ DERNEKLERİ NİYE KURULUR?

Öğrenci dernekleri öğrencilerin mesleki, akademik-demokratik çıkarlarını savunan bir Demokratik Kitle Örgütüdür.

''Demokratik kitle örgütlerini 'olmazsa olmaz' bir toplumsal ihtiyaç haline getiren solcular değil bizzat kapitalizmdir. Sermaye ve işçi sınıfı aynı tarihsel anda birlikte sahneye çıkmışlardır, feodaliteye karşı birlikte mücadele vermişlerdir. Fransız İhtilali yeni kapitalizm çağını müjdelerken, çalışan yığınların ekmek sorununu çözememiştir. İşçi sınıfı 16 saat çalıştığı makina başında bu gerçeği çarçabuk kavradı ve ülke çapında ilk işçi meslek birlikleri ortaya çıktı. Daha sonra bunlar iş kollarına dayalı güçlü işçi sendikalarına dönüştüler. 8 saatlik iş günü, adil ücret ve iş güvenliği gibi taleplerde bulundu... İşçi sınıfının tekellere karşı verdiği ekmek ve hürriyet kavgası diğer toplum kesimlerine esin kaynağı olmuş her toplumsal kesimin kendi (mesleki-demokratik) örgütünü kurması yönünde onlara güç vermiştir.

... Demokratik kitle örgütleri tekellerin doymak bilmez yağmasına ve aşırı kâr hırsına karşı, sözcülüğünü üstlendiği grup, kesim ya da sınıfın maddi çıkarlarını savunmak, korumak ve geliştirmek zorundadır. Sosyal varlıklarını daha iyi şartlarda sürdürmek için, yaratılan toplam değerden pay almak zorundadırlar. Bu nedenle mesleki-ekonomik, sosyal çıkarların elde edilmesi kitle örgütlenmesinin maddi objektif temelini oluşturur''*

Öğrenci dernekleri de 12 Eylül rejiminin uzantısı olan YÖK'ün gasp ettiği akademik ve demokratik hakları kazanmak için kurulur. Aynı zamanda üniversiteli öğrencinin çağdaş bir kimliğe sahip olması için gerekli çalışmaları yürütür. Dernekleri siyasetten alıkoymak olası değildir. Dönemin siyasi konjektörüne uygun olarak toplumsal muhalefette aktif rolalırlar.

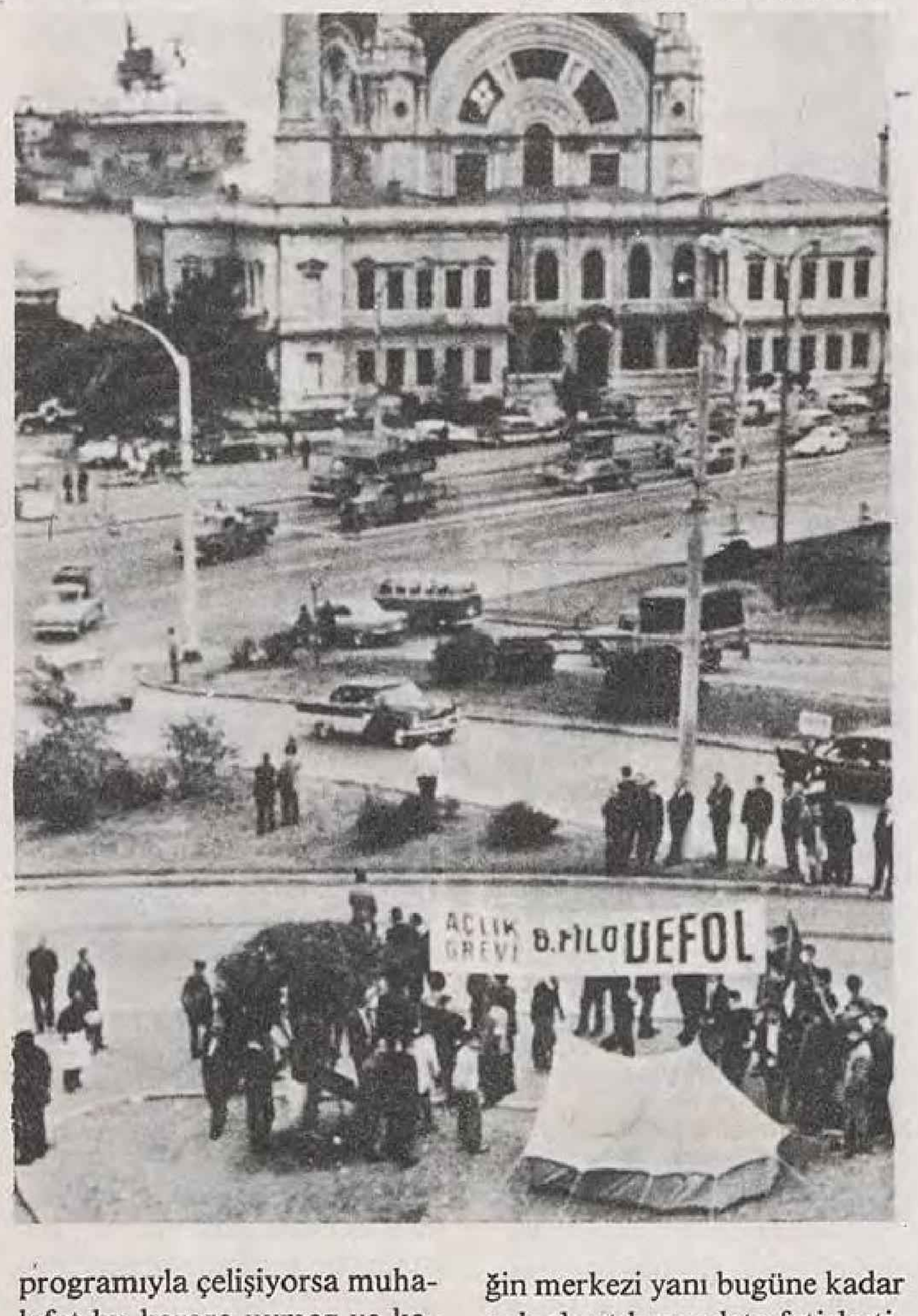
DERNEKLERE KİMLER ÜYE OLUR?

Böyle bir başlık altında yazı yazmak öğrenci hareketinin orjinalitesinden kaynaklanıyor. Anti-faşist, anti-emperyalist, anti-cins ayrımcı, anti-şovenist gibi kıstaslar demokratik kitle örgütlerince üye olmayı şekillendiremez. Aslolan, mesleki çıkarlarının geriletildiğini düşünen herkesin, her öğrencinin derneğe üye olmasıdır. Derneklerde revizyonistler de olabilir, reformistlerde, sosyal demokratlar da, akademistler de, devrimci demokratlar da, bilimsel sosyalistler de, gericiler de... Belirleyici olan mesleki çıkarları savunmaktır.

NASIL BİR İŞLEYİŞ

Bu konu tartışmaların başladığı önemli noktalardan biri. Üzerine çok şeyler söylendi ve kavramlar ters çevrildi deforme edildi. Bu nedenle işleyişi pratiğin içinde oluş biçimiyle anlatmak daha açıklayıcı olacak:

İlk önce öğrencilerin akademik-demokratik sorunlarını çözmek için kurulmuş bir dernek var. Ve bu dernek içinde sorunlara (mesleki) farklı yaklaşımları olan gruplar var. Bu gruplar hazırladıkları çalışma programlarıyla yönetime talip olup ''Biz bu derneği bu çalışma programı çerçevesinde yöneteceğiz'' diyerek propaganda yaparlar. Yalnız her grup çalışma programları doğrultusunda belirleyecekleri bir isimle kendisini ifade eder. TÖB-DER'de 'Demokratik merkeziyetçiler', 'Demokrasi için birlik', 'Birlik-Dayanışma' isimleriyle çalışan gruplarda olduğu gibi... Propaganda döneminin sonunda Yönetim Kurulu seçimleri yapılır. Diyelim ki 5 kişilik yönetimin 3'ünü 'Devrimci Öğrenciler', 2'sini de 'Çağdaş Üniversiteliler' grubu kazandı. Seçimler sonucunda yönetim ve muhalefet olarak belirginleşen gruplar arası ilişkiler derneğin işleyiş tarzında önemli bir yer teşkil ediyor. Yönetimin aldığı her karara dernek kitlesinin uyması gerekir' yaygın anlayışı yanlıştır. Bu, yönetimin muhalefet üstündeki diktatörlüğü anlamına gelir. Yönetimin aldığı kararlar muhalefetin çalışma programıyla çelişiyorsa muhalefet bu karara uymaz ve katılmaz. Örneğin, ''can güvenliği sağlanamadığını öne süren bir grup öğrenci!'' o eyleme katılmayabilir. Fakat eylem sürecinde aleyhte çalışmalar da yapamaz.

Yönetim kurulunun kitlesiyle örtüşmeyen çalışmaları muhalefeti bir o kadar yönetime yaklaştırır. Tersi bir durumda ise yönetim ikinci genel kurulda kitle desteğini alır.

Yönetim kurulu belirli periyotlarda kitlesine çalışmalarını içeren raporlar sunar, oluşturduğu birimlerden rapor alır.

Bu işleyiş tarzına demokratik merkeziyetçilik denir. Demokratik yanı şudur, merkezi yanı budur gibilerinden açıklamalar bu işleyiş tarzını kavrayamamaktan gelir. Kitle, çalışma programını onayladığı grubu seçer ve yönetime getirir. Yönetime seçilenler ise programlarını uygulamaya koyarlar, seçimle gelip seçimle giderler.

Demokratik merkeziyetçiliğin merkezi yanı bugüne kadar çok abartılmış adeta fetişleştirilmiştir. Yönetime gelenler (merkez) sadece konu üzerinde uzmanlaşır ve çalışmaları organize eder. Örgütlü yapılarda yöneticilerin olma zorunluluğu ne kadar varsa, bu onları yapılarüstü bir konuma getirmez, getirmemeli. Öne çıkartılması gereken demokratik işleyiştir, merkezilik zaten onun içinde vardır. Sorun demokrasiyi sindirmekte ve ona tahammül etmektedir!

NİÇİN VE NASIL BİR MERKEZİLEŞME

Öğrenci hareketi bu konuda da hararetli tartışmalar yaptı. Hatta bu tartışma bir ''kurultay''la bir sonuca varmak üzere. Ya da sona ereceği zannediliyor. Öğrenci hareketinin Dev-Genç tipi bir merkezi işleyişe ve politikaya sahip olamayacağını, bunun DKÖ'nü niteliğine aykırı olduğunu düşünüyoruz.

Türkiye'nin 28 üniversitesinde okuyan öğrencilerin sorunları ortaksa ve her birim dernek bu sorunları kendi fakülteleri özelinde çözmeye uğraşıyorsa, derneklerin çalışmalarını birleştirmesi ve güçlü bir tekses olarak kendini ifade etmesi gerekiyor. YÖK nasıl bir merkeziyapı olarak tek tek öğrencilerin karşısında duruyorsa, öğrenciler de YÖK'ün karşısına merkezi bir yapıyla çıkmak zorundalar. Öğrencilerin birliği merkezileşme anlamında şarttır.

Merkezi örgütün işleyiş biçimi ise şöyle olmalıdır:

Üniversitelerde eğitim hangi kurumlar aracılığıyla gerçekleştiriliyor ve yönlendiriliyorsa öğrenciler de buna simetrik bir örgütlenmeye girmek zorunda. Türkiye'de üniversite eğitimi üç kurum tarafından yönlendiriliyor. Dekanlıklar, Rektörlükler ve YÖK. Öğrenciler de buna;

Dekana karşı Fakülte derneği

Rektöre karşı Federatif Üniversite derneği

YÖK'e karşı Konfederatif Öğrenci Birliği ile karşılık verirler.

Birim dernek üye sayısının belirli bir oranında federatif üniversite derneğine temsilciler gönderir. Bu temsilcilerden oluşan dernek; birim derneklerin aynı üniversitede olmaktan kaynaklanan sorunlarını çözmek ve ortak tavır almak gib çalışmaları hedefler. Öğrencilerin sorunlarına doğru alternatifler sunan ve bu sayede kitleselleşen birimler federatif derneğe daha fazla delege göndereceklerdir. Daha fazla delege demek o birimdeki kitleselleşmeyi getiren çalışma biçiminin federatif dernekte daha çok temsil edilmesi demektir. Yani, öğrencilere ne kadar çok ulaşırsan federatif derneği o kadar çok yönlendirirsin. Federatif dernek aynı zamanda kitleselleşmeyi getiriyor, kitleselleşme de federatif derneği doğru politikalar üretmeye yöneltiyor.

Federatif derneğin, birim derneğin iç işleyişine karışamayacağı da açıktır. Birim dernek federatif derneğe karşı özerktir, onaylamadığı bir çalışmaya katılmayabilir. Kaldı ki federatif yapılar eğilimlerin birliğiyle oluşur.

Dekana ve rektöre karşı örgütlenmeden sonra bütün üniversiteleri tek bir merkezden yöneten YÖK'e karşı örgütlenmek gerekiyor. Türkiye çapındaki bu örgütlenmeye de Türkiye Öğrenci Birliği diyelim. TÖB yine, birim dernek tabanındaki kitlenin seçtiği delegelerden oluşan federatif üniversite derneğinin belirli bir oranda seçeceği delegelerden oluşur. Böyle bir merkezi yapı kitlenin eğilimlerini tamamen yansıtır. TÖB federatif üniversite derneklerinin federatif birliğidir. Kısaca konfederatif bir yapıdır.

Toplam 28 üniversiteden gelen delegelerden oluşacak bir genel kurulla Türkiye Öğrenci Birliği Merkezi Yürütme Kurulu seçilir.**

Sonuçta şu olacaktır, Türkiye Öğrenci hareketini yönetmek isteyen her grup biriminde kitleselleşmek zorunda kalacaktır.

Federatif ve konfederatif yapıların ikiside öğrenciler tarafından oluşturulur ve denetlenir. Birim dernek üniversite derneğine gönderdiği delegeleri değiştirirse ve farklı bir grup gönderirse, bu değişiklik organik olarak TÖB'e de yansır.

Dev-Genç modelinde olduğu gibi illere göre örgütlenmek yanlıştır. Eylül öncesinde yaşanan AYÖD, İYÖD, EYÖD deneyimlerini bugüne aktarmak çabasındalar. Fakat unutulan, öğrencilerin sorunlarının illere göre değişmediği gerçeğidir. Adana'daki öğrenci ile İstanbul'daki öğrencinin sorunları farklı illerde olmaktan değil, Dekandan, rektörden ve nihayet YÖK'ten kaynaklanıyor. Dev-Genç tipi örgütlenmenin 'İlkesiz birlik olmaz'' diyerek bir takım anti'ler getiren yanının ise demokratik kitle örgütlerinin niteliğine aykırı, anarko -sendikalist bir tavır olduğunu daha önce belirtmiştik.

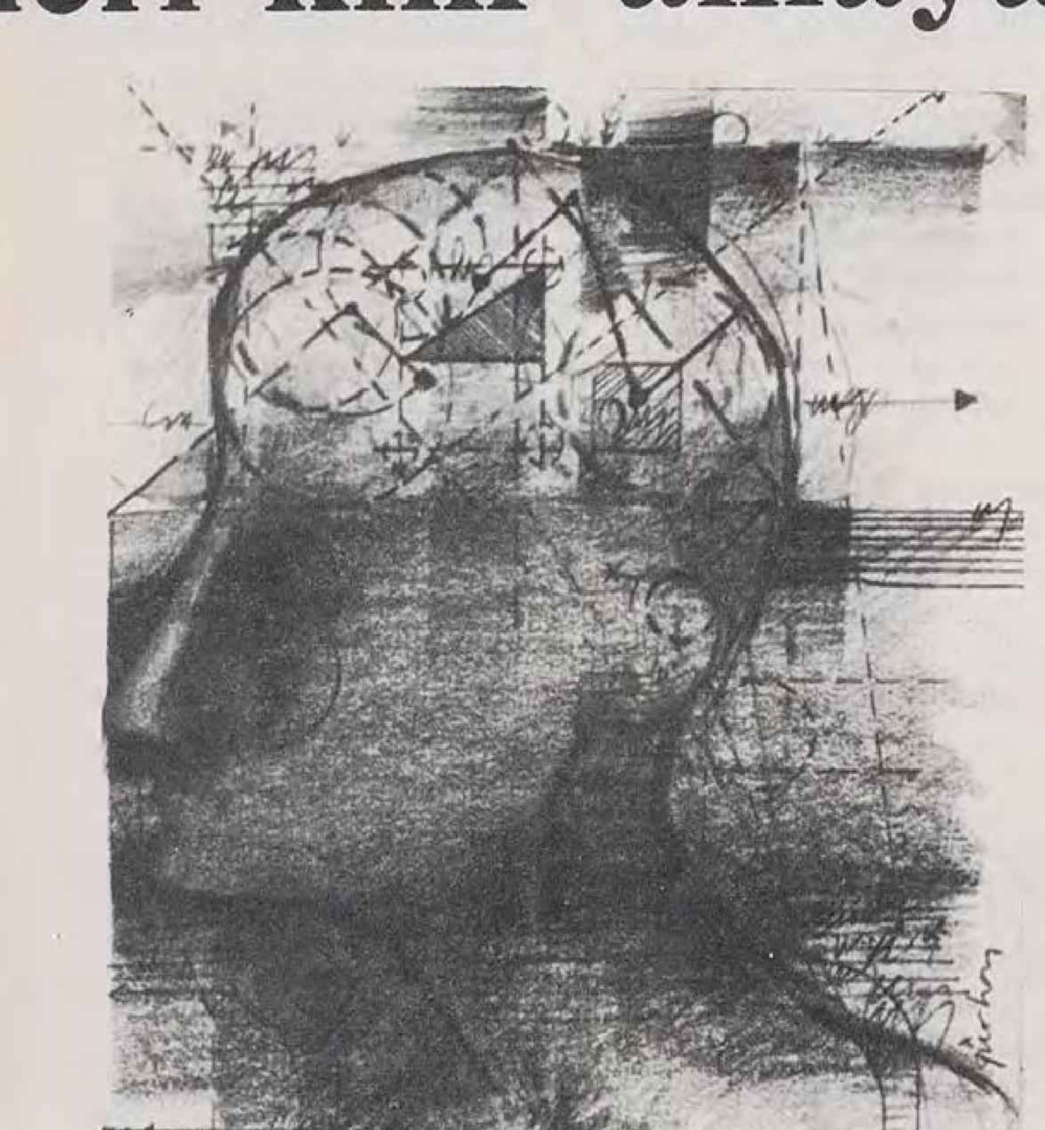
Dünyanın herhangi bir yanındaki Demokratik Kitle Örgütü ya da Türkiye'de öğrenci dernekleri yukarıda belirttiğimiz evrensel çalışma ve işleyiş tarzları üzerine şekillenmiştir. DKO'lerdeki bu tip çalışmayı da kapitalizmle birlikte ortaya çıkan ve onu ortadan kaldırıp sosyalizmi inşa edecek olan işçi sınıfı şekillendirmiştir.

Bütün gruplar bu şekillenmeye tabi olmak zorunda ve bu bilinçle siyasi perspektifler taşımalıdır derneklere.

Denizi görmeyen onu tarif edemez. DKÖ'lerde kitleleri kucaklamayan sosyalistlerse, sosyalizmi...

**Gençlik Dünyası Aralık '87*

...leri kim anlayacak?

den değil ÖTK'dan (Öğrenci Temsilciler Kurulu) yana. Sonucun öğrenci hareketinin ortadan kalkması anlamına geldiği ortada.

Yine bu dönem gelişen bir başka olay ise faşist öğrencilerin derneklere ağırlık vermesi ve dernek kurmaları.

Türkiye burjuvazisinin bütün dönemleri boyunca desteklediği ve yedeğinde tuttuğu sivil faşist ve gerici hareketler Eylül sonrasında Türk-İslam Sentezi'nin temel hedefi olarak iç içe geçtiler ve ortak harekete geçtiler. Erbakan, Türkeş yakınlaşması da buna tekabül ediyor. (Yine de faşist ve islami hareketlerin bir noktada eriyip tamamen farklı bir bütün olarak hareket ettiğini söylemek yanlış olur. Önemli ayrımları var ve bu konu dikkatlice incelenmeli) A.Ü DTCF, Aydın Turizm Yüksek Okulu, KTÜ ve Marmara Fen-Edebiyat'ta dernek kuran faşistler birçok fakültede de başvuru yapmaya hazır durumdalar. Şöyle bir karşılaştırma yapmak yanlış olmaz herhalde. Türkiye Öğrenci Hareketi şu anda öğrencilerin % 1'ini temsil ederken, (hareketin faşistlerin eline geçtiğini varsayarsak) faşistler % 10'unu temsil edecek güce sahipler. Bu kitleselliği de 9 yıldır başta bulunan 12 Eylül faşizmi sağladı.

Yukarıda belirtilen iki olgu oldukça rahat hareket edebiliyor. Öğrenci hareketinden hiçbir tepki almıyor, hatta, politikalarını öğrenci hareketinin yanlışları üzerine kuruyorlar. Öğrenci hareketinin kitlelerden uzaklaşmasının yanına bir de bu birbirini tamamlayan ikili eklendiğinde durum ciddiyetini oldukça artırıyor.

Türkiye Platformunun aldığı karar üzre bir Yüksek Öğrenim Kurultayı'nın 'Öğrenci hareketinin durumu ve örgütlenme' gündemiyle toplanması kararlaştırıldı. 14-15 Nisan tarihleri arasında yapılması öngörülen ''kurultay'' yasal gerekçeler nedeniyle belirsiz bir tarihe ertelendi.

''Kurultay'' üzerine çok tartışmalar yapıldı. Net olan birşey varsa o da; yapılacak olan 'şey'in adının kurultay olmadığı, tarihte böylesi bir kurultaya rastlanmadığı, katılıma getirdiği sınırla antidemokratik olduğu, öğrencilerin iradesini temsil etmediği ve dayatmacı ve dar grupçu bir anlayışın ''kurultay''dan bildik bir model çıkartmaya çalışmasıdır.

Bu şartlar altında toplanan ''kurultay''ın öğrenci hareketini bölmek amacını taşıdığı açıktır. Diyelim ki oylama sonucunda Dev-Genç tipi bir model kabul gördü. (ki böyle olacak gibi..) Öncelikle bu model öğrenci örgütlenmesine taban tabana zıttır ve çocukluk hastalığıdır. Daha da önemlisi bölünmeyi getirecektir. Bu tip bir merkezileşmeyi savunanlar zaten ''bize benzemeyen gelmesin'' diyorlar.

Anlaşılan o ki; kurultay yapılsa da yapılmasa da, ne derneklerin kitlelere inmesinin yolları açılmış olacak, ne de yavaş ve sağlam adımlarla ilerleyen iktidarın eğitim politikasına ve besleyip büyüttüğü faşist öğrencilerin dernekleşmesine etkili bir karşı propaganda yapabilecek. Bu sefer öğrenci hareketini 14-28 Nisan'lar kurtaramayacak gibi. Hem kendisi dağınık durumda, hatta bölünme aşamasında, hem de iktidar daha sağlam bir temel üzerine oturtuyor ÖTK'yı.

Öğrenci hareketine atfen ''mücadelemiz yükseliyor'' sloganı ne kadar yüksekten uçmaksa, yine öğrenci hareketi için ''mücadelemiz sürecek'' sloganını atmak bile artık zor. Fakat öğrencilerin YÖK'le mücadelesi devam edecektir. Kim öğrencilerin sorunlarına duyarlı olacak? İktidar mı, faşist dernekler mi, öğrenci hareketi mi? Oysa öğrenci hareketi bu soruya şimdiye kadar ''hakaret mi ediyorsun'' gibilerinden bakmıştı.

Ertuğrul Kürkçü'yle mini röportaj:

Kitle örgütleri deforme edilmemeli

Eski Dev-Genç yöneticilerinden Ertuğrul Kürkçü'ye Demokratik Kitle Örgütleri (öğrenci dernekleri) Sosyalist Gençlik Örgütleri arasındaki farkı ve birliği konusunda bir röportaj yapmak istediğimizi söylediğimizde ''Bizler iyiçe yaşlandık. Öğrencilerin sorunlarından oldukça uzaktayım. Fakat bu konuda dikkat edilmesi gereken ve değişmez doğrular var. Onlardan söz edeyim sizlere'' dedi ve kısa sürecek söyleşimize başladık.

□ **Öğrencilerin kitle örgütlerinin doğrudan sosyalist karakter taşımadığını düşünüyorum. Sosyalist Gençlik Örgütleri, doğrudan sosyalist düşünceyi benimseyen, öğrenci hareketi içinde sosyalizmi yaymayı ve hareketi sosyalist bir yörüngeye çekmeyi amaçlayan nispeten daha dar bir örgütlenme olabilir. Kitle örgütü ise doğrudan öğrencilerin özgül dinamiklerinden hareket edebilir ve kendisini bunun üzerine kurabilir.**

Burada iki önemli nokta üzerinde durmak istiyorum. Birincisi, öğrencilerin kitle örgütlerinde bu örgütlenmenin amaçlarını benimseyen -ki bu amaç öğrencilerin mesleki çıkarlarını savunmaktır- bütün düşünceler kendini özgürce ifade edebilmelidir. Kitle örgütlerine üye olmak için ideolojik ön-şart koşulmaz. Kitlesel Sosyalist Gençlik Örgütü'nde ise tüzüğü ve amaçları benimseyen bütün sosyalist görüşler özgür olmalıdır.

□ *Öğrenci örgütlenmeleriyle sosyalist gençlik örgütlenmelerinin içiçe geçtiği ve birbirine karıştırıldığı dönemler oldu mu?*

□ **Şimdilerde nasıl bilmiyorum ama '80 öncesinde böylesi bir süreç yaşandı. Odalar, gençlik dernekleri ve diğer kitle örgütleri sosyalistlerin örgütleri gibi kullanıldı.**

Sosyalist görüşlerin derneklerde hakim hale gelmesi onları sosyalist örgütler kılmaz. Bu yaklaşım kitle örgütlerini taşıyamayacağı bir yükün altına sokar ve zamanla da içini boşaltır.

□ *Teşekkürler.*

Hekimler ve anti-faşist direniş

Hekim, her şeyden önce, başkalarının değil, hastanın savunucusu olmalıdır... Başka türlü bir davranış, onun, bu görevini bozar... Hümanizmi savunma sorumluluğu ile genel militarist yükümlülükler arasında bir uzlaşma söz konusu olamaz...

Sigmund Freud

Serol Teber

Hekimler; anti-faşist direnişin onurlu temsilcileri.

Hekimlerin hiç de gözardı edilmeyecek bir bölümü insanlık tarihi boyunca, genel olarak, savaş karşıtı, anti-militarist bir tavır içinde olmuşlardır. Onların, bu kendine özgün, toplumsal mesleksel konumları, özellikle, geçen yüzyılda o denli köklü bir yan tutmaya, angajmana ulaşmıştır ki, ünlü hekim Rudolf Virchew, "demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin, toplum ve doğa-bilimcileri olarak hekimler arasında bu denli taraftar kazanmasına hayret etmemek gerektiğini" vurgulamıştır.

Büyük savaşlar döneminin başlayacağını gören barışseverler 11 Haziran 1867 yılında İsviçre'de bir "Barış ve Özgürlük Lionsı" (Birliği) kurmuşlar ve bunun 1. Enternasyonel ile yakın ilişkiler içinde olması kararını almışlardır.

Bu ünlü Barış ve Özgürlük Birliği'ne -Almanya'dan- Johann Jenoby, ANton Dohrn ve ("Kuvvet ve Güç" kitabının yazarı) Ludwig Buc[illegible]r gibi hekimler katılmışlardır. Bu hekimlerin tümü de çağlarının en önde gelen anti-militaristleri içinde yer almışlardır.

Ancak, sonradan gelen burjuva hükümetlerinin -özellikle Bismark'ın- geliştirdikleri sosyal-ekonomik yasalar ile hekimlere önemli ayrıcalıklar tanınmış; onların, toplumsal sorunlardan kopuk, elit akademikerler olarak kalmalarını sağlanmaya çalışılmış ve bunda ciddi ölçülerde başarılı olunmuş, hekimlerin önemli bir bölümü evcilleştirilmiştir.

Gerçekten de, hekimler, savaş-barış, silahlanma, insan hakları vb. gibi sahici insanlara özgü sorunları düşünmeyen; ekmek, özgürlük, çalışma yeri, işsizlik vb. gibi sorunları olmayan; ilerici partilerden, sendikalardan uzak bir yaşam içine girmişler ve giderek hemen hemen tümüyle düzenin yanında yerlerini almışlardır.

Hekimlerin bu konumları, içinde yaşadığımız yüzyılın ortalarında, 2. Dünya Savaşı'nın başladığı zamanlarda da değişmemiş. Onlar, ayrıcalıklı bir meslek grubu olarak, toplumun orta katmanları içinde yer almışlar, bilinç düzeyleri ve genel toplumsal-ekonomik çıkarları, onların düzenle bütünleşmelerini, tutucu ve hatta faşist partiler içinde yer almalarını kolaylaştırmıştır.

Hekimlerin büyük çoğunluğu aristokrat ya da zengin hekim ailelerden gelmişler ve toplum yöneticileri arasında yer almışlardır.

Hekimlerin egemen güçlerle bütünleşmeleri Nazi'ler döneminde doruk noktasına ulaşmış. Ve bu birlik, insanlık tarihine, silinmesi ola[illegible]ksız lekeler bırakmıştır.

Ancak gene aynı dönem içinde, pek çok hekim, böylesi bir yaşam biçimini ve seviyesizliği yadsımış, Nazi'lerle olası tüm işbirliği önerilerine karşı çıkmış, ayrıca bununla da kalmayıp, kendileri aktif direniş örgütleri kurmuşlar ya da benzerlerinin içinde yer almışlardır.

Bunların büyük çoğunluğu, böylesi girişimlere, salt insan olmanın getirdiği sorumluluk, Hipokrat andına saygı, Nazi teröründen, kişiliğinden depolitize edilerek tahribine karşı duyulan nefret vb. gibi hümanist ilkelerden hareketle katılmışlar ve bu yolda, gereğinde son kerte bilinçli tavırlarla, yaşamlarını riske atmaktan kaçınmamışlardır.

Nazi terörü altında bir direniş örgütlenmenin ne anlama gelebileceği gerçeğinin tüm okurlarca bilindiği varsayımından kalkarak, tarihsel gerçekleri biraz daha somutlamak ve çoğunluğunu hekimlerin-sağlık emekçilerinin oluşturdukları kimi ünlü **anti-faşist direniş örgütlerini** anımsayıp, selamlamak, günümüz koşullarında da pek çoğumuza güç ve moral esin kaynağı olabilir.

Bunlardan biri Münih ve Hamburg kentlerinde, tıp öğrencilerinin kurdukları **"Weisse Rose" Beyaz Gül** direniş örgütüdür. Beyaz Gül direniş örgütlerini, genellikle Hipokrat andı çevresinde toplanan demokrat, hümanist öğrenciler oluşturmuşlardır...

Beyaz Gül örgütü, savaş yılları içinde etkinlik gösterip, bir tür efsaneleşmiş direniş örgütlerinden biridir. Salt Münih ve Hamburg bölgeleriyle sınırlı kalmamış, Naziler'in etkili oldukları tüm alanlarda da örgütlenmiştir. Grubun çoğunluğunu tıp öğrencileri oluşturmuş; biyoloji ve felsefe bölümlerinden katılmalar olmuştur. Grubun adı, olasılıkla, B. Traven'in "Die Weisse Rose" adlı romanından esinlenerek konmuştur.

Beyaz Gül grubu, anti-faşist, anti-militarist yayınlar yapmış, bildiriler dağıtmış; demokrasi, insan haklarını, temel özgürlükleri savunmuştur. Bildirilerin önemli bir bölümünü tıp öğrencilerinden Hans Scholl ile Alexander Schmorell yazmışlar, Nazi rejimini, faşist terörü eleştirmişlerdir.

Hamburg grubunun da hemen hemen tümünü tıp öğrencileri oluşturmuş, tüm savaş süresince, **"Savaşa ve Hitler'e Karşı"** etkin bir aksiyon sürdürmüştür.

Nazi rejimi süresince en çok etkinlik gösteren ve bir o kadar da ünlenen direniş örgütlerinden biri ve belki de birincisi **"Rote Kapella"**dır. Bu direniş örgütüne bu adı bizzat Nazi'ler koymuşlardır. Örgüt, çeşitli politik görüşlerden ve değişik mesleklerden gelenlerce kurulmuş; ancak hekimler belli bir çoğunluğunu oluşturmuştur. Rote Kapella, özellikle, Berlin'de silah endüstrisi merkezlerinde, resmi kuruluşlar ve hatta bakanlıklar içinde etkinlik göstermiş, son kerte ciddi enformasyonlar toplamıştır. Hatta, Naziler'in, Sovyetler Birliği'ne yapacağı saldırıyı önceden haber almış ve bunu karşı tarafa ulaştırmıştır.

Böylesi büyük etkinliklerine karşın, örgüt özellikle hekimler arasında çok kayıp vermiş. Hekimlerin pek çoğu Gestapo tarafından tutuklanmış ve hemen -çok yakından tanıdığımız- biçimsel, göstermelik yargılamalar sonunda idam edilmişlerdir.

Rote Kapella içinde hekimlerin çok kayıp vermelerinin bir nedeni de, bu mesleğin özgün niteliği gereği olmuş. Örneğin, hekimlerin muayenehaneleri direniş hareketinin buluşma ve toplantı merkezlerine dönüşmüş. Gestapo bunu uzun süre anlayamamış, kuşkulandığı yerleri tahrip etmiş ancak her şeye karşın direniş hareketinin etkinliğini tümüyle önleyememiştir... Bu konuda efsaneleşen bir kişiden kadın doktor **Elfriede Paul**'den söz etmek gerekir. Bu yürekli kadın, muayenehanesini tümüyle Rote Kapella'nın buluşma yeri niteliğine dönüştürmüştür... Özgün bir kartoteks sistemi oluşturmuş ve etkinliğini uzun süreler sürdürmüştür. Sonunda, Gestapo kuşkulanmış, Elfriede tutuklanmıştır. Ancak, onun düzenlediği özel kartoteks sistemini Gestapo çözememiş, deşifre edememiştir ve bu nedenle de Rote Kapella örgütü hemen hemen tüm baskınları büyük kayıplar atlatmıştır. Sonunda, Elfriede yeniden tutuklanmış, ölüme mahkûm edilmiş, ancak "delil yetersizliğinden" ölüm cezası 6 yıl ağır hapse çevrilmiştir. Bu yiğit kadın, savaşın sonuna değin toplama kamplarında kalmıştır. Savaşın Naziler'in yenilgisiyle sonuçlanması üzerine özgürlüğüne kavuşmuş ve giderek efsaneleşen yaşamı sonraki kuşakların onur kaynağı olmuştur.

Berlin'de kurulan **"Onkel Emil"** grubu. Bu direniş hareketinin de büyük çoğunluğunu hekimler oluşturmuş; ayrıca, bunlara, yazarlar, gazeteciler ve diğer meslek gruplarından aydınlar katılmışlardır. Zaman içinde, Nazi Hava Kuvvetleri sağlık bölümünde çalışanların da bu grup ile yakın ilişkiye geçtikleri olmuştur. Onkel Emil direniş örgütü, çeşitli bildiriler yayınlamış, resmi kuruluşlar içinde çalışan yandaşlarının yardımı ile, yaralılara, Yahudiler'e, politik izlenenlere, resmi belge, ilaç, para, barınak bulmada yardımcı olmuştur. Bir ara, salt Berlin'de, 3000 ile 4000 kadar politik insan, Onkel Emil direniş örgütü korunmuş, bakılmış, yaşamları güvence altında tutulmuş, geçimleri sağlanmış, yaraları sağıltılmıştır.

Anti-faşist mücadele veren hekimler ve diğer sağlık emekçileri, salt Nazi Almanyası sınırları içinde çalışmamışlar. Bunlardan önemli bir bölümü, İspanya İç Savaşı'na katılmış; burada, 17 ayrı bölgede kurulan çeşitli sağlık birimlerinde çalışma sürdüren ve toplam yatak kapasitesi 6000 dolaylarına ulaşan ünlü "Servico Banital Internacional"in örgütlenmesinde görev almıştır.

Burada, sözcüğün gerçek anlamıyla, dünyanın dört bir yanından gelen 220-240 hekim, 800 hemşire, sağlık uzmanı ve 1500 kadar yardımcı çalışmıştır. Bunların bir kısmı İspanya topraklarında ölmüş, bir kısmı anti-faşist mücadeleyi dünyanın diğer bölgelerinde sürdürmüşler, örneğin, Fransız direniş hareketlerine katılmışlar; Çin'e, Uzak-Doğu'ya gidip oralardaki kurtuluş savaşlarında çarpışanların yanında yerlerini almışlardır. Çoğunun ölümü, yataklarında ya da "beyaz gömleklerinin" içinde olmamıştır. Onlar, geniş kapsamlı, evrensel bir barış uğruna, anti-faşist mücadele verenlerin yanında yaşamlarını noktalamışlardır.

Kuşkusuz böylesi direniş örgütleri, savaşın sonucunu belirleyen temel gücü, vurucu ögeyi oluşturmamışlardır. Ayrıca, onlar da bunun bilinciyle hareket etmişlerdir. Gerek savunmalarında ve "son mektuplarında" ve gerekse de, hayatta kalabilenlerinin sonraki yıllarda yazdıkları anılarında, savaşın sonucunu belirlemek gibi bir savları olmadığını, (ama belki de bundan öte) her şeyden önce ve her şeyin ötesinde, salt insan olmanın getirdiği sorumluluk duygusunun uzantısında, ölmeyi ya da toplama kamplarına gönderilmeyi, faşist bir yönetimle işbirliği yapmaya ya da en azından böylesi bir yönetim altında sessiz kalmayı yeğlediklerini ve bu nedenle de, anti-faşist hareketlere katıldıklarını ya da çok kere bunları bizzat örgütlediklerini söylemişler, yazmışlardır.

Onurlu ölümleri ya da çektikleri çok acılı yaşam koşulları hiç de boşuna gitmemiştir. Onlar, kendilerinin değil, aynı koşullar altında yaşayan, fakat benzer etkinlikleri gösteremeyen onbinlerce insanın onurunu kurtarmışlar, onlara, direniş gücü, insana güven duygusu, yaşama sevinci vermişlerdir.

Onların saygın anıları, bugün bile, barış hareketlerine ve de özellikle "İPPNW" (Nükleer Savaşı Önleme Hekimler Girişimi) ve vb. gibi mücadelelere katılanlara yol göstermekte, moral destek, umut, direniş gücü vermektedir. Anıları, bugün de yaşamımızı aydınlatmaya devam etmektedir...

Konuya ilgi duyanlar için ilk elden başvurulabilecek kaynaklar:

- Pax Medica, Winfried Beck ve arkadaşları, VSA Verlag 1986.

- Medizin und Krieg, Pischer Verlag 1987.

- Medizin, Faschismus und Wiederstand, Bromberger/ Mausbach/Thomann... Pahl-Rugenstein Verlag 1985.

Düşünce özgürlüğüne yaş standardı

Refik Zerengil

15 yaşındaki bir lise öğrencisinin, komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle, gözaltına alınması, işkence görmesi, tutuklu kalması ve halen de DGM'de yargılanıyor olması basında, kamu oyunda yeterli ve sürekli bir tepki uyandırdı, basın olayın üzerinde ısrarla durdu, bu tepkiler çocuğun hiç değilse 80 gün sonra tahliyesini, ihbarcı müdürün bir başka okula tenzilen tayinini sağladı.

Kuşkusuz ki, olayın önemli yanı bu uygulamaya karşı gösterilen duyarlılıktır. Sonuç olarak, gencin çektiklerini asla telafi ettirmese bile, hiç değilse daha fazla uzamasını önlemiştir, yöneticilere geri adım attırtmıştır, tekil bir olay da kalsa demokratik ve insancıl bir tepkinin başarısı olmuştur.

Bununla birlikte, olaya ve gösterilen tepkiye biraz daha eğilmek gerektiğini düşünüyorum.

Örneğin, okulunda komünizm propagandası yapan 15 yaşında bir lise öğrencisi olmasaydı da, 18 yaşında bir üniversite öğrencisi olsaydı gündelik büyük basın acaba aynı hassasiyeti gösterecek miydi? Hiç sanmıyorum. Sanmıyorum demek fazla, çünkü, pek çok gazetenin 12 Eylül'den önce de, 12 Eylül'den sonra da, bugün de komünizmden dolayı tutuklananlara, hâlen de tutuklu bulunanlara, ya da hapiste bir süre kaldıktan sonra, şu anda cezalarının yargıtayda tasdikini bekleyenlere ne denli duyarsız davrandığı apaçık ortada.

Uygulamaya karşı çıkanların bir bölümü, suçlanan gencin yaşının 15 olması üzerinde durdular, bu da elbette insani bir tepkiydi, ama insanı olduğu ölçüde demokratik bir tepki anlamına gelmiyordu. Acaba konu bir rüştiyet meselesi miydi? 18 yaşındaki birisi komünizm propagandası yapsa tutuklanmaya müstahaktı da, 18 yaşının altında mı uygulama gayrıinsani ve antidemokratik oluyordu?

Nitekim, uygulamaya, sırf çocuğun yaşı küçük diye karşı çıkanlar bunu açık açık yazdılar, 15 yaşındaki bir çocuk da komünist olur muymuş, o daha bir çocuk, siyasetten, ideolojiden anlayacak yaşta değil, böyle yaparak o çocuk topluma kazanılmaz, dediler. Yani onlara göre bir genç komünist ise toplum tarafından kaybedilmiş demektir, sözü geçen çocuk komünizm propagandası yaptıysa neyin ne olduğunu bilmeden yapmıştır, cehaletinden, gafletinden, yaşının, bilincinin yetersiz olmasından "bir çocukluk etmiştir", büyüklük ise büyüklerde yöneticilerde kalmalıdır, yaramazlık yapan çocuk affedilmelidir.

Dahası da, gazeteler çocuğun adının polis, adliye bültenlerince basına açık olarak verilmesini de kınadılar, gencin adının baş harflerini kullanarak ona evinden kaçıp, kötü yola düşmüş, fuhuş, hırsızlık gibi yüz kızartıcı bir suç işlemiş 15 yaşındaki genç kızmış gibi davrandılar. (Dahası da, gidip Almanya'daki Alman babayı bularak aldıkları olumsuz demeci yayınlamak gibi bir magazin gazeteciliğiyle kamuoyu önünde çocuğun aile ilişkilerine girenler de oldu. vb.)

"15 yaşındaki çocuk komünizm propagandası yapamaz, yapsa da çocuktur bağışlanmalıdır" anlayışı, komünizmi suç sayan resmi ideolojiyi paylaşmaktır. Böyle bir yaklaşımın özünde demokratik bir yön, düşünce ve anlatım özgürlüğünü savunan, ona sahip çıkan bir yan bulmak güçtür. Mc Carthizm 18 yaşından büyüklere uygulanabilir, fakat reşit olmayanlara karşı insaflı davranmak gerekir, gibilerinden bir yaklaşım, düşünceyi suç saymaktan insanı kurtarmaz. Olsa olsa, düşünceyi suç gören anlayışa bir marj, bir alt yaş limiti getirir. Böyle bir limitin ceza yasasındaki uygulaması ise "hafifletici neden" olabilir.

Bu nedenle, sorun, komünizmi peşinen suç olarak kabul edip, böyle bir olguyu veri diye benimseyip onun üzerine mantık yürütmek değil, düşünceyi suç kabul eden anlayışı reddetmek ve düşünceyi suç kabul ilân yasaklı yasa mevzuatına karşı çıkmaktır.

Mevcut düşünce yasağına, onun hukuki ifadelerine karşı çıkmayan, sadece 15 yaşındaki çocuk da komünizmden hapsedilir mi, diye tepki gösterenler muhbir lise müdürünü suçlarlarken, adam kalkıp, "ben yasaları uyguladım, görevimi yaptım" diye kendini savununca, muhbirlik, gammazlık, anti-komünizm, Mc Carthizm yasalarının ardına sığınınca ne yapacaklardır?

Şayet yarın DGM hakimleri çocuğa hüküm verirlerse ve gerekçe olarak 142.maddeyi gösterirlerse ne denilecektir? Mahkeme beraat verse, savcı 142. maddeye dayanarak kararı temyiz etse ne olacaktır? İlgili Yargıtay dairesi, diyelim ki, "reşit olmayanların düşünceleri sözleri ciddiye alınamaz" gerekçesiyle beraat kararını onaylasa ve bu bir içtihat haline gelse, Türkiye'ye düşünce özgürlüğü gelmiş mi olacaktır?

Basındaki ve kamuoyundaki tepkinin genişliği nedeniyle Melih'in davası beraatle sonuçlanabilir, ama sorun bununla hallolmuş olmaz.

Ülkemizde insanlar Takrir-i Sükûn'dan bu yana, önce başka yasa maddelerine, yarım yüzyıldır da 141-142'ye rağmen inandıkları düşünceleri savundular, o doğrultuda davrandılar, kahır, eziyet çektiler ve binbir meşakkat pahasına düşünce kuşaktan kuşağa yaygınlaşarak, genişleyerek intikal etti, düşüncenin yasalarla, yasaklarla boğulmayacağı, söndürülemeyeceği, özgür insan bilincinin yokedilemeyeceği yeniden ve yeniden kanıtlandı. Özgür bilinç baskıdan korkmadı, fakat karşıtları daima ondan korktular.

15 yaşındaki bir çocuğun üzerine çullanılması da bu paranoyanın ne ölçüde olduğunun yeni bir kanıtı. Yani olay münferit ve arızi bir durum değil. Bir müdürün muhbirliği hiç değil. Tüm ögeleriyle ve bütün kurumlarıyla merkezi otoritenin ve onun resmi ideolojisinin düşünce ve anlatım özgürlüğüne ne denli düşman olduğunun bir yansıması.

Ne ki, korkunun ecele faydası yok. Ve bu raddeye gelmiş bir söz konusu olaya karşı gösterilen tepkinin, duyarlılığın olumluluğu, paranoyanın da tedavisi yok. Ve etkililiği yadsınamaz. Ama "buna da çok şükür, hiç değilse 15 yaşındaki bir çocuğa sahip çıkılabiliyor" gibilerinden bir kısmi'likten ve kifayetten yana değilim. Son dokuz yıl içinde, aralarında 18 yaşından küçük olanlar da dahil, 150 bin kişinin, siyasi inançlarından dolayı hapishaneden, gözaltından, işkence odasından geçtiği geçmekte olduğu, aynı şeyler başına gelmesin diye birçok kişinin de yurt dışına çıktığı, ya da yurt içinde anormal koşullarda yaşadığı bir toplumda demokrasi ve insan hakları için daha pek çok ve pek zorlu uğraşın önümüzde durduğu açıktır. 141-142 ve diğer siyasal yasaklara karşı çıkmaktan ekonomik-demokratik işçi ve diğer emekçi haklarını kazanmaya, şovenizme karşı uğraş vermekten, hukukuyla ve tüm kurumlarıyla demokratik bir sisteme ulaşmaya kadar sayısız mücadele alanları ve hedefleri hepsi bir bütün oluşturmaktadır. Bunların hiçbirisi diğerlerinden daha önemli ya da daha önemsiz değildir. Şurası, burası sureta cilalanmış, Avrupa'ya vitrinlenmiş, fakat özüyle, kurumlarıyla anti-demokratik niteliğini sürdürmüş ve toplumun kazandığı hakları her an geri alabilecek tıynette ve kudrette bir siyasal sistem ve "tedrici bir demokrasi" mantığı demokrasi kabul edilemez.

Bu nedenle de, demokrasi, mevcut rejimin başındakilere gülücük dağıtarak ya da akıl öğreterek kazanılmaz.

Rejime şu ya da bu şekilde bir demokrasi misyonu biçilmesi, bizi demokrasi mücadelesinde ve emekçi halk hareketinde zaaftan başka bir sonuca götürmez.

Bilimsel Teknolojik Devrim Nedir?

Bilimsel Teknolojik Devrim konusu oldukça kapsamlı bir içerik taşıyor. Aynı zamanda günümüzde birçok olguyu yaratması ve etkilemesi bağlamında o derece de önem taşıyor. Özellikle sosyal ve çevre değişimlerinde getirdiği yenilenmeler ya da sorunlar, ileriye yönelik analizlerin yapılabilmesi için bilimsel teknolojik devrimin incelenmesi gerekiyor. Yazımızın ilk bölümünde Bilimsel Teknolojik Devrimin ortaya çıkışı ve gelişmesi incelenecek. Daha sonra Bilimsel Teknolojik Devrimin etkilerini ele alacağız.

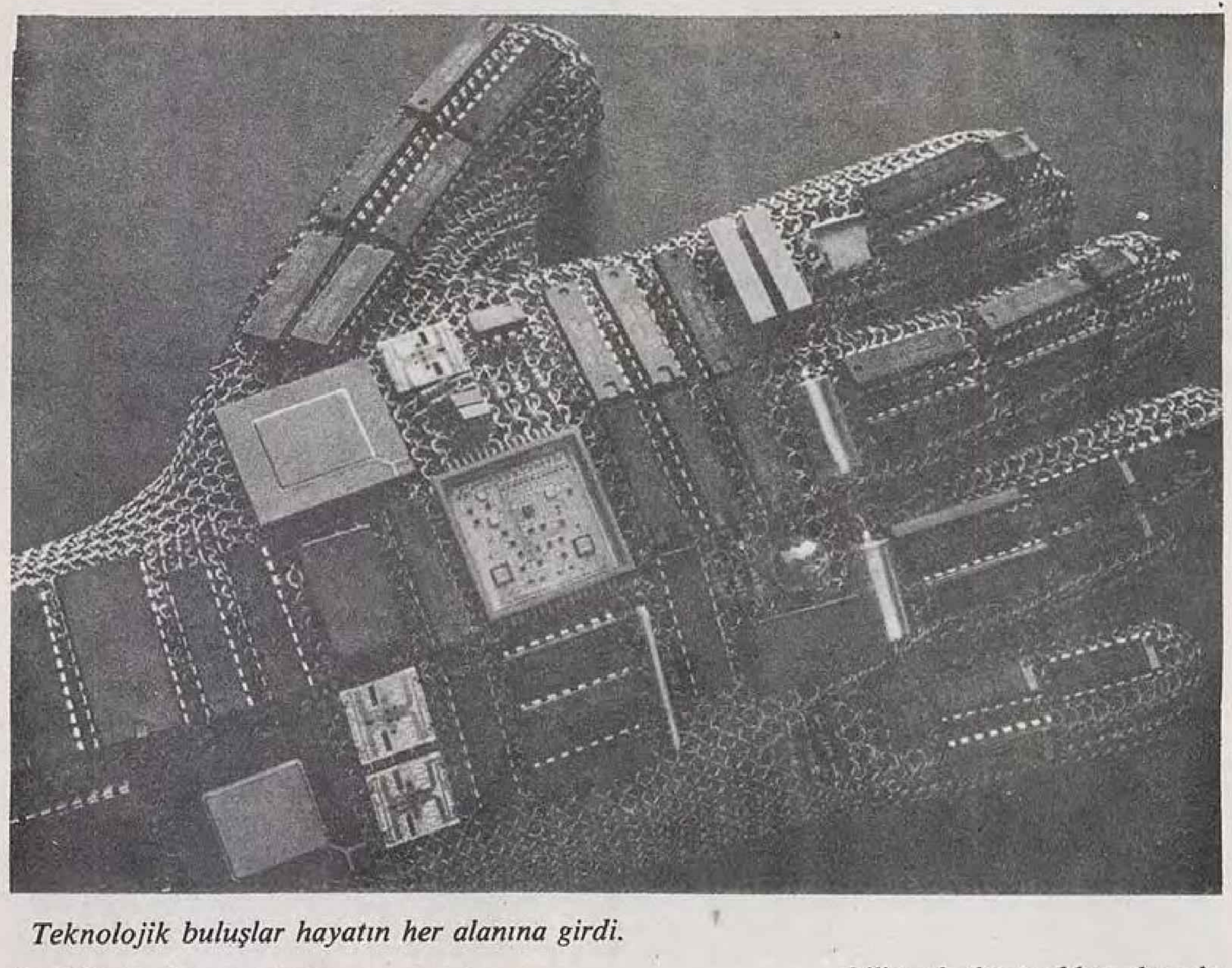
Şahin Şencan

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkan bilimsel teknik devrim, üretici güçlerde nitel değişikliklere yolaçtı. Bu aynı zamanda insanın ve dünyanın da derinlemesine değişimini getirdi.

Marks'ın vurguladığı gibi "çalışan toplum, ilerleyen, kendini yeniden üretim süreciyle ve kendini yeniden üretimiyle, gittikçe artan ölçüde bilimsel ilişki kurar". İnsanlığın üretici güçler temelindeki "yeniden üretimiyle" oluşan birikim, üretici güçleri nitelikçe yeni bir biçime sokmuştur. Bu niteliksel değişme üretimin teknik dayanaklarının otomatikleşmesi ve tamamen yenilenmesidir.

Teknik Marks'ın da belirlediği gibi "nesnelleşmiş genel bilgi gücüdür". İnsan doğa ile karşılıklı ilişkisinde; üretim nesnelerini, tüketim nesnelerine dönüştürmek için bilinçli bir faaliyetle kullandığı maddi araçlar toplamı olan **teknolojiyi** yaratır. Teknoloji aynı zamanda insan emeğinin yüzlerce yıllık bilgisinin ve yeteneklerinin oluşturduğu ve içinde var olduğu bir olgudur.

Tekniğin ilk aşaması; **alet tekniğidir.** Bu aşamada geçerli olan "el emeği"dir. İnsan tüm çalışma sürecinin taşıyıcısıdır. Az ya da belirli ölçüde gelişmiş alet ve avadanlıklarını kullanan insan, doğayla ilişkilerinde ve dönüştürmede büyük yoğunlukta "el emeği"ni kullanmak zorundadır. Bu dönem üretici güçlerin emekleme devresidir. Üretimin çok zor ve zahmetli olduğu bir aşamadır. Üretici güçlerin gelişmesinde teknik, ikinci aşamaya varır; bu aşama mekanik aşama diyebileceğimiz **makina tekniğidir.** Teknik bu aşamada önemli ölçüde gelişmiştir. İnsanın doğayı dönüştürmesi ve üretimi ilk aşamaya göre çok daha üst düzeyde el emeğinin gücü işlevsiz hale gelmiş, insan makinanın bir aksamı, bir parçası halini almıştır. Üretim için çok fazla güç harcanması gerekmemektedir. Emek "somun sıkan" bir makina parçasına dönüşmüştür. Bu dönem kapitalizmin de ortaya çıktığı evreye tekabül eder. Bu evrede makinanın bir aksamı durumundaki emek, işçidir. İnsan bu evrede yabancılaşmayı yaşar. Çünkü, insan kendi ürettiğinin karşısındadır ve üretimde yaratıcılıktan yoksundur. Buna "emeğin yabancılaşması" diyoruz. Tekniğin, mekanik aşamadan sonraki gelişim basamağı **otomatlar tekniği**dir. Bilimsel Teknolojik Devrim bu aşamada başlar. Bu aşamada emek bütünselleşir, başka bir deyişle, insan asıl çalışma sürecinin yanında yer alır, bu süreci planlar ve denetler.

Teknolojik buluşlar hayatın her alanına girdi.

Kafa ve kol emeği, yaygın olarak teknolojide kullanıma girer. Az önce de vurgulandığı gibi üretimin teknik olanakları otomatikleşerek üretici güçler köklü bir değişime uğrar, **tamamen yenilenir.** Bu yenilenmede en çarpıcı olanı, **bilimin toplumun dolaysız üretim gücüne** dönüşmesidir. Yani bilim üretici güçtür. Üretim bilimsel dayanaklar dışında düşünülemez. Uzay bilimi, çağdaş biyolojinin canlıların mikro yapılarına varana değin alanlara girmesi, kuantum fiziği, mikro-çip'ler ve elektronik bu aşamada üretim sürecinden ayrı düşünülemez. Mekanik hareket biçimlerinin yerini daha yüksek hareket biçimleri alır.

Bilimsel Teknolojik Devrim hızla ilerleyen bir özelliğe sahiptir. Bilimin ve teknolojilerin gelişmesi bu bağlamda giderek daha fazla hız kazanmaktadır. Bilgisayarların her alanda yaygınlaşmasıyla bilgisayarsız bir teknoloji ve üretimin düşünülemeyeceği günlere gelinmiştir. Bilimsel Teknolojik Devrimin geleceği ise "yapay zeka"nın daha geniş biçimde kullanılmasına doğru gitmektedir. Otomasyon ve robot teknolojisinin gelişmeye başlaması ve kullanıma sokulmaları robotları bir fantezi olmaktan çıkarmış üretim sürecinin içine sokmuştur. Özellikle otomotiv sanayiinde ve kimya sanayiinde robotlara daha fazla gereksinim duyulmaktadır.

Bilimsel Teknolojik Devrim, **evrensel** bir devrimdir. Yani tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Kuşkusuz bazı ülkelerde bu devrimin gelişimi daha gelişkinken, bazı ülkelerde daha da geriden gidebilmektedir. Ancak üretim ağı içinde Bilimsel Teknolojik Devrim bütün özellikleriyle mevcuttur. Üretim faaliyetlerinin tüm alanları insanın doğayla olan ilişkisi içine girmiştir.

Bilimsel Teknolojik Devrimin evrensel karakterde olması toplumsal sistemlerin bu devrimin olanaklarında değişik tarzlarda kullanımını da beraberinde getirmiştir. Kapitalist sistemde bilimsel teknolojik gelişmeler militarizmi daha da azdırmış ve insanlığı tehdit eden boyutlara ulaşmıştır. Sosyalist sistemin ise silahlanmaya karşı kendi öz korunması için silahlanma teknolojilerini kullanması bu tehdidi daha da büyütmüştür ve aynı zamanda sosyalizmde gelişmeyi sağlayacak olan her alandaki bilimsel teknolojik uygulamalardan yoksun kalmıştır.

Yani Bilimsel Teknolojik Devrim üretici güçlerin ve toplumsal ilerlemenin önünü açarken öte yandan uygarlığın yokedilmesi olasılığını da gündeme getirmiştir. Nükleer silahlar, çevrenin bozulması, toplumsal kültürel krizler Bilimsel Teknolojik Devrimin negatif sonuçlarıdır.

Üretici güçlerin gelişimi insanlığın ilerlemesini ve gelişmesini hızlandırırken öte yandan yıkıcı karakter alabilme olasılığını da yaratmıştır. Giderek karmaşıklaşan teknoloji ve yeni çözümlemelerin ortaya çıktığı günümüzde ve gelecekte, ortaya çıkan sorunların da giderilmesi, "yıkıcı" olabilmenin frenlenmesini de dayatmaktadır.

Bilimsel Teknolojik Devrimin ilk evrelerini yaşadığımız dünyamızda, bunun yarattığı çeşitli yeni biçimlenmeler ve etkilenmelerin olması kaçınılmazdır. Böylece tarihsel olarak bir dönüm noktasına gelinmiş bulunuluyor. Bilimsel Teknolojik Devrim ve toplumsal ilerleme arasındaki çelişkilerin çözümü de evrensel bir karakter kazanıyor. Bu çözümler bulundukça ve bu yönde çabalar sarfedildikçe Bilimsel Teknolojik Devrimin yapısı toplumsal ilerlemeyle uyumlaşacaktır.

Savaş tehlikesinin yeni bir kaynağı:

Uzayın askerileştirilmesi

Uzayın barış içinde olması mı, olmaması mı? İşte insanlık önünde duran dört dörtlük bir soru. Bu soruyu gündeme getiren, tamamen saldırı göreviyle uzay darbe silahlarını geliştirmeye başlayan Beyaz Saray'dır.

Derleyen: Kemal Akpınar

UZAYDA BUGÜN SİLAHLAR VAR MIDIR?

Washington'daki resmi yetkililer ve ABD kitle haberleşme araçları, uzayda silahların bulunduğunu öne sürmektedirler. Onlar uzayın askerileştirilmesinin çok önceden, ilk yapay yer uydusunun çeşitli askeri amaçlarla yörüngeye oturtulduğu günden başladığı ve Sovyetler Birliği ile ABD arasındaki silahlanma yarışının uzayda da sürdürüldüğünü savunmaktadırlar. Diyorlar ki, şimdi olanlar, bu nedenle tamamen yeni birşey değildir.

Ama işin aslına bakılacak olursa, ne Sovyetler Birliği, ne de ABD, halen uzayda herhangi bir silah bulundurmaktadır. Haberleşme, denizcilik, erken uyarı vb. amaçlı uydular her iki tarafça da kullanılmaktaysa da, bunlar kelimenin anlamı açısından silah olarak kabul edilemezler. Bu uydular, uzaydan veya doğrudan saldırı için herhangi bir tehdit oluşturmamaktadırlar. Bu uydular "atış" yapmamakta ve öldürmemektedirler. Dahası bu uydu sistemleri stratejik dengeyi sağlamaya yardım etmekte ve öteki tarafı diğer şeyler yanında silahları yokedici nükleer darbe sürprizini yapmaktan alıkoymaktadır. İşte bu nedenle askeri uyduların varlığı, uzayın şimdiden askerileştiği anlamına gelmemektedir.

İnsanlık açısından tehlikeli bir dönem, ancak darbe silahlarının yörüngeye oturtularak, uzaydaki cisimleri, uzaydan yeryüzündekileri ya da yeryüzünden uzay cisimlerini yoketmek amacıyla yapılması ile başlayacaktır. Böylece uzayda silahlanma yarışı başlayabilecektir.

UZAYIN SİLAHLANDIRILMASI TEHLİKESİ VAR MIDIR?

Evet, vardır. Çünkü ABD inatla, uzayda Sovyetler Birliği üzerinde önemli askeri bir üstünlük sağlamaya yönelik planlar hazırlamakta ve bu olanakları araştırmaktadır. İşte "Stratejik Savunma Girişimi" (SDI)'nin amacı da budur. "Savunma" diye adlandırılması halkı kandırmak içindir. Aslında tamamen yeni ve eşi olmayan bir dizi özelliklere sahip yeni bir silah ailesi olan uzay darbe silahlarının yapımı amaçlanmaktadır. İlk olarak bu silahların menzilinin, bütün yeryüzünü kaplayacağı söylenebilir. Yeryüzüne yakın yörüngelere yerleştirilecek ve güdüm ile denetim sistemine haiz olacak bu silahlar pratik olarak herhangi bir anda, herhangi bir ülkenin toprağı üzerinde bulunabilecek ve o ülkenin güvenliği için canlı bir tehdit yaratabilecektir. Bu silahın hedefleri uzayda, atmosferde veya yeryüzünde olabilecektir. Yeni fiziksel ilkelere (lazer ve parçacık ışınlı silahlar) dayanan uzay darbe silahları, kısa bir uyarıdan sonra kullanılmaya hazır hale gelecek ve anında harekete geçirilecektir. Aslında insan eli değmeden, otomatik tetikle ateş edecek şekilde yapılmışlardır. Bu nedenle özel tehlike arzetmektedirler. Çünkü halen varolan silah sistemlerinde durumu değerlendirmek için bir süre daha beklenebilir ve tamiri mümkün olmayan savaş önlenebilirken, uzay darbe silahlarının kullanılmasıyla savaş kendiliğinden derhal patlak verebilecektir.

"Stratejik Savunma Girişimi"nin hem ABD hem de bir bütün olarak dünyanın güvenliğini güvence altına almaya hizmet edeceğine ilişkin Batı'da dolaştırılan propaganda iddiası gerçek olmaktan çok uzaktır. Bilim reddedilemeyecek bir şekilde kanıtlamıştır ki, nükleer bir savaşta mutlak olarak güvenilebilecek bir savunma aracı olamaz. Çünkü böyle bir amacı yaratmak pratik olarak imkânsızdır. Bu durum, çeşitli ülkelerin bilim akademilerinin yetkili temsilcileri tarafından da doğrulanmıştır. Özellikle ABD Ulusal Bilim Akademisi, Büyük Britanya Kraliyet Derneği, Fransız Bilimler Akademisi ve SSCB Bilimler Akademisi bu görüştedir.

ABD'nin uzayı askerileştirme planları gerçekleşirse, ABD'nin güvenliği daha da artmayacak veya ABD daha güçlü olmayacaktır. Diğer taraf da eli kolu bağlı oturmayacak ve karşılıklı olarak uygun silah türlerini üretecektir. Böylece silahlanma yarışı her alanda artacaktır.

Uzay darbe silahları, uluslararası güvenliği güçlendiremez. Sadece ters tepkide bulunacaktır. Nükleer bir savaşın patlak vermesi tehlikesi artacak, böylesi bir savaşın kazayla başlaması olasılığı daha çok olacaktır. Dünya hem ABD nükleer silahlarının yolaçtığı bir çok kazayı, hem de bu silahların denetim sistemlerindeki teknik hataların neden olduğu yanlış alarmları bilmektedir. Eğer uzay, darbe silahları ile doldurulacak olursa, böylesi hatalar, toptan bir felaketi getirecektir.

Bu nedenle, felaketi önlemek için daha önceden anlaşmak ve araştırmalar da dahil, uzay darbe silahlarının geliştirilmesi, denenmesi ve yerleştirilmesini yasaklamak daha iyi olmayacak mıdır?

Uzayın barış içinde olması mı, olmaması mı? İşte insanlık önünde duran dört dörtlük bir soru. Ve bu soru, Sovyetler Birliği'nin yüzünden ortaya çıkmamıştır. Bunu dünya politikasının gündemine getiren tamamen saldırı göreviyle uzay darbe silahlarını geliştirmeye başlayan Beyaz Saray'dır.

"Yıldız Savaşları" programı değiştirilirse, uzay silahlarının ortaya çıkmasını kaçınılmaz hale getirecektir. Bu da insanlığın, dönüşü olmayan tehlikeli bir çizgiyi aştığı anlamına gelecektir. Bu nedenle uzay darbe silahlarının yerleştirilmesinin önlenmesi sorunu ile, uzayda silahlanma yarışı sorunu büyük bir önem kazanmıştır. Dünyadaki askeri-politik durumun daha da gelişmesi bu konuyla bağlantılıdır.

Uzayda en etkin egemenlik aracı SDI.

Çernobil'den alınan tıbbi dersler

6 numaralı Moskova Hastanesi'ni 6 Haziran 1986 Cuma günü, Çernobil kazasından 39. gün sonra ziyaret ettim ve orada, felâketin radyasyon kurbanlarından bir kısmıyle konuştum, onları muayene ettim. O gün ve diğer günlerde, meslektaşlarım ve ben, kaza kurbanlarına tıbbi tedaviden sorumlu Sovyet hekimleriyle yoğun tartışmalar yaptık. Hem doktorlar, hem de hastalar bize etkileyici şeyler anlattılar.

6 numaralı hastane, kazanın olmasından sonra gelen iki saat içinde haberdar edilmişti. 4 saat sonra, doktor, hemşire ve teknisyenlerden oluşan 230 ekipten ilki yola koyulmuş ve 26 Nisan sabahı erkenden Çernobil'e varmıştı. Tıp ekipleri reaktör bölgesinde 1000'den fazla kişiyi muayene ederek, acil tedavi uyguladı. 24 saat içinde 129 hasta Moskova'daki hastaneye yatırıldı. Kazadan sonraki 48 saat içinde ise bu sayı toplam 299 kişiye ulaştı.

Tıp ekipleri bir yandan da, kurbanların aldığı radyasyon dozlarını tahmin etmeye başladılar. Biyolojik dozimetre, kromozon ve lenfositlerin gösterdiği reaksiyona, bulantı ve kusmanın şekil ve başlama zamanına ve radyasyon yanıklarının genişliğine dayandırıldı.

Hastaların çoğu hastaneye vardıkları zaman bile, hâlâ daha radyoaktif tozlarla bulaşmış haldeydiler. Bu hastaların tecrübeli personel tarafından bile bu tozlardan arındırılması (dekonteminasyonu) zordu. Yanıkları olan ve akut yaralı olanların bakımıyle uğraşırken Dr.Guskova'nın kendisi, 2 rad dozluk radyasyon almıştı. Ekipten iki hekim hastaneye kaldırılacak kadar çok doza maruz kalmışlardı. Bir tanesi sonradan öldü.

Bugüne kadar Çernobil kazası sonucu 26'sı radyasyondan, 2'si de başlangıçtaki patlamadan dolayı olmak üzere toplam 28 kişi ölmüş bulunuyor.

Hastaların çoğunda kombine yaralar vardı. Bütün vücudun radyasyona maruz kalmasına ek olarak, duman ve radyasyon solunması, termal ve radyasyon yanıkları söz konusuydu. Bize söylendiğine göre, kaza anında reaktörün durumu nedeniyle herhangi bir nötron akışı plutanyum veya transuranik radyoizotop serbestleşmesi yoktu. Akut radyasyon yaraları, gamma ve beta radyasyon ışınları nedeniyleydi. Çevrede biyolojik olarak aktif halde bulunan radyoizotoplar arasında solunan Ksenon ve Kripton, vücuda giren İyod, Sezyum ve Stronsiyum vardı.

6 numaralı hastanedeki tıbbi bakım, bizim görüşümüze göre, yetenekli ve insancıldı. Gördüğümüz hastalar 100 ile 100 rad'dan fazla dozlar arasında değişen radyasyon almışlardı. 19'una kemik iliği nakli yapıldı. Hepsine de antibiyotikler ve kan ürünleriyle en son tedavi şekilleri uygulandı. Moskova'nın 5 ana kan bankası yardımcı olmuştu. Bir hasta, çevreden ayrılmış enfeksiyondan korunmak için plastik bir "hayat adası" üzerinde yatıyordu. Bu korkunç yaralar almış insanların psikolojik ihtiyaçlarının da gözönünde bulundurulması beni özellikle etkilemişti. Ailelerini görebiliyorlardı ve hemşireler çok itinalı davranıyorlardı. Hastalar bize yaralarının durumu hakkında bilgi verme gayreti içindeydiler. Yaşadıklarını bize bir bir yeniden aktarmak için açıkça teşvik edilmişlerdi.

Kazanın en çok merakla beklenen sonucu, düşük dozda radyoizotopların serpintisine maruz kalan kişilerde de kanserden ölüm oranının artmasıdır. Düşük doza maruz kalma ile kanserin ortaya çıkması arasındaki sakin dönem, birçok yıl sürer. Kişilerin uzun süre izlenmesi gereklidir.

Ondan akut radyasyon hastalığı ve tedavisi için öğreneceklerimiz olan Çernobil, tıp bilim adamları için, trajik durumun yarattığı "doğal bir deneyim" oluşturmaktadır. Alınacak diğer bir tıbbi ders nükleer bir savaşa koşut olarak çıkarılmalıdır. Her ne kadar Çernobil radyasyon yaralanmasında doğal bir deneyim ise de bu nükleer savaşın aşırı derecede minyatür bir şekli olmuştur. Nükleer patlamaya kıyasla buradaki patlama son derece küçüktü. Buhar patlamasından iki kişi ölmüştür. Büyük bir yangın çıkmıştı amma 100 kişiden daha az sayıda insanı yaraladı. Radyasyon akut olarak 300 kişiden az insanı yaralarken 24'ünü öldürdü. Hâlâ daha 300 yaralı ve yerlerinden uzaklaştırılan 100 bin kişi ile ilgilenmek için büyük güce sahip bir devletin tıbbi kaynaklarına yük olma yanında diğer kaynakları da gerektirmektedir.

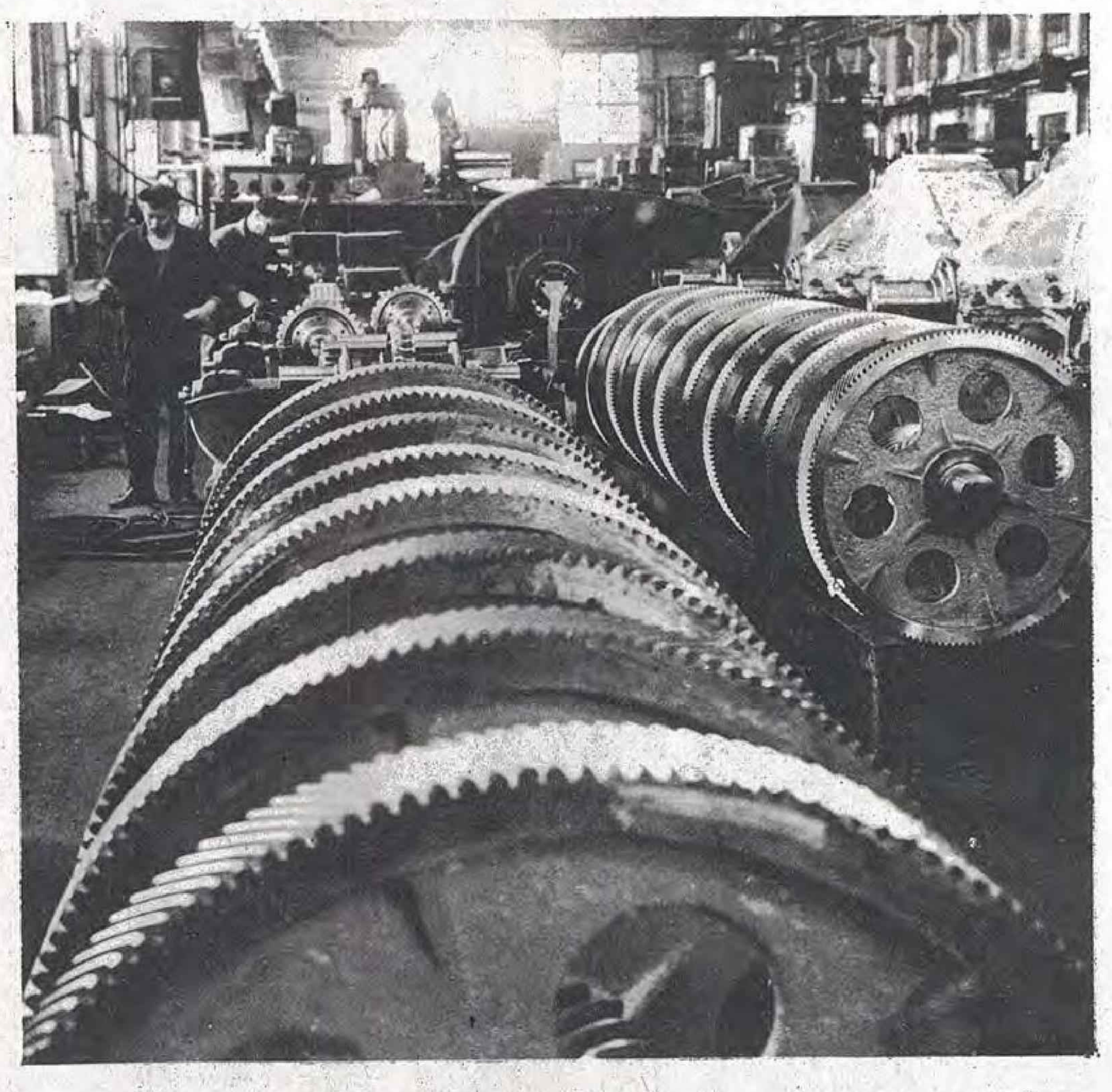
Nükleer bir savaşta anlamlı herhangi bir tıbbi yardım olmayacaktır. Çernobil'de 300 kişi yaralandı. 1 milyonluk bir kent üzerinde patlayacak basit bir megotonluk bir bomba en az 300 bin kişiyi yaralayacak ve 10 binlercesini öldürecektir. Silahlanma yarışının her iki tarafında, bir tane değil 10 bin stratejik silah vardır. Nükleer bir savaş, bin kere on bin Çernobil kazasına eşdeğer olacaktır. Nükleer savaş için herhangi bir uygun tıp planlaması yoktur ve olamaz. Tek tedavi onun çıkmasını önlemektir.

Dr.Michael Mccally
Chicago Üniversitesi
IPPNW-Report

GENÇ İŞÇİLERİN SORUNLARI

Genç işçiler, işyerlerindeki usta, kalfa ilişkilerinin bozuk olmasını, güvencelerinin az oluşunu, kazalardan korunamamalarını, düşük ücret ve yetersiz sportif faaliyetleri en önemli sorunları olarak sıralıyor.

Diyarbakır Sanayi Sitesinde yapılan anket sonucunda, genç işçiler sorunlarının bir an önce çözülmesini istediler.

Yalçın Balcı

Ülkemizde okumayıp da çalışan gençlerimizin sayısı bir hayli fazladır. Ama ne yazık ki bu gençlerimizin sorunları sınırı aşmış bir vaziyette iken bu sorunları ile ilgilenecek kimseler olmadığından kendilerine gazetemizde bir umut kaynağı olmasa da dertleri ile ilgilenmeye sorunlarını dile getirmeye çalışacağım. Evet... Ülkemizde çalışan gençlik kesimi bir hayli fazladır. Yapmış olduğum araştırma neticesinde çalışan gençliğin ortak sorunları şunlardır. (Diyarbakır Sanayi Sitesi'nde yapılan anketten yararlanılmıştır):

Beşinci sorun olarak kendilerinin sportif faaliyetlerden çok uzak olmaları geliyor. Kendileri çalışan gençlik olarak sportif faaliyetlere katılmayı ve spor yapmak için kendilerine sportif alanların kurulmasını istiyorlar. Kendileri "spor bizleri yorgunluk kaynağından az da olsa uzaklaştırıyor ve bedensel fiziğimizi faaliyete geçiriyor" dediler. Ayrıca okuyan arkadaşları gibi müsabakalara katılmak istediklerini söylediler. Bunun yanında kendilerini eğitecek hocaların olmasını da vurguladılar.

Birinci olarak işyerlerindeki usta ile kalfa arasındaki ilişkiler ve işyerlerinin sağlık derecesini bozacak biçimde kirli olmasıdır. Ne yazık ki yapmış olduğum araştırmaya göre işyerinden çıkan gençlerin yüzde kırkı usta ile geçimsizlikten, yüzde otuzu sağlık derecesinin bozulması nedeniyle gençlerin işi bırakmaları, yüzde otuzu ise geçim sıkıntısı yüzünden bu çalışma şartlarına uymayarak çalıştıklarını öğrendik. Kendileri bu durumlarını şöyle dile getirdiler: "Aslında bizler usta ile iyi bir diyalog içine girmek istiyoruz. Bizleri hor görmemelerini ve işyerlerinin sağlık derecelere uygun olmasını diliyoruz."

İkinci olarak güvencelerinin çok az oluşudur. Çalışan gençliğin yüzde sekseni sigortasız olarak işyerlerinde çalışmaktadırlar. Uğradıkları iş kazalarında hafif bir pansuman ile işi bitiriyorlarmış. Çalışan gençliğin yüzde yetmişi geçim sıkıntısından dolayı iş hayatına atılmış ve öğrenimlerini yarıda bırakmışlardır. Diğer bir kesim ise, 18 yaşından küçüklere de sigorta imkânının tanınmasını istiyor. Nedenini sorduğumuzda çalışanların çoğunun babaları çalışmıyor. Sigortadan mahrum kalıyorlar. Geçirdikleri iş kazalarında yaş haddinden dolayı hastaneye gidememektedirler. Evet ama sigortadan başka hastane de var. Örneğin Devlet Hastanesi dediğimizde arkadaşımız bize Devlet Hastanesi'nin parayla fiş kesip muayene ettiğini ve bu ücretin kendileri için pahalı olmasının onları yıktığını söylemektedirler.

Dördüncü bir neden olarak da muayenelerden geçmek istiyorlar. Bilhassa boyacı, oto tamircisi ve kalaycı olarak çalışan genç arkadaşlarımız zehirlenmekle karşı karşıya olduklarını ve her dört ayda bir adli muayeneden geçmek istediklerini belirtiyorlar. Diğer işyerlerinde çalışan gençler ise altı ayda bir adli muayeneden geçmek istiyorlar.

Üçüncü neden olarak asgari ücretin altında çalışmalarıdır. Ne yazık ki bir çok gencimiz düşük ücretle çalışmaktadırlar. Kendileri bu ücretlerin artırılmasını istiyorlar. Çünkü masraflarını karşılamak için verilen ücretlerin kendilerini zor durumda bıraktığını söylemektedirler. Hayat şartlarının verdiği pahalılık karşısında, kendilerine ödenen ücretin az olmasından yakınıyorlar. Ayrıca bazı genç arkadaşlarımız işyerlerinde bazen 12-13 saat çalıştıklarını söylüyorlar.

Ayrıca fazla para almadan Pazar tatilinde bile işe getirtildiklerini söylediler. Kendileri ise normal işçiler gibi 8 saat çalışmak ve ayrıca fazla çalıştıkları süre içinde ek ücret almak istiyorlar. Bazı uyanık işyerlerinin kendilerine fazla ücret ödemediklerini söylediler. Onlar bu konulara açıklık getirilmesini ve bizim aracılığımızla seslerini duyurmak istiyorlar. Aslında çalışan gençliğimizin birçok sorunları vardır. Ama kendileri için önemli olan bu beş maddeye açıklık getirilmesini istiyorlar ve herhangi bir girişimde devlet tarafından destek olursa, kendilerinin de katkılarının olacağını söylediler.

Ben de çalışan gençliğin bu sorunlarına candan katılıyorum. Çünkü bu sorunlar gerçekte her gün karşılaştığımız sorunlardır. Bu sorunlarına açıklık getirilmesini isteme haklarının olduğu kanısındayız.

Ayrıca çalışan gençliğimizin değinmediği ama bizim değinmek istediğimiz bir konu var. Askerliğini yapmış olan gencimiz ileride elbette yuva kuracak kendi işini kendi yapacaktır. Ama iş kuracak para nereden bulacak? Bu konuyu bazı genç arkadaşlarımıza sorduğumuzda kendilerinin faiz ile bankadan para alacaklarını söylediler. Faiz oranlarının çok yüksek olması ve kısa vadeli olmasının kendilerini müşkül duruma soktuğunu söylediler. Kendilerine özel olarak sermaye verebilecek kurumların kurulmasını istiyorlar. Bence bu istekleri olmayacak bir şey değildir. Çünkü hepsinin sorunları apaçık ortada, gözle görülür ve karşılaştığımız konulardır. Kendileri Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın devlet desteğindeki yatırımlarını bekliyorlar. Sorunlarının hepsine olmasa dahi bir kısmına çözüm bulunması bizleri memnun edecek bir olaydır.

TORNAMIZDAN

Güven Pektaş

PARTİ VE SENDİKA

Bu yıl doğanın ve toplumun ısınması birbirine denk düştü. Bir yandan Nisan çiçekleri dalları, mavi bulutlarıyla baharı müjdelerken, diğer yandan ülkemiz insanı attığı seçim tokatı ve yaygın işçi direnişleriyle politikada baharı müjdeledi.

Seçimlerin en önemli sonucu halkın büyük bir çoğunlukla 12 Eylül faşizminin devamcısı olan ANAP'a hayır demiş olmasıdır. Kuşkusuz bu oylarda emekçi insanların payı belirleyicidir. Özellikle son sekiz yılda çalışanların büyük kısmının genç insanlar olması ülkemizin yarını için umut verici. Bütün bu umutlu gelişmelere rağmen önemli bir eksikliğimizi de vurgulamak gerek. Emeğin ve emekçilerin çıkarlarının gerçek savunucusu partiler seçimlerde varlık gösterememişler meydanı burjuva partilerine bırakmışlardır.

Son günlerin en önemli olaylarından biri de gittikçe yığınsallaşan ve yaygınlaşan ekonomik-demokratik istemlerin belirleyici olduğu işçi eylemleridir. Sendika yada fabrika insiyatifleriyle gerçekleşen bu direnişler yukarıda da değindiğimiz gibi, işçi sınıfının bu haklı direnişlerinde onun sesini siyasi platformlarda duyuracak, işçi sınıfının eylemlerini siyasal, sosyal kazanımlar sağlayacak zeminlere yaymayı amaçlamış yasal bir emekçi partisinin olmayışı yarınlarımız adına ciddi bir sorun olarak duruyor.

Eğer iki noktada durumumuzu sağlamlaştırabilirsek üretenlerin yönettiği bir ülkeye ulaşma gayretimiz daha da verimli olacaktır.

a) Sarı Türk-İş'in değiştirilmesi ve sendikal birliğin sağlanması

b) İşçi sınıfı siyasi hareketinin merkezi birliğinin sağlanması, yani birlikte, yasal işçi sınıfı partisinin kurulması.

İşçi sınıfı siyasal ve sendikal birliğini sağlamadığı sürece mücadelesi bölükpörçük, verdiği aldığından daha fazla olan bir çaba olacaktır.

Önümüzde yine önemli iki gün var. İşçi sınıfının burjuvaziye yumruk gibi patladığı İki gün: Şanlı 15-16 Haziran direnişi. Anlamına yaraşır şekilde kutlamak için şimdiden hazırlıklara başlayalım.

alanlardaydım bu 1 MAYIS
özlemle dostlarımı aradım
bulduklarımı harmanlarken
yitirdiklerimi "aramızdalar"
diye haykırdım.

Kopan parmağıma 'ezik' dediler

Zeynep Poyraz

Memleketim olan Malatya'ya bir mektup geldi. Mektup abimden gelmiş. Abim ortaokula gitmemi istemiyormuş. Zaten aile durumumuzda beni okutmaya müsayit değil. Otobüs bileti için para göndermiş. Otobüse atladığım gibi ver elini İstanbul.

Abimin yanına geldim. abim hem üniversitede okuyor hem de çalışıyor. Aileme yardımda bulunabilmem için hemen bir kuaförde işe başladım. 14 yaşımda hayat mücadelesine atılmış oldum. İşe alışmak epey zamanımı aldı. Robot gibi olmamı istiyorlar. Müşteri gelince asker gibi kapının yanında bekliyor onlara hoş geldin diyordum. Onlara hiç bir bakımdan uyamıyordum. Bazen komplekse kapıldığımı bile hissediyordum. Sadece öğlen yemek saatlerinde rahat ederdim. Bakkalımız iyi bir insan, rahatlıkla açılabiliyordum. Liberal bir insan olması bana daha bir güven veriyordu. İlgi beklediğim abimi tanımaz olmuştum. Haftalığıma el koyuyor. Bana sadece bahşişler kalıyor. Gitgide yabancılaştığım bu ortamdan tiksinmeye başladım. Kısa zamanda da işten çıktım. Bakkal amcanın yanına çırak olarak girdim. O kadar iyilerdi ki, ailemin içinde bile bu kadar rahat değildim. Kısa zamanda işi çok çabuk kavradım bütün işleri tek başıma yapıyordum. Ortalığın temizliği, günlük yüz dairenin hesabı, gazetelerin iadesi, günlük alınanların deftere geçilmesi.

Zaman geçtikçe daha profesyonel oluyordum. Ama bu çalışmamın karşılığını alamadığımı da biliyorum. Bir insan ben liberalim, işçime iyi davranıyorum demekle sorumluluklarını yerine getirmiş olmaz. Sabah saat altıdan akşam onbir onikiye kadar çalışıyoruz. Sigortam yok akşam yemekleri hariç kendi cebimden yiyiyorum. Ellibinlira maaş alıyorum. Şaka değil bunlar gerçek. İlk zamanlar, olsun bana baskı yapan yok diyordum. Ama zamanla durum değişti. Üstüne düşen görevi yapmadan "işte bu yanımda çalışanlara yardımcı oluyorum bir ihtiyacı olsa hemen alıyorum demekle sorumlulukları yerine getirmiş olmaz. Bu önemsemememenin acısını bir gün sipariş götürürken fazlasıyla çıkarmış oldum.

Telefonla sipariş geldi. İstenilenleri hazırladım. Apartmana girdim. Üst kat olduğu için asansöre bindim. Kapıyı nasıl kapamak istediysem parmağım kapıya sıkıştı. Orta parmağım oynak yerinden koptu. Soğuk kanlı davrandım. Kopan parmağımı alıp bakkala gittim. Çok korktular hemen hastahaneye gittik. Kopan parmağımı yerine sardılar. Ezik dediler. Halbuki ezilmemişti. Ben ezilmedi dediysemde yok yavrum ezik dediler. Parmağımı dikebilirlerdi. Ama ezildi diye önemsemediler. Küçük olduğum için ben de bir şey yapamadım. Beni kafaya almaya çalıştılar, tazminat davası açmamızdan çok korktular. Ben de abimle konuşayım, abim birşeyler yapar dedim ama hiçbir şey yapmadı. Bir şey olmaz az ucundan gitmiş demekle yetindi.

Ay sonunda gününü kaçırmadan maaşımı almayı unutmaz hiç. Üçgün bile dinlenmeden tekrar çalışmaya başladım. Sömürüden baskıdan söz eden birinin bana böyle umursamaz olması beni yiyip bitiriyor. Küçük olduğum için de bir şey yapamadım. Son çareyi tekrar yarım kalmış parmakla memlekete dönmekte buldum. Ezik ve üzgün.

Bursa Vanpres işçileri:

HAKLIYIZ GREVDEYİZ

Bursa'da yaklaşık iki aydır devam eden Vanpres grevindeki grevci işçileri Gençlik Dünyası Bursa Bürosu'nun işçi servisinden arkadaşlar topluca ziyaret ettiler. Grevdeki Vanpres işçileriyle dayanışmanın en güzel örneğini vererek, maddi ve manevi yardımda bulundular, işçilerle sohbet ettiler. Dayanışma içindeki işçiler "işçiler elele genel greve" diyerek hep birlikte slogan atıp birlikte şarkı söylediler. Grevdeki işçilerle yaptığımız röportajı sunuyoruz.

G.D: Greve hangi amaçla çıktınız?

Hasan: Biz işyerinde asgari ücret alıyorduk. Sendikamız toplu sözleşmede anlaşamadı, işveren bize % 60 gibi bir zam önerdi, bizde kabul etmedik. Ve sendikaya baskı yaparak grev kararı aldırdık. Grev kararı alındıktan sonra işten atılan onsekiz arkadaşımızın geri alınmamaları halinde grevimizi sürdüreceğiz. Haklı ve kararlı mücadelemizden hiçbir güç bizi geri döndüremez.

G.D: İşverenin size karşı tavrı nedir?

Hasan: İşveren sürekli grev kırıcı hareketlerde bulunuyor. İlk günler fabrikanın içinde su ve tuvalet ihtiyacımızı yasakladı. Fabrikadaki tüm bekçileri seferberlik ilan edilmiş gibi silahlarla donattı. Malatya'dan özel olarak fedai getirdi. Ve en son oynadığı oyun "işyerindeki makinaları bir başkasına sattım" diyerek makinaları söktü ve depo diye tuttuğu yere kurdu ve sendika bizim baskımızla işvereni mahkemeye verdi. Şu anda mahkeme devam ediyor. Bizi buraya kim ziyarete gelse işveren telefonla fabrika bekçisine sorar. Kaç kişi olduğunu sayar.

G.D: İşveren başka biryerde depo tuttu dediniz üretim devam ediyor mu?

Mehmet: Fabrikada üretim tamamen durmuş vaziyette. Fakat depo diye tuttuğu yerde üretimi devam ettiriyor. Burada bulunan makinalar çalışmıyor, bizler sizlerin sayesinde ayakta durmaya çalışıyoruz. Bizlerin tek istediği işçilerin birlik ve beraberliği. Bizi bu zor günümüzde ziyaret edip desteklediğiniz için hepimiz teşekkür ederiz.

G.D: Biz teşekkür ederiz.

SENİ YAŞAYABİLMEK

Her yıl 1 Mayıs'da "Acaba seneye nasıl olacak?" diye düşünürüm. Yine 1 Mayıs alanını, alanları bizden önce tanklar, panzerler, çelik yelekliler mi dolduracak diye...

Yaşayamadığım birşeyin özlemini duyarım.

Pırıl pırıl, güneşli bir havada yüzbinlerce işçi meydanlarda. Mutlu yüzler, parlayan gözler. En güzel, en temiz giysileriyle halay çekenler: Coşku ve yaşam mutluluğunu haykıranlar.. Hep bir ağızla söylenen marşlar.

"Bir Mayıs, bir Mayıs
İşçinin, emekçinin bayramı"

Vur... Vur... diyerek coplarla yığınlara saldıran, kırmızı görmüş boğa gibi zıvanadan çıkan canilerin olmadığı bir, 1 Mayıs. Belki alınırım düşüncesiyle hazırlıklı ya da korkuyla alanlara gidilmeyen...

Ne dayanışma gecelerinin engellenmesi, ne "Bahar Bayramı" düzmecesi, ne de 1977'lerdeki gibi onca insanın katledilip yüzlercesinin yaralanması olaylarının tekrar etmeyeceği bir 1 Mayıs. Ne de tek başına kırmızılar giyinip, bir Mayıs marşını içinden mırıldanarak kutlamak zorunda kalmadan...

Karanfillerle bezenmiş insanlar ve alanlar. Yıllarca önce kazanılmış hakları olan bayramlarını korkusuzca kutlamanın çoşkusu ve bu uğurda kaybedilen dava arkadaşlarına olan sorumluluklarını yerine getirmenin kıvancıyla alanları dolduran insanlar.

Aynı özlemi duyan, düşündükçe içi kıpır kıpır olan, artık bu özlemi yüreğinde taşıyamayacak hale gelenler hepinize merhaba! Merhaba işçiler! Merhaba mücadelenin doruk günleri!

1 MAYISLARA

Tarihe kanlı 1 Mayıs olarak geçen 1 Mayıs 1977 yılından 12 yıl sonra 1 Mayıs 1989'da devletin resmi güçleri tarafından bir kez daha kana bulandı. 1 Mayıs sabahı tüm İstanbul sokak sokak, fabrika fabrika işgal altına alınmıştı. Kolluk görevlileri bekçisinden müstahdemine, askerinden polisine kadar saldırı için hazır hale getirilmişlerdi. Panzerler, askeri araçlar, tabancalar ve sopalar "basit" birer suç aleti olarak işçiler, öğrenciler ve aydınlara karşı acımasız bir şekilde kullanıldılar. Bir gün öncesinden polisin silah kullanacağı belli olmuş, basına kadar sızmıştı. Devletin en yetkili kişilerinin provakatif açıklamaları kamuoyu tarafından tepkiyle karşılanıyor, sendikalar 1 Mayıs'ı kutlamaya kararlı olduklarını açıklıyorlardı. 1 Mayıs sabahı alanlara sadece özlem ve umutlarını getirmiş binlerce insanın üzerine polis seri ateşlere girişip, makinalı tabancalar kullanıyordu.

Haftalar önce başlayan 1 Mayıs çalışmaları sekiz sendikanın öncülüğünde yürütülüyordu. Yasal bir mitingin yapılması ve bunun Şişli Abide-i Hürriyet meydanında olması için ısrar ederken, bazı sol gruplar ise bunu Taksim'de gerçekleştireceklerini söylüyorlardı. Son güne kadar basın açıklamaları, ilanlar ve kamuoyu çağrıları ile 1 Mayıs'ı izin verilsin, verilmesin kutlayacaklarını açıklayan tertip komitesi, aynen geçen yıl olduğu gibi bu yılda herkes alanlarda toplanmışken kapalı kapılar ardında düzenledikleri basın toplantısı ile mitingten vazgeçtiklerini açıklıyorlardı. Bu gelişmelerden habersiz binlerce kişi ise yürüyüşün başlaması için tertip komitesinin gelmesini bekliyorlardı. Tertip komitesinin tutumunun anlaşılması üzerine Mecidiyeköy'de toplanan binlerce kişi saat 11.00'de "Yaşasın 1 Mayıs" sloganını atarak yürüyüşe geçtiler. Saldırıya geçen kolluk kuvvetleri yürüyüş kolunu ikiye böldüler. Hemen toparlanan büyük bir grup mitingin yapılacağı Abide-i Hürriyet'e doğru yürüyüşe geçti. 500 metrelik yolu düzenli sıralar halinde "Yaşasın 1 Mayıs", "İşçiler Elele Genel Greve", "Kahrolsun Faşizm" sloganları atarak, elçırparak geçtiler. Yollarda ve apartmanlarda bulunan insanlar 1 Mayıs güçlerini alkışlayarak destekleri veriyorlar ve sıralara dahil oluyorlardı. Abide-i Hürriyet meydanına gelmeden tekrar çevik kuvvetin saldırısıyla karşılaşan bu grup Şişli istikametine doğru yönelerek, orada toplanan diğer gruplarla yürüyüşe devam ettiler. Mecidiyeköy'de kalan diğer grup ise çeşitli sloganlar haykırarak yolu kapattılar. Tekrar sıra oluşturarak polisin oluşturduğu barikatı aşmaya çalıştılar. Daha sonra polisler arasında Otomobil-İş Sendikası'ndan konuşan bir yetkili 1 Mayıs'ın kutlandığını ve dağınılması gerektiğini bildirdi. Tepkiyle karşılanan bu tavır üzerine polis tekrar saldırıya geçti. Taksim'de gelişen olaylarda ise polis sopa ve silah kullanarak 1 Mayıs güçlerini dağıtmaya çalıştı. Ve 1 Mayıs şehitlerimiz burada yere düştü.

1 Mayıs 1989, eksiklikleri ve ileri atılımlarıyla demokrasi güçleri açısından gerçekten dersler çıkarılıp sonuçların irdelenmesi gerekir. 1 Mayıs 1989'un bizce en önemli yanı gelişen işçi sınıfı hareketinin ekonomik yönelimi ile 1 Mayıs'ın sınıf karekterinin çakıştığı bir yıl olmasıdır. 1 Mayıs 1989'da 1 Mayıs'ın kamuoyuna maledilmesinde azımsanmayacak adımlar atılmıştır. En son gün 12 Eylül güçlerine teslim olmalarına rağmen sekiz sendikanın merkezi düzeyde çalışmaları, SHP ve diğer siyasi partilerin 1 Mayıs'a sahip çıkmaları, basının ilk defa 1 Mayıs'ı "komünistlerin bayramı" olmaktan çıkaran olumlu yaklaşımları, tabanın zorlaması sonucu istemesede ilk defa 1 Mayıs üzerine demeç vermek zorunda kalan Türk-İş Başkanlık Kurulu bu adımların en önemlileri. Ayrıca bu yıl 1 Mayıs sadece alanlarda değil, işyeri birimlerinde yığınsal olarak kutlandığını görüyoruz. Ve nihayet 12 Eylül'den 8 yıl sonra işçi sınıfının direniş eylemleri, 1 Mayıs'ları ile gösterdiği tavır sınıf olduğu için sınıf olmaktan çıkıp, kendisi için bir sınıf haline gelmekte olduğunun bir göstergesi olmuştur.

Geçen yıl sendikaların oluşturduğu tertip komitesi ile DİSK yöneticilerinin, bu yılda Türk-İş içersinde muhalefet eden sendikalar ile bağımsız sendikaların gösterdiği tutum aynıdır. Sınıfı ayrı yolda terkedip kaçmak. Bugün ilerici olarak bilinen sendikaların bile işçi sınıfına layıkıyla önderlik edemedikleri bir kez daha ortaya çıkmıştır. Sınıfın kendiliğinden gelişen hareketlerine bile önderlik etmekten yoksundurlar. Gücünü sınıfından değil, sosyal demokrasinin kaypaklığından alan bu sendikacıların bu tutumu sergilenmeli ve hesap sorulmalıdır. Gelecek 1 Mayıslarda sendikaların bu ikircikli tutumlarına karşı önlemler alınmalı, kitleler ortada bırakılmamalıdır. Üstelik bu yıl 1 Mayıs'ta da işyerlerinden işçilerin toplu halde getirilmesi mümkün olmamıştır.

Eksikliklerine gelince; ülkemizde 2 yıldan beri 1 Mayıs'ın 2 ayrı güzergah halinde kutlanmasının sonuçları ortadadır. 1 Mayıs'ın evrensel özelliği bizim istek ve siyasi anlayışımız dışında belirleyicidir. Bir ülkede iki ayrı 1 Mayıs olamaz. Bunun muhakkak ortadan kaldırılması gerekir. 1 Mayıs'ın gerçekten sınıfın bayramı olduğunu ve sendikalar tarafından düzenleneceğini bilmek gerekir. Sendikaların "reformist", "revizyonist" olmaları bu gerçeği değiştirmez. Meselenin özünü kavrayamayanların olayın sadece sonuçları ve görünümleri ile uğraşmaları gereksizdir. 1 Mayıs burjuvazinin ısrarla göstermeye çalıştığı gibi devrimcilerin "ihtilal provaları" yaptıkları bir gün değil, işçilerin kendilerine sahip çıktıkları ve birlik içersinde coşku ile kutladıkları bir gündür.

Her zaman söylenir. Ülkemizde demokratik hak ve özgürlükler tabandan gelişen halk hareketleri sonucunda elde edilememiştir. Böyle olduğu içinde zahmetsiz elde edilen haklar zamanı gelince ortadan bir anda kaldırılır. 1 Mayıs'ın tarihçeside böyledir. 1960-1970 dönemi arasında 1 Mayıs kutlamaları hiç yapılmamıştır. 1976 yılında ise gelişen nispi demokratik ortamın sayesinde DİSK'in ilk yasal başvurusu kabul edilerek 1 Mayıslar yığınsal olarak kutlanmaya başlanmıştır. 12 Eylül'den sonra yasaklanan 1 Mayıs geçen yıla kadar çeşitli biçimlerde ama daha çok siyasi örgütler tarafından kutlandı. İlk defa geçen yılla başlayan 1 Mayıs hakkının kazanılması mücadelesi göze göz dişe diş bir şekilde sokaklara yansımaya başladı. 1 Mayıs'ın 100. yıldönümüne raslayan '89 1 Mayıs'ı da bu anlayışa uygun olarak sokak sokak, fabrika fabrika, Türkiye'nin her bir tarafı 1 Mayıs alanı haline çevrilerek kutlanmaktadır. 1 Mayıs adım adım mücadele edilerek kazanılmaktadır. '89 1 Mayıs'ı hepimize kutlu olsun. '89 1 Mayıs'ı ve çıkarttığımız dersler üzerine kapsamlı bir değerlendirmeyi gelecek sayımızda sunacağız.

İşçi sınıfı

Baştarafı 1. Sayfa'da

rilmesine ilişkin düşüncelerimizi açıklayacağız.

Elimizdeki bir veriye göre, bugün kamu sektöründe çalışan işçilerin yüzde 87'si 27 yaşın altında ve bu işçilerin yüzde 83'ü ANAP tarafından işe alınmış. Veriler eylemci kitlesinin çoğunlukla genç işçilerden oluştuğunu gösteriyor. Ülkede ortalama kıdem süresinin 7 yıl olduğu gözönünde tutulursa bu verilerin yanlış olmadığı ortada. Bununla dolaysız ilintili olan bir başka gerçekte, ANAP tarafından işe alınmış olan çoğunluğun, yine ANAP tarafından uygulanan ekonomik stratejiye açıkça karşı çıktıkları ve Özal'ın ucuz işgücü cenneti olmakla övündüğü ülkemizin geleceğinde insanca bir yaşam istedikleri olgusudur.

Eylem biçimlerine bakıldığında, yumuşak ve şiddet içermeyen biçimlerin ustalıkla ve tek gövde gibi uygulandığını görüyoruz. Eylemlerin kamuoyunda desteklenmesinin önemli nedenlerinden biridir bu. Ancak en önemli desteğin yıllardır insan yerine konmayan emekçi yığınların durumunun kamuoyu tarafından bilinmesinden kaynaklandığını, sadece işçilerin değil, geniş halk yığınlarının tepkilerinin dile getirilmiş olmasının rolü büyüktür.

Anayasa'nın ve yasaların tüm kısıtlama ve yasaklarına rağmen sınıf, yaratıcılığını bir kez daha ortaya koymuş adeta yasa koyucularla dalga geçmiştir. Uygulanan eylem yöntemlerinin çoğu daha önce başka bir ülkede rastlanmamış yöntemlerdir.

Direnişlerin yaygınlaşmasından bir süre sonra sorulan soru, "yeni bir 15-16 Haziran mı?" olmuştur. Bilindiği gibi 15-16 Haziran olaylarının odağında kısıtlanması için yasa hazırlıklarının yapıldığı sendikal hak ve özgürlüklerin korunması yatıyordu. Yaşadığımız gerçeklik ise doğrudan doğruya ekmek kavgasıdır. Ancak sınıf sadece ekmek kavgasıyla da yetinmiyor. Ekmek ve özgürlüğün bağını anlamıştır. Önümüzdeki günlerde eylemler anlaşmayla veya gizli pazarlıklar sonucu satılmayla durulsa da gücünün farkına varmış olan işçi sınıfı ikinci dalgada önüne hedef olarak, demokrasiyi, sendikal hak ve özgürlükleri koyacaktır. Burjuvazinin sözcüleri ve burjuva basını şimdilik işçileri destekler görünüyorsa da bu kesimlerin şimdiden telaşlandıkları ve bu konuda kendince planlar yaptıkları göz ardı edilmemelidir.

Ayrıca 15-16 Haziran olayları farklı politik bir ortamda meydana gelmişti. Kendini tekrarlayan 19 yıl önceki olaylar değil, işçi sınıfının ekonomik-demokratik savaşımıdır.

İşçi eylemleri bugün burjuvazinin partilerince ve sözcülerince de destekleniyor. Ancak bu desteğin arkasında kimsenin karşı çıkamayacağı haklı istemler ve ülkenin içinde bulunduğu erken seçim platformunda oy hesabı yatıyor. İşçi eylemleri demokratik içeriğini öne çıkardıkça kimin dost, kimin düşman olduğu açığa çıkacaktır.

Son işçi eylemlerini benzerlerinden ayıran en önemli ve bizce altı çizilmesi gereken bir başka gerçekte eylemlerin, İstanbul'dan Mardin'e kadar ulaştığı yaygınlıktır.

Eylemler sendikaların insiyatifinden çıkmıştır. Düzenleyiciler sınıf bilinçli, deneyimli işçi önderleridir. Türk-İş'in oyalayıcı ve uzlaşma arayıcı tavrı işçileri kaygılandırmakta çözümler aramaya itmektedir. Bizce doğru tavır, sendikanın işçiyi satmasını engelleyen tavır, işçinin sendikalarına sahip çıkarak onu işçiden yana, savaşkan örgütler durumuna getiren tavırdır. Türk-İş en kısa zamanda sarı sendikacılardan arındırılarak gerçek bir sendika durumuna getirilmelidir.

Bugün ekonomik kanalda yürüyen işçi hareketi kendini siyasi kanalla tamamladığı sürece kalıcı başarılar elde edebilecektir. Ancak burda görev işçi sınıfı sosyalistlerinindir. Ülkenin bugün her zamankinden daha fazla ihtiyacı vardır merkezi siyasi önderliğe.

Evet, sınıf, görevinin bilincinde ve bu görevi hakkıyla yapıyor. Şimdi sıra sınıfın siyasi önderlerinde.

Sheffield çılgınlığı

Baştarafı 1. Sayfa'da

mun insanları stadın açılan kapısından içeriye saldırdılar ve dehşet...

Futbol artık normal bir sporun sınırlarını aştı. Üyelerine ve çalışanlarına her yıl milyonlarca dolar kazandıran bir endüstri oldu. Artık sıradan futbol seyircileri hapishane mahkûmları gibi korunuyor. Paris'teki Parcdes Princes Stadyumu spor ve dinlenme tesisinden çok yüksek teknolojiye sahip bir hapishane görünümünde. Geçen yıl İngiliz polisi 200 Dutch taraftarını evlerine göndermek için özel tren kullandı. Batı Avrupa'da stadyum çevrelerinde bira satışları yasaklandı. Ayrıca son on yılda futbol büyük bir iş kolu haline geldi. Platini gibi oyuncular oyun başına milyonlar alıyor. Spor aletleri ve parfüm reklamlarıyla zenginliklerini iyice artırıyorlar. 1990 Dünya Kupası için İtalya'da 600 milyon dolar harcandı. Sporun reklam değeri öyle büyük ki, hiç kimse para akışını kesebilecek birşey yapamıyor. Futbolun reklam aracı haline gelmesi fanatik seyircileri iyice vahşileştirdi. Futbol holiganizmi ilkin İngiliz olayı olarak kabul edildi. Şimdi ise İtalya, Hollanda F.Almanya ve Fransa'da da kendini hissettiriyor. Derikafalılar ve fulltime ajitatörleri futbol şiddetini sürdürenler arasında. Fakat Sheffield Stadyumu'nda faciaya neden olan 3000 Liverpool fanatiğinin içinde genç işçiler de vardı. Olaylar ayaktakımına bilet verilmemesi üzerine başladı.

Belçika trajedisinden beri otoriteler epey deneme yaptılar. Büyük maçtan önceki gece fanatikler için çadır kent kurmaktan, oyun alanlarıyla seyircilerin arasına 10 yardlık çukurlar kazmaya kadar. Bazı Alman stadyumları şimdi, özel yapılmış, kalabalığa geçit verebilecek parmaklıklara sahip. Bunlardan biri Sheffield'deki faciayı önleyebilirdi belki. Fakat bu yaklaşımların hiçbiri sorunu çözmedi ve çözemeyecek de.

Futbol çılgınlığı psikolojik bir hastalık halinde ve şimdilik Batı kapitalist ülkelerde yaygın durumda. Bu sorun ancak ve ancak futbolun bir kitle sporu olarak anlaşılmasıyla çözülebilir. Futbolu kurtarsalar, insanı kurtaramazlar. Yarattıkları insan tipini bile kontrol edemiyorlar çünkü.

Çağdaş tapınaklarda

Baştarafı 1. Sayfa'da

çökmüş seyircilerin izlediği ve en çok ilgi gösterilen filmler arasındaydı.

Festivalin ilgiyle izlenen filmlerinden birisi de Martin Socorsese'in Günaha Son Çağrı'sıydı. Kazancakis'den bir uyarlama sunan Socorsese İsa'nın mesihliğine karşın hepimiz gibi acı çeken bir insan olarak anlatılmasından yola çıkarak o ünlü ve oldukça tepki toplayan sahneyi çeker ve Moda sineması "Müslüman Gençler" in saldırısına uğrar. (İsa çarmıha çekilmişken bir düş görür. Düşünde Maria Magdalena ile evlenmiştir ve sevişiyordur.) Böylece festival 'ilk günahını' işlemiş olur. Festival yarışma jürisi düzenlediği panellerde 'yönetmenin senaryo ile organik bir bağı olduğu fakat, ortaya çıkan filmle senaryo arasında yönetmenin yaratı farkının olması gerektiği' belirlemeleri yapıldı. Zaten Scorsese ve Rüşdü'nün yaptıkları bundan farklı birşey değildi...

Uluslararası Film Yarışması (Altın Lale) bölümünde jüri en iyi film ödülünü "kötünün iyisi" anlamına gelen bir açıklamayla Srdjan Karanoviç'in "Filmin adı yok" adlı filmine verdi. Politik filmlerin ağırlıklı olduğu festivalde jüri, aradığı estetik bütünlüğü bulamamaktan yakındı.

İşte bir festival de böyle bitti. Teknolojik buluşlarla küçülen dünyada sinemanın önemi git gide artmakta. Evrensel sanatın en rahat ve çarpıcı öğelerini gözlerimiz önüne çabucak serebilen sinemanın izleyicilerini bu evrenin kapısından kovsalar bacasından girecekler. Bilet fiyatları 4000 TL'de olsa bugünden para biriktirmeye başlayacaklar. Çünkü Bertolucci'nin dediği gibi "sinema salonları sanat ayinleri yapılan çağdaş tapınaklardır". Gerçekten de sinema seyircisini çarmıha gerer ve filmin tamamıyla seviştirir.

Sinema salonlarının işhanı yapıldığı bir ortamda yapıldı festival... Dejenere kültür ortamında yapıldı festival.. İyi ki yapıldı festival.

Kadın Kurultayı

-Yasalarda
-Siyasal Yaşamda
-Kültürel yaşamda (bilimler, sanat, dil)
-Din
Ekonomik Yaşamda Kadın
Kürt Kadınların ezilmişliği
Ailenin Sorgulanması
Kadın Cinselliği
Kadınlara Yönelik Şiddet
Talepler Bildirgesi
Kadınların özgürleşme/ kurtuluş perspektifleri
Örgütlenme perspektifleri ve kadın hareketinin gündemi
Kapanış Bildirgesi

Merhaba Umut

Baştarafı 1. Sayfa'da

nin örgütlü gençliği yıldıramayacağını söylediler.

Grup Merhaba'nın özgün müzikleriyle coşan gençlik, gruba eşlik etti. Ozan Muzaffer ÖZDEMİR de gençliği ve halkı coşturan türkü ve şiirleriyle büyük ilgi topladı. Ayrıca Antalya'da gençliğin kurduğu 30 kişilik Ekin Müzik Topluluğu da salondaki konukların beğenisini kazandı.

Şölenin hazırlıklarını yapan kişiler polis baskısının yoğun olduğunu söylerken, şölenin tertip sorumlusu arkadaşımız bir müddet göz altına alındı. Polisin büyük tehditi altında yapılan şölen onca baskıya karşın başarıyla sonuçlanmıştır.

Ayrıca Burdur kentinden gelen yüzelli kadar üniversite öğrenci temsilcisi şenliğe ayrı bir renk kattılar.

Merhaba Umut şöleninde Burdur'daki üniversite öğrencilerine yapılan faşist saldırı kınanmış, öğrencilerin örnek mücadele dayanışmaları kutlanmıştır. Ülkemizde yapılan bütün Merhaba Umut şölenleri mücadelemize ışık tutuyor. Tüm dostlara merhaba.

Kızılordunun çelişkisi

Baştarafı 1. Sayfa'da

ler.

Genellikle Rus ve Ukrayna folklorundan örnekler sunan ve yorumladıkları halk şarkılarıyla görkemli bir estetik oluşturan koro hemen her parçadan sonra ayakta alkışlandı. Bilet fiyatlarının onbin lira olması rüküş bayan ve erkekleri çoğunluk kılmıştı. Kapıda bekleyen biletsiz gençler ise bir şekilde içeri girmeyi başarmıştı. (başarmıştık)

Askerlik her ne kadar bir sanat olarak belirlense de Kızılordu Korosu sanatçı 'asker'lerden oluşuyordu ve Evren'in dediği gibi gösterilerini bitirdikten sonra asker selamı değil, sanatçı selamı veriyorlardı. Neyse bu söz bana Evren'in Picasso'nun tablolarıyla ilgili yorumunu hatırlatıyor, o nedenle fazla üzerinde durmayacağım.

Kızılordu Korosu Sovyet Devriminin ta içlerine ve en sıcak alanlarına doğru taşırken bizleri, aynı zamanda 'Devrim-Barış' bütünselliğini de gözler önüne seriyor. Kontrgerillalar ile Kızılordu arasındaki fark burada. Halkların tek tek ulusal-evrensel motiflerini bireysel yetilerin kolektif uyumu içinde sergiliyor koro. Hem de tamamı şan eğitim görmüş, Bolşoy'dan geçmiş, üstün dans eğitimi almış ve bini aşkın repertuara sahip sanatçı askerlerle birlikte... Gerçekten Kızılordu korosundakiler asker falan değiller fakat tam anlamıyla sanatçı da değiller. Çünkü; Güney Afrika'da, Nikaragua'da... ateş üstünden atlayan çocukların anneleri telaşlı, anneleri özgür değil. Bu nedenle özgür değil Kızılordu sanatçıları. İşte bu çelişkinin ürünü Kızılordu ve korosu. Bu çelişkiyi yaşıyorlar ve yansıtıyorlar. Evren'in anlayamadığı da bu. Hem sanatçı hem asker. Daha çok sanatçı, daha özgür sanat için asker...

ATA YILDIRIM
(1959-1976)

Günler ağır.
Günler ölüm haberleriyle geliyor.
En güzel dünyaları
yaktık ellerimizle
ve gözümüzde kaybettik ağlamayı:
bizi bir parça hazin ve dimdik bırakıp
gözyaşlarımız gittiler
ve bundan dolayı
biz unuttuk bağışlamayı...
Varılacak yere
kan içinde varılacaktır.
Ve zafer
artık hiçbir şeyi affetmeyecek kadar
tırnakla sökülüp
koparılacaktır...

Gençlik Dünyası

Sahibi: **Cüneyt Can Oğuzer** • Genel Yayın Yönetmeni: **Yaşar Yiğit** • Yazı İşleri Müdürü: **Erdal Belenlioğlu** • Yönetim Yeri: **Divanyolu Cad. Işık Sk. Ali Faik Han No: 6/3 Sultanahmet-İstanbul** • **BÜROLAR: İSTANBUL** (Kartal/Maltepe) Bağdat Cd. Maltepe İş Hanı No: 145/89 Maltepe-İstanbul • **ANKARA:** Marmara Sk. Kirmir Ap. No: 12/21 Sıhhiye-Ankara • **İZMİR:** 3. Beyler 850. Sk. Sarsar Han No: 12/4 Kemeraltı-İzmir • **DENİZLİ:** Atatürk Bulvarı Yıldız İş Hanı Kat: 6 Denizli • **ÇORUM:** Eski Mecitözü Cd. Askerlik Şubesi Yanı No: 145/1 Çorum • **BURSA:** Akbıyık Cd. İpekçioğlu Çıkmazı Akarsu İş Hanı No: 22/23 Bursa • **TRABZON:** EBA İş Hanı No: 59 Trabzon • **DİYARBAKIR:** İnönü Cd. Kahraman İş Hanı No: 2/18 Diyarbakır • **1 YILLIK ABONE BEDELİ:** 10.000 TL. • **YURTDIŞI:** 25 DM • **HESAP NUMARASI:** Yapı Kredi Bankası Çemberlitaş-İstanbul Şubesi 039833-9 • **DİZGİ:** Yayın-Dizgi Merkezi • **HAZIRLIK:** SOS Ofset • **BASKI:** Dizer Konca

Neo-naziler tırmanıyor...

Ocak ayı sonunda yapılan Batı Berlin Eyalet Parlamentosu ve Belediye Meclisi seçimlerinde **Die Republikaner** adlı neo-faşist partinin 90 bin civarında oy alması büyük yankı uyandırdı. Yaklaşık % 7,5 civarında oy alarak Eyalet Parlamentosu'na 11 milletvekili sokan Die Republikaner (Cumhuriyetçiler), F .Almanya'da faşist ve neo-faşist örgütlerin faaliyetlerini ne denli artırdıklarını açıkça gösteriyor. Söz konusu 11 milletvekilinin 8'i polislikten gelme. F.Almanya'da sırada 69 neo-faşist, neo-nazi örgütün var olduğu kaydediliyor.

Adı geçen parti şimdiki koalisyon ortağı Hristiyan Sosyal Birliği'nden (CSU) 1983 yılında ayrılan Franz Schönhuber ve arkadaşları tarafından kuruldu. Partinin B.Berlin'de kuruluşu ise 1987'de tamamlandı. Bodrum'da yazlığı olan ve tatilini Türkiye'de geçiren Schönhuber SS subayı ve Hitler'in koruma görevlisi olmakla gurur duyan bir nazi eskisi. B.Berlin'deki seçimler sırasında da partinin faşist niteliği açık seçik görüldü. TV'deki propaganda filmlerinde Alman halkı yabancılara, özellikle de Türklere karşı kışkırtılırken, arka planda da "Bana Ölümün Şarkısını Çal" şarkısı duyuluyordu. Bu filmin yayınlanması önce reddedildi, ama sonradan "ülkede demokrasi var"denilerek isteyenin (yani faşistlerin) istediği propagandayı (yani insanlık suçu faşizmi hortlatıcı propagandayı) yapabileceğine karar verildi!

Neo-Naziler, işsiz gençler arasında daha çok taraftar buluyor.

Neo-faşistlerin ırkçı-faşist demagojileri ve propagandaları her görünüm ve biçimde sürdürülüyor. Faşist gençlik örgütlerinin saldırılarından, bilgisayarlar için hazırlanan "Türkleri nasıl öldürürsünüz?" türünden oyunlara dek uzanıyor saldırganlık. Faşistlerin tırmanışta kaydettikleri ilerlemede esas etken F.Almanya'da büyüyen kitlesel işsizlik ve yaşama koşullarındaki kötüleşme. Ülkedeki işsiz sayısı iki milyonun üstünde bulunuyor ve gericiler faşistler onyıllardır bu ülkede çalışan yabancı işçileri ve bunlar arasında en büyük grup olan Türkiye'den gelmiş işçileri işsizliğin nedeni olarak gösteriyorlar. Buna her defasında abartılı bir biçimde sunulan "ilticacı akını", "yabancı akını" haberleri de eklenince sıradan Alman yurttaşında yabancılar için antipati doğması kolaylaşıyor. Aynı şekilde okulları yabancı çocuklarının doldurduğu, alman çocukların iyi eğitim göremediği türünden demagojiler doludizgin sürüyor.

Neo-faşistlerin eyalet seçimlerindeki tırmanışı karşısından antifaşist protesto gösterileri yoğunlaştı. Bu arada özellikle lise ve yüksek okullarda Alman ve yabancı gençler ortaklaşa protesto gösterileri ve toplantılar düzenliyorlar. Sendikaların ve demokratik parti ve örgütlerin neo-faşistlerin tırmanışına karşı eylemleri de sürüyor.

Amerikalı artık Adalet Sarayı'nın üstündeki silahlı polise güvenmiyor, haklarını kendi silahıyla koruyacak.

ABD'NİN HER YANI "TEKSAS"!

Önce birkaç olay:

1987-Kaliforniya eyaletinin Isidro kentinde işsizlikten çıldıran James Huberty otomatik tüfekle ateş açarak 21 kişiyi öldürdü, 20 kişiyi yaraladı. Aynı yıl Oklahoma eyaletinin Edmund kentinde işten atılmakla tehdit edilen posta memuru Patrick Sherill iş arkadaşlarının 20'sini vurdu, 14'ünün ölümüne neden oldu ve intihar etti. Yine aynı yıl Palm Bay'de William Cruse 6 kişiyi öldürdü, 16 kişiyi yaraladı.

1988 Şubat ayında Kaliforniya'da işten atılmasına sinirlenen Richard Farley bir şirketin 7 memurunu ateş ederek öldürdü. Mayıs ayında Winnetka'da çocuk bakıcısı laurie Wasserman bir ilkokul öğrencisini ateş ederek öldürdü, 5 öğrenciyi de yaraladı. Aynı yıl Greenwood'da 19 yaşındaki James Wilson ilkokula silahla saldırdı, iki öğrenciyi öldürdü, 8 öğrenciyi yaraladı.

1989 Ocak ayında Stockton'da 26 yaşındaki Patrick Purdy bir ilkokulu tarayarak Asya kökenli 5 öğrenciyi öldürdü, 30 kişiyi yaraladı ve intihar etti. Waşhington'da bir lise öğrencisi okul çıkışı 200 öğrenciyi taradı. 26 yaşındaki Willie Wamach ise işten çıkarıldığı şirketin iki memurunu yaraladıktan sonra kendisini vurdu.

Liste uzayıp gideceğe benziyor. Bunlar ABD'de inanılmaz boyutlara varan "iç silahlanma"nın sonuçlarına yalnızca birkaç örnek. Sorunun çarpıcı bir yönü özellikle son yıllarda tırmanan toplu katliamları yapanların çoğu kez işlerini kaybeden kişiler olması. ABD'yi bir intiharlar ve cinayetler toplumuna çeviren işsizlik ve onun getirdiği umutsuzluk, çaresizlik gerçek bir "sosyal patoloji" oluşturuyor.

Yine çarpıcı bir sonuç toplumdaki yabancılaşma ve güvensizlik duygusunun ulaştığı korkunç boyutlar. Toplam nüfusu 240 milyon civarında olan ABD'de 50-60 milyon hanede en az bir silah bulunuyor. Amerikalıların büyük bir kısmı haklarının mevcut kanunlarla korunmadığını düşünerek, kendilerini "elde silah" korumanın gerektiğine inanıyorlar. Bir yandan bu güvensizligin, diğer yandan tatlı kârların beslediği silah lobisi, ABD Kongresi yada yönetim organlarının silah satışlarını kısıtlamaya yönelik girişimlerini engelliyor. Örneğin saldırıya uğrama korkusu ile silah edinmek isteyen kadınların sayısı 1983-86 yılları arasında %53 artmış, edinmeyi düşünenlerin sayısındaki artış ise daha fazla, 4 katı bulmuş durumda. En tehlikesiz yerlerden biri olarak düşünülecek ilkokullarda da artık çocukların "kendilerini korumak" üzere silah getirmeye başladıkları izleniyor. Bir başka örnek Şubat ayı içerisinde Washington şehir belediyesinin okulların ya da öğrenci faaliyetinin yer aldığı bir yerin 150 metreden daha yakınına silah sokulmasını yasaklama kararı alması. 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren işçi hareketini sindirmek üzere başlatılan silahlı saldırılardan, ırkçı linç olaylarına, televizyondaki vurdulu-kırdılı dizilere kadar saldırganlık ve kaba kuvvetin sosyal olarak kurumlaştırıldığı koşullarda bugün varılan nokta aslında pek de şaşırtıcı değil. Yarı otomatik silahlar dahil "kendini korumak" üzere satın alınan silahların bir saldırgandan çok bir aile ferdine ya da arkadaşlara, çevredekilere karşı kullanıldığı da çarpıcı bir saptama. Kısacası ABD'nin her yanı "Teksas"laşmış halde!

Dünya okur-yazar bir dünya olmalı!

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 1990'ı Uluslararası Okur-Yazarlık Yılı ilân etmiş bulunuyor. Dünyanın çeşitli köşelerinde milyonlarca insanın okuma-yazma bilmediği düşünülürse, dikkatleri bu sorun üzerinde yoğunlaştıracak böyle bir simgesel "yıl" ilânının gereği iyice anlaşılıyor. UNESCO verilerine göre dünyada 1985 yılında 15 yaşın üstünde 3 milyar 203 milyon kişi yaşıyor ve 889 milyonu okuma yazma bilmiyordu. Buna okur-yazar olup okumayanlar, bir eğitim gördüğü halde adını dahi yazmayı bilmeyenler, ya da bizdeki gibi standartları yükseltmek adına eline okur-yazar sertifikası tutuşturulanlar dahil değil. Onların tam sayısını kestirmek zaten mümkün de değil.

Okuma-yazma bilmeyenlerin dağılımı, kimlerin böyle bir hak ve fırsattan yoksun bırakıldığını açıkça gösteriyor. Yine UNESCO verilerine göre "gelişmekte olan" kategorisinde yer alan, yani emperyalizme bağımlı ya da siyasi bağımsızlığını yeni kazanmış ama özellikle ekonomik bakımdan yeni sömürgeci ilişkilerin ağırlığı altında ezilen, veya ekonomisini, siyasi yapısını bu ilişkilerin dışında tutmak için vargücünü sarfeden ülkelerin okuma-yazma bilmez nüfusu hayli yüksek. 1985'te bu ülkelerde yaşayan toplam 2 milyar 272 milyon kişiden 869 milyonu okur-yazar değildi.

Toplam nüfusları 931 milyon olan gelişmiş ülkeler kategorisindeki ülkelerdeki okuma-yazma bilmeyenlerin sayısı ise 20 milyon olarak saptanmış. Nüfusun % 69'unun şiddetli bir açlık içinde yaşadığı Afrika'da 15 yaşın üstündeki lerin % 54'ü okur-yazar değil. Cinsiyete göre dağılım da "ezilen cins"'in durumunu bir kere daha vurguluyor: 1985'te dünyadaki 15 yaşın üstünde bulunan toplam nüfusun % 27,2'si okuma yazma bilmiyordu. Bunun % 20,5'ini erkekler, % 34,9'u kadınlar oluşturuyordu. Bir başka gösterge sosyalist ülkelerde okur-yazar oranının % 99-100 dolayında olması.

Okur-yazarların sayısını artırmaya yönelik çalışmalar gençliğin özellikle de öğrenci gençliğin faaliyeti ile yakından bağlantılı. Devrimin ardından 1960'ta Küba'da, 1980'de Nikaragua'da başlatılan okuma-yazma öğretme çalışmalarının isimsiz neferleri, yüzbinlerce gençti. 10 yaşın üstündeki tüm öğrenciler büyüklerine okuma-yazma öğretme çabasına katıldılar ve parlak sonuçlara ulaşılmasını sağladılar. 1980'lerin başında Küba'da 10 yaşın üstünde okur-yazar olmayanların oranı % 3 civarındaydı. Sandinist devrimden sonraki kampanya sonucunda Nikaragua'da % 51 olan okur-yazar olmayan oranı % 13'e düştü ve kampanyanın "öğretmenleri"nden büyük bir kısmı orta öğretim öğrencileriydi.

Okur-yazar bir dünya yaratmak, ya da en azından insanlara okuyup-yazma fırsatı verebilmek, bu doğrultuda sonuca ulaşacak çalışmayı gerçekleştirmek hiç de zor değil aslında. Dünyadaki silahlanma harcamalarının dört aylık tutarı böyle bir sorunu ortadan kaldırmaya yetecek mali imkanları sağlamaya yetiyor.

1990 yılı okur-yazar bir dünyanın oluşturulması yönünde çabaların yoğunlaştığı, dikkatlerin odaklaştığı bir yıl olacak. Bu çaba ve faaliyetlere Uluslararası Öğrenci Birliği ve çeşitli ülkelerdeki gençlik hareketleri büyük dikkat sarfediyorlar. Sorunun UNESCO verilerine göre % 26 dolayında okuma-yazma bilmezin olduğu ve okur-yazarların da okumaktan giderek uzaklaştığı ve uzaklaştırıldığı ülkemizde de kuşkusuz tartışılması gerekiyor.

F.Almanya'da eğitim durumu

Almanya Federal Cumhuriyeti'ndeki 200 kadar üniversite, teknik yüksekokul ve meslek yüksekokullarına hücum 2000 yılına kadar devam edecek. Öğrenci sayısındaki gelişmeler tüm tahminleri çok geride bırakınca, Federal Devlet ve Eyaletlerin Eğitim Planlama Komisyonu, yüksekokullara öğrenci hücumunun daha bir süre devam edeceği görüşünden hareket etmeye başladı. Daha bir yıl önce, nüfus piramidine bakarak, doksanlı yılların ortalarında yüksekokul dershaneleri ile laboratuvarlarının yarı boş kalacağı tahminleri ileri sürülüyordu. Şimdi ise 20. yüzyılın sonuna kadar 1,2-1,3 milyon öğrencinin eğitim göreceğinden söz ediliyor.

Lise öğrencilerinin sayısı yavaş yavaş azalırken, yüksekokul öğrencilerinin sayısı devamlı şekilde artıyor. Nitekim 1989 kış sömesterinde yükseköğrenime yeni başlayanların sayısı 250.000'e erişerek, yeni bir rekor kırdı. Halen tüm yüksekokul öğrencilerinin sayısı 1,5 milyondur. Bu durum akademik eğitim kuruluşlarından pek çoğunun fazlasıyla kalabalık olmasına yol açtı. Dolayısıyla birçok profesör, sınav kâğıtlarını zamanında okuyup not veremiyor, sözlü sınavlara vakit bulamıyor.

Bu durum karşısında Federal Devlet ile Eyaletler, Federal Eğitim Bakanı Jürgen W. Möllemann'ın girişimiyle iki milyar marklık bir acil programın gerçekleştirilmesine karar verdiler. Yarı yarıya Federal Devlet ile Eyaletler tarafından sağlanacak olan bu para ile ilk planda profesör kadroları finanse edilecek, birçok öğretim dalındaki olumsuz durum ancak bu suretle giderilebilecektir. Öğrenci sayısı fazla olan öğretim dalları iktisat, işletmecilik ve mühendislik bilimleridir.

Alman üniversiteleri halen devlete yılda 18 milyar marka mal oluyor. Bu masraf gelecek yıllarda, acil programdan ayrı olarak, artırılacaktır. Öğrenci sayısının artacağı yolundaki tahminler dolayısıyla yeni yüksekokul binalarının yapılması da gerekiyor. Oysa yakın gelecekte sadece eski binaların onarılması ve eskimiş olan büyük araştırma araçlarının yerine yenilerinin alınması düşünülmüştü. Yükseköğretim alanında en yüksek planlama kuruluşu olan Federal Devlet ve Eyaletler Komisyonu, ayrıca, halen ortalama 12-13 sömester (6-6,5 yıl) süren öğrenim devresini esaslı şekilde kısaltmayı düşünüyor. Çünkü Komisyonun kanısına göre, çok kalabalık yüksekokulların yükünü azaltmak için, öğrenim süresinin yaklaşık iki sömester kısaltılması, kadroların artırılması kadar önemlidir.

Türk askeri Viyana kapılarında

ABD öteden beri NATO'nun Orta ve Kuzey Avrupa'daki müttefiklerinin yeterince asker beslemediklerinden, NATO masraflarına gereği gibi katılmadıklarından yakınırdı. İngiltere'de yayınlanan **Jane's Defence** adlı savunma dergisinin son olarak çıkardığı NATO Yıllığında (NATO'nun El Kitabı, 1988/89) ABD'nin önümüzdeki yıllarda Avrupa'daki askerlerinin kademeli olarak çekmeği düşündüğü, ilk olarak F.Almanya'dan 16 bin askerin çekileceği belirtildi.

Aynı günlerde, Pentagonca hazırlanan ve Amerikan Kongresi'nin her iki meclisinin Silahlı Kuvvetler Komitelerine sunulan raporlarda parlak bir fikir öne sürüldü. Rapor, NATO'nun Türk silahlı kuvvetlerinden yeterince yararlanmadığı, bu nedenle, bir kısım Türk askerinin Orta Avrupa'ya kaydırılmasının doğru olacağı fikrini savunuyordu.

Aynı günlerde ABD'de bulunan Turgut Özal da "Türk gençleri Avrupa'nın güvenliği için temel bir unsur olabilir" diyecekti. (Bu görüşler daha önceden de dolaylı yollardan ifade edilmiş ve 1992'de Batı Avrupa Birliği kurulduğunda, Türkiye'nin birliğe katılması halinde Birliğin savunma gücü bakımından önemli bir rol oynayacağı söylenmişti.)

ABD'nin ve NATO'nun böyle harika bir çözüm bulmaları, kuşkusuz ki, o karargâhların dehalarca yönetildiği anlamına gelmiyor. Şayet Avrupa'ya kiralık asker göndermeye gönüllü dehalarımız olmasaydı onların da aklına böyle bir fikir gelmeyecekti. Türkiye'nin insanını haraçmezat pazara çıkaran onun yoksulluğunu, çaresizliğini istismar eden ve ülkenin iplerini her geçen gün daha fazla, daha fazla ABD'nin eline veren, şimdi de asker kiralamaya teşne olduğunu açıklayan bir zihniyetin daha başka ne gibi mucizeler yaratabileceğini doğrusu merak ediyoruz.

Böylece "ulusal savunma" sözlerinin de ne anlama geldiği daha iyi anlaşılıyor. Şayet Özal giderayak Avrupa'ya asker göndermeyi becerirse, Milli Savunma Bakanlığı'nın adını da Batı Avrupa Savunma Bakanlığı diye değiştirsin de, ortada kavram kargaşası kalmasın.

Osmanlılar bir türlü Viyana'dan öteye gidememişlerdi. Özal mucizesi, Türk askerlerini Viyana'dan da öteye götürecek. Daha ne olsun...